

SLOVENSKI NAROD

Izjaja vsak dan popoldne, izvenredni medenja in praznike. — Inserati: do 30 peti 2 D, do 100 vrt 2 D 50 p, večji inserati peti vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklicji beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravištvu: Kraljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poslana plačana v gotovini.

Božična razmišljanja

Božič, čas miru in zadovoljstva! Ali se moremo upravljeti letos vdati božični puzi? Skoro da ne. Ni tati, da je konsolidacija države, zlasti po leta 1921 dobljeni ustavi močno napredovala. Toda, ako smo odkriti, moramo priznati, da je zadnji razvojni razvoj in završitev konsolidacije ob močne ovire. Pogledimo po vzrokih!

Ti so deloma političnega, večinoma pa gospodarskega značaja. Politični vzroki izhajajo na prvi iz zunanje političnega položaja, potem pa zlasti iz naših notranje-političnih prilik. Nerazčističeno razmerje z Grško in Bolgarijo, komitiska akcija makedonsko-slavonskih, restavracijski poskusi Habsburžanov na Ogrskem, zlasti pa nesprotovanje in osvajanje položajev po Italiji na našem gospodarskem in političnem območju, to so velika negativna, ki nam jemljejo v mednarodnem svetu ono moč in vplavo, ki nam gre sprito naše pozicije ob Adriji in sprito našega bogastva.

V notranji politiki zaznamujemo res močen plus, kar se tiče konsolidacijskega dela. Izmirjenje Hrvatov, sporazum med dvema najmočnejšima strankama, med radikalno in hrvatsko seljačko stranko — posredno med Srbi in Hrvati — je menda dokončno spametovalo i one kroge v državi in izvenje, ki so dotedaj še računali z razrušenimi državami.

Toda sedaj, ko bi se imela sprovažati ta sporazumsko politika, pa se zdi, kakor da bi nastal na vseh koncih in krajih splošni zastoj. Prej tali obetani delovanje vlade in skupščine in splošni naroda in države je izostalo, četudi ju čaka ogromno dela na gospodarskem, kulturnem in socialnem polju. Ta dva faktorja ne kaže nobenega smisla za konstruktivno in pozitivno delo — skupščina je zopet odgojena za dlje časa — pač pa se v njej krogi brezmejno politizira in intrigira — v škodo države in naroda. Kaj za to, če stane samo skupščina dnevno (brez velikanskega nienega nienega anarata) na poslaniških dnevnicah in plačah predsedstva 100.000 Din. Pri tem ta vladna večina neče videti, da nima proti sebi le celokupne opozicije, marveč da je razočaran i narod, ki je pričakoval, da se bo tudi pri nas začelo enkrat delati. Tako razpoloženje ljudstva pa ni v prid državni zavesti in skupni dobrobiti.

In kako vodimo državno in narodno gospodarstvo sploh? Mi ne le, da ne izrabimo svojih naravnih zakladov, da ne pospešujemo po sistematičnem, premišljenem načrtu trgovine, obrti in industrije — četudi so za to dani vsi predpogoji: vodne sile, premog, surovine, dnevne delavne moči in lega ob morju — marveč mi vse te pogoje narodnega gospodarstva, zlasti v Sloveniji, z nezmagljivimi državniimi in javnimi bremenii ter z neprimerno finančno politiko naravnost ubijamo. — Zbornica za trgovino, obrt in industrijo za Slovenijo je pred kratkim glasno govorila. Toda ne samo to. Mi državni denar kar razsipamo. Mi vzdržujemo najdražjo upravo. Kako tudi ne! — Mi smo država 12 milijonov ljudi in 250.000 km zemlja, pa imamo 18 ministrstev in več podministrskih mest, dočim je v Franciji s 40 milijoni ljudi in ogromnim ozemljem v Evropi in v kolonijah le 12 ministrstev. Ogromne so vsote, ki jih porabi ta centralna uprava z vsem uradničkim aparatom, avtomobili in različnimi dispozičnimi fondii. Naravnost neverjetno je, da se ni našla v sedmih letih moralna sila, ki bi bila izsilila odpravo te — recimo nečuvne porate, dajši je zakon o centralni upravi že par let v diskusiji.

Mi ljubimo svojo izbornu vojsko, ki je poročila našega razvoja in obstoja, toda to nas ne moti, da bi ne priznali, da bomo imeli, ako poide to tako naprej, kmalu — več generalov, kakor drugih častnikov.

Zdaj pa primerjajte to trošenje denarja z napovedjo, da se bo zopet reduciralo uradništvo, odnosno da se mu bodo prejemki znižali za 20 odstotkov. Seveda, sprito zgoraj omenjene potratne so narasti izdatki v nedogled. Treba jih je zmanjšati. In kdo naj bo žrtve? Mali in srednji uradnik, da more tem več poslancev — iz same ljubezni do dela in države — ministrovati.

Pri tem nečemo trditi, da bi se ne moglo državno nameščentvo — kakor v ministrstvih in pri generalskih šaržah — tudi še kie drugie nekaj reducirati. Toda, ako se bo zopet reduciralo namesto s stvarnih vidikov — s parthanskimi oziri, potem bomo zopet imeli en humbug več. Do sedaj se je še

Nevarnost razpada koalicije RR

Radikali ogorčeni proti ministru Stevanu Radiću. — Položaj vlade RR kritičen. — Radić mora iz vlade, pravijo radikali. — Računati je z razpadom koalicije RR.

— Beograd, 24. dec. (Izv.) Včerajšnji politični dogodki so povzročili povsod veliko zanimanje. Kriza prihaja na vrhunc. Radikali sedaj obtožujejo prosvetnega ministra St. Radića, da je on s svojim postopanjem in pisavo »Doma« izzval krizo, ki mora končno dovesti do važnih sprememb v vladi RR. Zato pričakujejo politični krogi, da se izvrši rekonstrukcija vlade kmalu po božičnih praznikih. Postopanje prosvetnega ministra St. Radića kvalificirajo radikali kot nelojalno in nepošteno. Očistajo mu, da je od kriv, da se odnosi med stranami ne zboljšajo. S svojim nastopom ruši avtoriteto naše delegacije, ki potuje v Ameriko in s tem indirektno škoduje interesom države. St. Radić onemogoča uspešno delo naše delegacije v Ameriki.

Min. predsednik Nikola Pašić je včeraj bil v dveurni avdijenci pri kralju. Poročal je kralju o naši delegaciji in o položaju sploh.

Fin. minister dr. Stojadinović je zavzel odločno stališče proti Radiću ter izjavil, da vlada ne more spreminiti že sestavljene delegacije. Delegacija ni bila sestavljena iz strankarsko-političnih razlogov, marveč s strogo strokovnega vidika. Celo iz radikalnega kluba ni bil nikdo pozvan v delegacijo.

— Beograd, 24. dec. (Izv.) Vsi beogradski listi danes objavljajo politične informacije o konfliktu med radikali in Radićem. »Politika« objavlja izjavo uglednega radikalca, ki naznaja, da se doslej še ni nikdar v miru vršila seja min. sveta, kateri je prisostvoval minister g. St. Radić, marveč je vselej prišlo do viharja. G. Radić pa je sedaj začel izživati vihar in nezadovoljstvo

tudi, če ne prisostvuje seji. To se ne more več trpeti. Ne moremo dovoliti, da Stepan Radić ruši avtoriteto države. Prijatelji sporazuma uvidevajo, da je g. Radić osebno neznošen. Radićev postopanje ima lahko prav težke in kvarne posledice za državo.

— Beograd, 23. decembra (Izv.) Včeraj. Ves konflikt je izzval g. Stepan Radićem položaju. Vladni krogi odkrito priznavajo, da se koalicijska RR doslej še ni nahačala v tako težkem položaju kot včeraj. Ves konflikt je izzval g. Stepan Radić. Prosvetni minister g. Stepan Radić je zahteval, da ima dr. Kežman prevzet v delegaciji važno in odgovorno mesto. To je finančni minister odklonil. Dr. Kežman se poveri samo naloga sondirati teren med našimi izseljenci za posojilo. Stepan Radić se je včeraj ves dan izogibal sestanka z ministrskim predsednikom. Zunanji minister dr. Ninčić je snoči v dveurni avdijenci poročal kralju o dnevnih dogodkih.

— Beograd, 24. decembra. (Izv. ob 11.) Ministrski predsednik Nikola Pašić je danes ob 9. prispel v predsedstvo vlade. Za popoldne je sklical konferenco radikalnih ministrov. Tei konferenci prispevajo politični krogi izredno važnost, ker bodo radikali ministri razpravljali o načelni taktiki radikalov napram ministru g. Radiću.

Politični krogi zatrjujejo dalje, da zadnji incident, ki ga je povzročil Stepan Radić, tokrat ne ostane brez dalekosežnih lish posledic. Radikali povdarjajo, da mora Stepan Radić zapustiti vlado. V slučaju, da bi Radićeva stranka vstopala pri tem, da mora Radić biti v vladi, je treba računati z razpadom koalicije RR.

Odhod delegacije v Ameriko

Dvornilijonski kredit za potne stroške. — Delegacija se vrne sredi februarja. — Radićevi očitki.

— Beograd, 24. dec. (Izv.) Danes ob 14.30 popoldne odpotuje naša delegacija proti Parizu. Delegacija ostane v Parizu do 6. januarja ter ima nalogo urediti s francosko vlado vprašanje izplačila naših vojnih dolgov Franciji. Dne 6. januarja 1926 odpotuje delegacija iz Pariza v Havre, kjer se vkrcna na neki ameriški parnik. V Ameriko prispe delegacija okoli 15. januarja. Po dvadnevem odmoru v Newyorku potuje delegacija v Washington, da stopi v stike z ameriškim finančnikom in ameriško vlado v svrhu ureditve naših dolgov Ameriki. Delegacija se sredi meseca februarja povrne nazaj v Beograd.

Za potne stroške delegacija je odobren kredit v znesku dveh milijonov dinarjev. Današnji listi zelo obširno razpravljajo o nastopu prosvetnega ministra St. Radića. Njegov članek v »Doma« je izzval v radikalnih krogih veliko nezadovoljstvo in

ogorčenje. Radikali ugotavljajo, da je Radić s svojimi izjavami in pisavo v »Doma« zelo mnogo škodoval ugledu naše delegacije. Radić je tudi trdil, da je dobil Bloor za svoje posojilo 21 % obresti. Dovolitev takih obrestí pa bi pomenjala po mnenju radikalov bankrot države. Odločno zavračajo zato ta Radićev očetek o 21 %. Primerno izjavo podaja v tem oziru tudi bivši finančni minister dr. Kumanudi, ki je prvi vodil pogajanja z Bloorovo skupino za najetje posojila. Dr. Kumanudi tudi zavrača Radićev očetek, da bi bili privatni posredovalci prejeli 5 % provizijo.

— Beograd, 24. decembra. (Izv.) Minister javnih del Nikola Uzunović je danes dopoldne kot namočnik finančnega ministra prevzel agende finančnega ministrstva. Finančni minister dr. Stojadinović odpotuje točno ob 14.30 proti Parizu. Spremlja ga njegov kabinetni tajnik Novaković.

Politična situacija

Po božičnih praznikih spremembe v vladi! — Radićeva blamaža. — Prometni minister ne odstopi.

— Beograd, 24. decembra. Snoči je došel St. Radić v Beograd. Ministrski predsednik Pašić je došel v svoj kabinet ob 10. dopoldne. Posetov ni sprejemal ter je reševal pošte, ki so se nakopičile v njega odsotnosti. Ob pol 12. je odšel na dvor, kjer je ostal v avdijenci pri kralju poluradno. Pašić je ob tej priliki poudaril kralju o srčnošnem političnem položaju. Čmtrajo, da bodo po tej avdijenci v kratkem razčiščena vsa vprašanja, ki se tičejo izredne politične spremembe v sedanji vladi. Pričakuje se, da bodo te izpremembe izvršene šele po božičnih praznikih. Dopoldne sta se sestala zunanji minister dr. Ninčić

vedno (vsaj deloma) na eni strani reduciralo, na drugi strani pa je bilo zopet nastavljeno drugo uradništvo.

Načela pri redukciji uradništva naj bodo: 1. Reduciramo tani kjer lahko naložimo uradnikom več dela. 2. Ne ustanavljamo novih nepotrebnih uradov. 3. Enkrat reducirano mesto ostani res nezasedeno.

Odsvetovati pa je krajšanje prejemkov pri uradništvu, ki po redukciji ostane. Stale dragine tega še ne dopuščajo, sicer naredimo iz državnih uslužbencev še večje berače ali pa grde bakšiste kakor na jugu.

Vs. stranke današnje prilike torej niso razne.

Upajmo, da bo v prihodnjem božiču vse boljše!

in minister ver Trifunović, ki sta nad uro dolgo konferirala o naših odnosih na pram Vatikanu. V Beograd je došel naš poslanik v Bernu dr. Milutin Jovanović. Njegov prihod se spravlja v zvezo s ime novim novega poslanika pri Vatikanu na mesto dr. Smolke, ki je izrazil željo, da bi se ne vrnil več v Rim.

Prosvetni minister Stepan Radić je opotoval v Zagreb, ni se sestel s Pašićem, ker je ta sestanek odklonil.

— Beograd, 23. decembra. p. Prometni minister Anta Radićević je včeraj ponovno demantiral vesti o svoji ostavki. Izjavil je, da nima nobenega razloga za ostavko, ki je tudi nihče od merodajnih činiteljev ni zahteval. Nasprotno, z rešitvijo vprašanja broderskega sindikata, je dobil priznanje od vseh političnih činiteljev ter smatra, da bi bilo nelogično, ako bi podal ostavko, pač pa misli, da bi posledice morali izvajati oni, ki so bili proti tej rešitvi. Kakor se zdi, minister Radićević kolektivne ostavke, ki jo je podal Marko Gjurčić Pašiću v ime, da vseh svojih tovarišev, ne smatra lastne, ker o njej sploh ne govori.

PRIHOD RUŽDI BEJA V BEOGRAD

— Beograd, 24. dec. (Izv.) Zunanji minister dr. Ninčić je obveščen, da prispe danes turški zunanji minister Tevfik Ruždibej iz Pariza v Beograd v Beogradu bo gost zunanega ministra ter ostane tri do štiri dni.

Voščila g. Svetozara Pribičevića

Vsem svojim prijateljem in somišljenikom katolikom želim vesel božič in srečno novo leto!

V Beogradu, 22. decembra 1925.

Svetozar Pribičević, predsednik SDS.

Velika železniška nesreča pri Varaždinu

Eden mrtev in več potnikov težko ranjenih.

Zagreb, 24. decembra. (Izv.) Danes jutraj je prispelo kratko poročilo o veliki železniški nesreči, ki se je zgodila pri Novem Marofu v bližini Varaždina. O nesreči ni do opoldne železniška direkcija izdala nikakega uradnega poročila. Privatna poročila omenjajo, da je bilo pri nesreči več človeških žrtve in sicer en potnik mrtev in veliko številu težko ranjenih. Ranjence so prepeljali v varaždinsko bolnico.

— Zagreb, 24. dec. (Izv.) Iz Varaždina je danes dopoldne prispelo daljše obvestilo o železniški nesreči, ki se je danes ob 2.30 jutraj zgodila na postaji Novi Marof pruga Zaozreb-Varaždin. Istočasno sta vozila v postajo dva vlaka ter sta trčila. Tovorni vlak št. 2074 prihajajoč iz Zagreba je trčil z mešanim vlakom 2031 prihajajočim iz Čakovca. Mešani vlak je vozil z veliko brzino. Po komisijonelni ugotovitvi je bil vzrok nesreče napačna postavitev varnostnega signala. Oba vlaka sta trčila. Lokomotivi ste bili močno poškodovani in obenem tudi več osebnih odnosno tovornih vozov. Nesreča je zahtevala dve človeški žrtvi. Na licu mesta sta bila mrtva knjigovodja Fotg iz Varaždina in poldrugo letna Silvija Taussig iz Vukovara. Od vlak spremlajočega osoba so bili štirje uslužbenci težko ranjeni, med potniki je bilo 12 oseb lažje in težje ranjenih. Redni promet se ni vzpostavil in je odšla na lice nesreče posebna komisija železniške direkcije v Zagrebu z direktorjem na čelu. Materijalna škoda je ogromna.

Rusko-turška zavezniška pogodba

— Carigrad, 23. dec. Izmet paša je izjavil na zborovanju vladnih strank v Angori, da je bila 17. t. m. v Parizu podpisana zavezniška pogodba med Rusijo in Turčijo. Pogodbo sta podpisala Čičerin in Tevfik Ruždibej. Obe državi se obvezujeta ohraniti popolno nevtralnost v slučaju napada od strani tretje države. Obvezujeta se dalje, da ne sklene nikakih političnih in gospodarskih pogodb, ki bi bile naperjene proti enemu pogodniku. Ne sklenejo tudi nikake pogodbe, ki bi se nanašala na zmanjšanje vojske ali vojnega brodogoja. Vladni listi komentirajo ta velevažni dogodek in podčrtavajo zlasti veliki pomen te pogodbe za mosulsko vprašanje.

— Moskva, 23. dec. Listi objavljajo vsebino dne 17. decembra t. l. med Čičerinom in turškim zunanjim ministrom v Parizu sklenjene pogodbe. Prvi člen določa nevtralnost v slučaju napada kakega pogodnika od strani ene ali več tujih držav. Pogodba je veljavna tri leta. Sovjetski krogi pripisujejo pogodbi veliko važnost. Pogodba varuje Turčijo pred napadi v Črnem morju. Obenem pa tudi daje jamstva za kavčijo Turčijo v mosulskem vprašanju.

Pariz, 23. decembra. s. Chicago Tribune objavlja vest iz Bagdada, da so Druzi napadli železniški vlak, ki je prihajal iz Homsa. Umorili so vse straže ter izropali vse vago ne. Dva častnika in sto francoskih vojakov je zašlo v sasedo kjer so bili umorjeni. Upor domačinov narašča.

Moskva, 23. decembra. s. Listi objavljajo besedilo pogodbe, ki sta jo sklenila ljudski komisar Čičerin in turški zunanji minister Tevfik Ruždibej. Prvi člen pogodbe določa, da bo v slučaju, ako bi ena ali več drugih držav podvzela kako vojaško akcijo proti eni ali drugi pogodbenih držav, druga država ostala nevtralna.

Drugi člen določa, da se obe pogodbeni stranki obvezeta, da se medsebojno ne bosta napadli, da ne bosta sklenili nobene zveze ali dogovora vojaškega značaja z eno ali z več drugimi državami, ki bi bil naperjen proti pogodbeni državi in da ne bosta sklenili nobene zveze ali pogodbe, ki bi bila naperjena proti varnosti druge pogodbene stranke na kopnem ali na morju. Tudi se ne bosta udeležili kake sovražne akcije ene ali več držav proti drugi pogodbeni stranki. Ta pogodba stoni v veljavo, ko bo ratificirana ter velja za tri leta.

Tukajšnji politični krogi pripisujejo rusko-turški pogodbi veliko važnost. Izjavlja se, da hoče biti Turčija varovana za slučaj vojnega zapletljaja zaradi mosulskega vprašanja.

Gospodarska kriza v Nemčiji

— Berlin, 23. decembra. Gospodarska kriza Nemčije se poostrejuje ter se nahaja zato vlada v velikih skrbih. Splošna gospodarska situacija Nemčije se zelo komplicira, narašča splošno nezadovoljstvo in zato imajo levičarske stranke prav ugoden teren za agitacijo. V enem tednu je naraslo število brezposelnih samo v Berlinu za 21.000. Sedaj je v Nemčiji nad 900.000 ljudi brez dela in račmaje, da bo število brezposelnih prihodnji mesec naraslo celo na 1 milijon. Splošno gospodarski krogi presoja položaj zelo skeptično in pričakujejo, da prihodnje spomlad izbruhne katastrofa, ki lahko povzroči v Nemčiji velike neredne in nemire. Politične oblasti so prejle od vlade že navodila kako imajo postopati za slučaj neredov. Že po novem letu bodo potrebne izredne odredbe. Vodilne politike gospodarski razvoj zelo skrbi. Nacionalistične stranke zahtevajo zase pravosodno ministristvo, ki bi se opiralo na armado in vojaške organizacije. Nasprotniki nemških nacionalistov pa vidijo rešitev države le v levičarski vladi, ki bi imela dovolj moči premagati gospodarsko krizo.

OPATIJSKA KONFERENCA O RIBOLOVU

— Beograd, 24. decembra. (Izv.) Jugoslovensko-italijanska konferenca v Opatiji glede ribolova je bila včeraj prekinjena. Obe delegaciji ste odpotovali na božične počitnice. Konferenca je spremenila nekatere določbe v brlonski pogodbi glede ribolova Nadrje so nekatere težkoče in morate obe delegaciji sprejeti od svojih vlad nadaljnja navodila. Konferenca se nadaljuje 21. januarja 1926. Ta dan pride na dnevni red vprašanje ustanovitve skupnega razsodišča, ki ima razsojati vse ribolovske spore.

ZAKON O NEPOSREDNIH DAVKIH

— Beograd, 24. dec. (Izv.) Fin. minister je predložil min. svetu načrt zakona o neposrednih davkih v končno odobrenje. Glavno načelo je, da se davki odmerijo od celokupnih dohodkov. Načrt vsebuje določila, kako je treba postopati pri obdavčenju. Za prečanske kraje se bo obdavčenje izvršilo z lahkoto, ker je dan na razpolago katastrof. Velike težkoče pa bodo nastale v Srbiji in Črni gori, ker je treba za te kraje postaviti popreje katastrof.

NAČRTI FRANCOSEGA FINANČNEGA MINISTRA

— Pariz, 21. decembra. Finančni minister Doumer je predložil ministrskemu svetu v glavnih obrisih svoj načrt o sanaciji francoskih financ. Izjavil je, da se mu posreči npostaviti v proračunu ravnateljstvo. Ima namen rešiti pred vsem vprašanje in direktnih davkov. Jutri v torek se prične v ministrskem svetu razprava o Doumerjevih finančnih načrtih.

Borzna poročila

— Ljubljanska borza danes ni poslovala.
— Zagrebška borza danes ni poslovala.
V prostem prometu so notirali: Curih 10.9050, Newyork 56.40, Milan 228, Dunaj 797.50, Pariz 209, London 273.90, Praga 167.40.

INOZEMSKJE BORZE

— Curih, 24. decembra. Predborza Eograd 9.1750, Pariz 19.10, London 25.13, Newyork 518, Milan 20.90, Praga 15.35, Dunaj 73.15.

— Trst, 24. decembra. Beograd 43.90, Pariz 91.75, London 120.20, Newyork 24.78, Praga 73.40, Curih 479, Dunaj 350.

P-p pokorno javljam...!

Imenitna scena iz velefilma

„Ljubimkanje v garniziji“

ki ga za božične praznike predvaja

ELITNI KINO MATICA

Iz svetovne politike

Rusija.

Po Locarnu dobiva vedno več življensko moči misel na razoroževanje. Lloyd George meni, da ji je v glavnem na poti sedanjostanje Rusije in njeni odnosi do ostale Evrope. Kakor je bodočnost Evrope in vsega sveta bistveno odvisno od izvedbe razoroževanja, tako je razoroževanje odvisno od Rusije in njenega stališča napram Društvu narodov. Rusija pomeni še vedno nevarnost in ogroženje ne samo za njene sosede, marveč za ves svet. Na Dalnjem Vzhodu se preveča Kitajska z boljševiško propagando, nekatere kitajske armade se preskrbujejo iz arzenalov boljševikov in kakor se pravi, jih šolajo ruski oficirji. Tudi ameriški kontinent ni varen pred takim rovarjenjem. Celo nekatere južnoameriške republike čutijo učinek zvite propagande boljševikov. Iz vseh vzrokov je važno, da se sklene z Rusijo mir v svrhu, da pride Evropa in ves svet v ravnotežje. Ako bi živela Rusija v miru s svojimi sosednimi deželami in bi se ne čutila izločeno iz družbe evropskih ljudstev, bi nehala napadati državne naprave drugih dežel. Nevarnost za te naprave ne tiči toliko v boljševiškem nauku kakor v dejstvu, da stalni ruski zborjaji povzročajo v drugih državah razjarjenje in je ravnanje z Rusijo vsled tega enako ravnanju s kako zavrneno deželo. Circulus vitiosus: Rusija se zopet masčuje in svetovni mir je zbog tega vedno ogrožen. Pod sedanjimi razmerami bi gospodarska obnova Rusije pomenila neizogibno naraščanje njenega vojaškega oboroževanja. Rusija je država, ki stoji danes sovražno proti ostalemu kulturnemu svetu. Njene armade so opremljene preslabo, da bi mogle misliti na kak napad; ako pa si dežela opomore, bo opremila svojo armado bolje kakor leta 1914. Tockij, ki se vrača zopet k oblasti, je vse drugačen administrator kakor pa Sukomlinov, ki je poslal na bojišče milijone vojakov, ne da bi jim dal na pot zadosti orožja, topov in municije. Novo oborožena boljševiška Rusija bi se vrgla prejalneje na tega ali onega svojega sosedo in bi ga razgrtala. Tako bi bil svetovni mir zopet težko ogrožen. Tako sodi stari angleški državnik; te dni pa je Čičerin v Parizu napram novinarjem izjavil, da predstavlja Rusijo ulji

nasprotni elementi na zapadu kot kvariteljico mirovnega razpoloženja, ali eden izmed temeljev sovjetske politike je mirovna želja in stremiljenje po prispevanju k konsolidaciji splošnega mira. Za Rusijo ni mogoča druga politika, kajti mi potrebujemo mir, da bomo mogli izvesti gospodarsko obnovo, ki je glavni cilj naše delavnosti. Po Čičerinovi izjavi ostane sovjetska vlada pri svojem stališču do Društva narodov in želi direktnih pogajanj za dogovore z drugimi deželami o vseh vprašanjih, ki lo interesirajo. Glede pogodbe v Locarnu pokaže bodočnost, ali ima resni mirovni značaj, ki ga ji nadevajo prizadezi ali pa jo bo kdo izmed njih pozneje obžaloval. Za sedaj stoji za Rusijo v ospredju pogajanja s Francijo. Ta so največjega pomena...

Maroko.

Pariški list „Dei“ trdi, da ve iz zanesljivega vira, da je koncem novembra prispele v Maroko petčlanska delegacija Abd el Krima v najstrožjem inkognitu. Odnosaji Abd el Krima s sovjetom se priznavajo sedaj s člankom, ki je izšel dne 5. decembra v „Rdeči zvezdi“ pod naslovom „Naš boj za svobodo“. Tam pravi Abd el Krim: Ne moremo trpeti dalje gospodstva kate-rekoli evropske sile. Evropa je postala po vojni igrača denarnih močicev in pohlepnosti svojega kapitalističnega razreda. Mi, arabski rodovi, moramo zlomiti jarem, ki so ga položile na nas Anglija, Francija, Italija in Španija. Prvi udarec so dali mednarodni hegemoniji naši egiptovski bratje. Pričetek druge ofenzive tiči v Maroku. Kmalu bo bila ura, ko sprejmemo velik boj za svobodo tudi ljudstva v Alžiru, Tunisu in Tripolisu. Odkar smo bili v verskih bojih potisnjeni s španskega polotoka, ki smo ga okrasili s svojo umetnostjo in obogatili s svojo energijo, je ta dežela shirala brez odpora. Sovinizem španske vojaške kaste je napravil v Maroku pokopališče za špansko mladino. Mi zahtevamo, da tuje države vstavijo svoja brezkoristna pusto-lovstva in da zapustijo Maroko. Mi se bomo brez usmiljenja borili, dokler ne izpolnimo svoje naloge, to je, dokler se ne osvo-bode vsi arabski rodovi na bregovih Sred-njega morja in v Mali Aziji.

Reklame

ne potrebuje

O. Bernatovič

ker se blago radi svoje kva-litete in cene samo pripo-roča.

Nevarnost z Vzhoda

Azijski problem v najširšem pojmovanju se po svetovni vojni giblje vedno znatno-še in obsežnejše, h čemur prispevajo v obilni meri napačne metode zapadnikov. Po svobodi hrepene ljudstva. Turki so komaj dokončali svoj boj, že se oglašajo Si-rilci, Arabci, Egiptčani in Perzi, ki se ho-čejo iznebiti zapadnega jarma. Indija je vulkan. Vara se, kdo misli, da trenutni mir v njej pomeni morda udajanje v usodo, obratno, pod pepelom ti žerjavica. Kitajska je razburjena. Iz raznovrstnih njenih bo-jev se dviga vedno jasnejše enotna obram-bna volja obupanega ljudstva proti tujcem. Japonska se je pospela visoko že pred voj-no, ali povojni čas ji je prizadjal rane in hu-do trpi ondi na posledicah potresne ka-tastrofe. Ali Japonska je žilava in ljudstvo je nadarjeno, zato pride sigurno še do večje veljave. Japonska hoče biti vodite-ljica ljudstev na Dalnjem Vzhodu. Rusija pa bo zbirališče za delo v določene svrhe vsem prizadetim ljudstvom... Tako sodi v svoji knjigi „Gelb gegen Weiss“ nemški novinar E. Salzmann v Pekingu, ki potuje in opazuje Vzhod.

Ameriška zunanja politika.

Državni tajnik Zedinjenih držav, Kellogg je govoril te dni o problemih ameriške zunanje politike. Faktor ameriške politike je sklep, da ne posega v čisto politične zadeve Evrope. Veruje pa, da so Zedinje-ne držav v mejah svoje politike prispevale k rešitvi najtežjih evropskih problemov v vsakem pogledu in da so pospeševale ekonomske rekonstrukcije. Zedinjene države pa se tudi udeležujejo raznih konferenc, tako glede pošte, brzjava, zdravstva, go-spodarstva, konference za kontrolo trgo-vine z orožjem in municijo. Zedinjene države so vedno pripravljene za delovanje v korist znanosti, trgovine, industrije, za odpravo vojnega gorja, za določitev načel mednarodnega prava, za podporo kmetil-stva in sploh zadev, ki so podvržene me-dnarodnemu razpravljanju. Po svetovni vojni se vidijo znaki, da se hoče Evropa otre-sti starega sistema z vojaškimi alijancami podpiranega ravnotežja. Dogovor v Locar-nu že ni bil več zgrajen na stari bazi, mar-več je sestavljen tako, da naj se združijo evropski narodi k skupnemu paktu varno-sti in prave, k razsodiščnemu postopanju in zakonskim določbam. Polagam pa isto-tako veliko vrednost na duha v Locarnu kakor na pogodbe same. Konferenca je bila sklicana, da reši zgolj evropska po-litična vprašanja. Ameriško ljudstvo je imelo velik interes na tem gibanju, ker se interesira za mir in napredek civilizacije. Glede interaliranih dolgov meni državni tajnik, da je bila druga intervencija Zedi-njenih držav v Evropi izvršena neposred-no po volni, enako bistvena in pomembna kakor aktivna udeležba na bojišču. Vise-la je nad Evropo lakota, politični in gospodar-ski polom. Amerika je dovolila posojila 10 milijonov dolarjev. Pozoji Amerike so bili velikodušnejši kakor drugih upnikov. Vpoštevati se mora tudi, da so Zedinjene države izdale za vojno približno 30 bilijon-doljarjev. Ameriško ljudstvo je bilo med vojno in po vojni tlačeno z davki. O popolnem vitanju dolgov ni govora. Pois-kala se je baza za poravnavo z vpoštev-a-njem razmer dolžnika in pravičnosti do ameriškega ljudstva.

Demokracija, fašizem, boljševizem.

V deželah slabe demokracije in tam, kjer demokracije še ni bilo, sta nastopila fašizem in boljševizem. To je značilno: ka-toliške dežele prehajajo iz enega razvojnega stadija v drugi z revolucijami. Ko v taki deželi, kjer se duševna dispozicija na-rodu še ni prilagodila demokraciji, zavla-da liberalizem, je to povsod površen, sla-boten liberalizem, ki ne more zasadi glob-lijh korenin, zato pa se duša naroda vrača k vladni obliki, ki ji je bližja: v Italiji in na Španskem diktatura. Fašizem in boljše-vizem predstavljata vladne in ustavne obli-ke v deželah, kjer se demokracija še ni

mogla udomačiti s svojimi prvimi temelji. Pokazalo se je, da je glede na red fašizem za Italijo izborno sredstvo. Povsod dru-god je fašizem samo ime za stari nacio-nalizem in nič drugega. V tujini nima filo-zofske podlage, dobrega sredstva v tuj-ni ni doma. Enako je tudi z boljševizmom. Kriza demokracije, o kateri se toliko go-vori, se je pokazala v drugih deželah za ozdravljivo kot hripa povojnih držav, ka-tero so dobile na ostrem vetru zgodovine in nič drugega. Demokracija živi in bo ži-vela. Nekoliko lepši misli o tem je napisal Američan James Bryce v knjigi o moder-nih demokracijah. Tam izjavja: N-bena druga vladna oblika ne zahteva od držav-ljana toliko (na inteligenci, dlu in nra-vnosti), kakor demokracija in nobna mu to-liko ne vrača. Boj za ljudske pravice je končan. Slabosti demokracije so samo sla-bosti ljudi, ki žive v njenem sistemu in ga izrabljajo. Zato nudi demokracija največjo možnost za izbiro voditeljev in največjo možnost za korekture v slučaju, da je sla-bo volila. Vsek absolutizem — fašizem in boljševizem sta absolutizma — je neizore-menljiv, v njegovem bistvu je, da je tudi nepopravljiv, dočim se demokracija obna-vlja sama in prilagodi času svoj značaj. Demokracija zato nikdar ne usihne.

III. VELIKI PLES JURISTOV

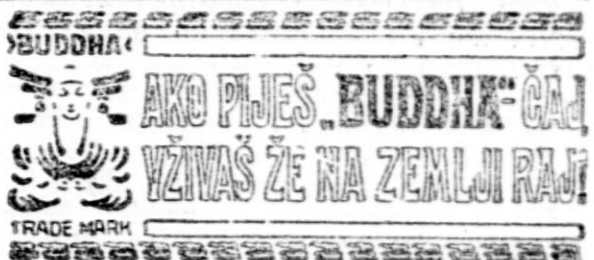
30. januarja 1926 hotel „Union“

Politične vesti

Sept années de politique intérieure Tchécoslovaquie 1918—1925. Napisal Kar-el Sedivy. Praga 1925. Založništvo „Or-bis“. Drobna knjižica 69 strani z lepimi fotografijami vodilnih českoslovaških državnikov ter z instruktivnim opisom dose-danjih kabinetov. Pisatelj Karel Sedivy, ki spada med najodličnejše zastopnike če-skoslovaškega novinarstva, pripoveduje prav nazorano o razvoju notranje politike na Češkem. Opisuje težkoče, ki so se po-javile v poednih dobah in dela, ki so jih izvršili kabineti. V teh sedmih letih je Če-skoslovaška republika šestkrat izmenjala vlade. Prvemu kabinetu je načeloval vodja nacionalnih demokratov dr. Kramář, drugo in tretjo vlado je sestavljal pokojni socialni demokrat Tusar, sledil je četr-ti kabinet dr. Černega, nato kabinet zunanjeje ministra dr. Beneša in konč-ni kabinet dr. Švehle. Podrobno je na-četo tudi vprašanje in zadržanje nemške manjšine, o kateri govori pisatelj zelo stvarno in objektivno. Tudi slovaško vprašanje avtonomije je obravnavano. O nemš-kanje kakor o avtonomističnem vprašanju priznava celo, da spadata med probleme, ki se v dosedanjih 7 letih niso rešili in ki jih mora rešiti najbližja bodočnost. Pred namu se vrste vsi važnejši zasoni, katere

so uzakonile poedine vlade. Podučen je tu-di opis socialnih sprov in nevarnosti, ki so se pojavljale v tistih letih. Skratka, knji-žica nudi francoskemu bralcu posrečen in-formativen pregled českoslovaške notra-nje politike, ki je končno precej pripo-mogla k konsolidaciji českoslovaške re-publike in tudi prispevala k uiridvi od-ličnega glasu, ki si ga je stekla ta država v mednarodnem svetu. Ravno te notranje-politične, vseskozi demokratične in dilo-ralne metode so bile, ki so omogočile, da je Českoslovaška brez večjih socialnih in nacionalnih pretresljev prebrodila opas-ne čase. To treba posebej priznati, kadar pomislimo, da šteje nemška manjšina pri-lično število milijonov duš in da tudi slo-vaško vprašanje še ni rešeno. V obeh ozi-rlih so češki kabineti dvakratni nebično mero takta in modrosti. Knjižica služi če-skoslovaški zunanji propagandi, bo pa tu-zi zalegla v informativnem oziru.

Fašistovski božično darilo Slove-nom. Izšel je dekret rimske vlade, s kate-rim se odpravljajo tiste dodatne une na os-novni šoli med Sloveci in Juljski Kraiini, v katerih se je imel vršiti pouk slovenščine. V Istri teh dodatnih ur že tako skoro ni bilo, največ jih je bilo na Gorškem, sedaj so odpravljene in šola je čisto italijanska. Podati izjavevali tudi slovenski učitelji. Pri tem pa fašistovski prvaki neprestano kriče o pravičnem postopanju z »drugarodci«.

Po svetu.

* Kdo je moral na dalje čakati na svoj spomenik? Edini spomenik Adamu kot pra-četcu človeštva so postavili v Baltimore v Ameriki šele pred 13 leti. Adam je torej iz-med vseh zemljanov moral najdalje čakati na svoj spomenik.

* Tudi Švicarji se izseljujejo. Iz Berna poročajo, da se je od januarja do konca no-vembra izselilo 4078 oseb v prekomorske dežele, to je 221 več nego v enaki dobi lani-skega leta.

* Korektni Bach. Ko je prišel nekoč Jo-hann Sebastian Bach v neko veliko dru-žbo, je sedel pri klavirju neki gost in fanta-ziral. Ko je videl, da je vstopil velik mo-ster, je skočil pokoncu in končal z dilo-nanco. Bach, ki je to slišal, se ni zmenil za to gospodarija, ki mu je hitel nasproti in tu-di ne za druge goste, marveč je tekel h klavirju, popravil disonancijski akord in za-ključil s primerno fugo. Šele potem, ko je zadovoljil čut svoje muzikalčne rednosti, je stopil do gospodarija, se mu priklonil in ga pozdravil.

Sijajno! Razkošno! Močerno! Ponolnoma novo!

LJUBIMKANJE V GARNIZIJI

Kolosa na komediji iz življenja bivših avstrijskih oficirjev. — Snov je vzeta iz časa eno leto pred svetovno vojno. — Šest velikih cejani razkošno opremljen h, polnih šale in dviljav ter smeha do solz brez kraja in konca!

V glavnih vlogah nastopajo samo znane in slovasno priljubljene filmske zvezde kot Harry Siebke, Eillean Harvey, Mari Kid, Hans Junkermann i. t. d.

Imenitne so in nad vse uspele scene kot: Temperamentna plesalka Anita in armisti komandant Eppendorf — Lena grofica Marija Sarlota in mladi ka-petan Wallendorf — Poroka na „povelje“ „Disciplina“ — „P-p-pokorno javljam...!“ — „Pozor...!“ — Gospod nadporočnik je koma soproga — Snaga je pol zdravja — „Deveta ura...!“ — Ljubezen, komični zaplet-laji brez konca in kraja ter smeh, smeh in zopet smeh...!

Predstave se vrše vsak dan ob: 3, pol 5, 6, pol 8 in 9.
Predpredaja vstopnice od 10. - pol 1. — Prosvetni umetniški orkester svira pri vseh predstavah. — Veliki visokim nabavnim stroškom CENA NEZVISENA!

PREDNAZNANILO:
Edini pravi francoski komik **BISCOT** in ostali dobroznani fran-coski igralci v najnovejšem BISCOT-ilmu revije 1925/26 „P-skrovezar“

Elitni Kino Matica
TELEFON 124. vodilni kino v Ljubljani TELEFON 124

Mihail Arcibašev:

Mali Otto

— No, a če bi? — je dejal študent trdovratno, kakor da jo sili k nečemu, kar mu je potrebno.

— No, in kaj potem? — se je zasmejala Olga Nikolajevna nalašč, ho-teč ga malo podražiti... Nu, pa naj bo... To mora biti zelo zabavno.

Pri tem je lahno zardela, ker tudi sama ni verjela svojim besedam. A bi-lo ji je strašno všeč, če je mogla fra-pirati moškega s predrznim besedo.

Študent ji je gledal dolgo in molče naravnost v oči. Pod vplivom njego-vega pogleda je Olga Nikolajevna še bolj zardela in kar je začutila v vsem svojem telesu nemirno drhtenje, kakor ga čuti bržkone ptica, kadar jo gleda strupena kača. Začutila je, da jo obraz in telo nekam čudno peče, po glavi so ji pa začele rojiti čudne, nemogoče sli-ke. V mladi dami se je zganila istočas-no groza in skoraj še ne zaznana tajna želja.

— Zabavno? — je ponovil študent počasi.

— Ne vem... se je zasmejala Olga Nikolajevna prisiljeno.

— A če storim to jaz? — je vprašal študent predrzno in naglo.

Olga Nikolajevna je začutila, da je nekoračil pogovor meje možnosti in

da se pričinja nekaj serijoznega, ostud-nega in strašnega. Oči so se ji zasve-tile, toda premagala se je in obležala na divanu.

— Vi tega ne storite — je odgovo-rila.

— Zakaj ne? je vprašal študent po-časni in previdno, toda s predrznim na-glasom.

— Ne storite! — je ponovila Olga Nikolajevna ponosno in pripomnila prezirajoče: — veste kaj, to je pa že preveč, spozabili ste sel Prekiniva ta bedasti pogovor!

Študent se je škodoželjno zakro-hotal:

— Ne... zdaj ga ne prekinem!

Olga Nikolajevna je v ponosnem začudenju dvignila svojo lepo glavico.

— A jaz ga prekinem!

— Nel!

— Nimate pravice!

— Imam pravico do vsega... je odgovoril študent osorno.

— Ne, nimate... je ponovila mlada dama in naenkrat je začutila, da nima od nikoder pričakovati pomoči.

— Zakaj?

— Zato, ker nočem tega!

— Jaz pa hočem! — je ugovarjal študent predrzno.

— Pa ne bom poslušala!

— Prisilim vas.

— Ne, nikamor ne pojdete — je

zakričal študent, skočil kakor mačka k vratom, jih zaklenil in se postavil pred nje.

Olga Nikolajevna mu ni pogledala v oči, pač pa v podbradek, hotoč ga s tem užaliti.

— Vase šale so grobe in neumestne! — je dejala ponosno in rdečica jo je obli-la.

— Pustite me. Spozabili ste se!

— Nikamor vas ne pustim! — je dejal študent srdito.

— Pustite me! — je zakričala mlada dama in zatepla z nogo.

Študent je odkimal z glavo.

Strašna jeza jo je pograbila. Še ni-koli v življenju se ji ni pripetilo, da bi kdo tako predrzno govoril z njo. Ozr-la se je na njegov spacični obraz in stis-nila zobe. Strašno jo je mikalo, da bi z vso silo udarila po tem lepem, pre-drznem obrazu.

Študent je uganil, kaj pomeni kret-nja njegove roke, ki jo je nekoliko dvignila.

— Pazite sel je dejal svareče, ne da bi se ganil.

Olga Nikolajevna je stala pred njim in se vsa tresla. Ni vedela, kaj bi po-čela. Zdelo se ji je, kakor da vidi v sanjah strašne prikazni. In naenkrat se je spomnila moža in začutila, da ji je neizmerno drag in mil. Tisti hip je bila pripravljena žrtvovati gledališče, živ-ljenje, svobodo in vse na svetu, samo

da bi bil on tu.

— Kako si drznete? — je dejala in glas ji je drhtel od jeze in strahu — Kdo je vam dal to pravico?

— Vi samil — je odgovoril študent porogljivo.

Olga Nikolajevna je začutila, da ji je stopila vsa kri v glavo. V očeh se ji je stemnilo. Njegov s krvjo zaliti obraz in pohotne oči so zaplesale pred njo ter se strnile v eno samo čudno, vsemu njenemu telesu zoperno rdečo liso. Ne da bi se zavedala, kaj dela, je naglo dvignila roke.

Tisti hip jo je nekdo zgrabil kakor s kleščami za roke, neka strašna sila jo je pahnila nazaj in s skuštranimi lasmi je padla na divan. Študent jo je pritiskal k divanu ter ji stisnil roke ta-ko, da se ni mogla ganiti. Njegovo za-buhlo lice se je malone dotikalo nje-nega vročega, lepega obraza s prestra-šenimi očmi.

Nekaj časa sta molčala in si divje gledala v oči. Nekaj strašnega se je razprostrlo med temi moškimi in žens-kimi očmi. Bilo je, kakor da se bore na življenje in smrt.

— Pustite me! — je dejala mlada dama zamočlo in se skušala izviti iz njegovih rok.

Malo je manjkalo, da se mu ni iz-muznila. Toda takoj si je opomogel in jo še bolj pritiskal k divanu.

Nekaj časa ga je gledala molče. Na spačenem obrazu se ji je poznalo smrtno sovraštvo.

— Idijot! — je vzklila naenkrat in se mu porogljivo zasmejala narava-nost v obraz.

Tisti hip so se njegove oči stemnile, ves obraz se mu je spatil in v strašni jezi je kratko zamahnil ter jo udaril po licu.

— A, idijot pravil? ... Le leži... grdobal! — je zamrmral ves iz sebe.

Mlada dama je bolestno in čudno vzklila, ornila glavo in malone omedlela, potem je pa naenkrat začu-tila, da ji je pritisnil s kolonom roko in da počenja nekaj s krilom pri njenih nogah.

V divji grozi, onemogla in pomilo-vanja vredna, prav nič podobna elo-gantni veseli dami, ki je tako razposa-jeno mahala z robcem pri odhodu vla-ka, se je začela Olga Nikolajevna zvi-jati in braniti. Obraz se ji je zapletel v skuštrane kodre in naenkrat je zakri-čala. Tisti hip ji je študentova roka krepko in neumljeno zatisnila usta ter se ji brutalno zarila s prsti v obraz. Skozi njegove prste mu je gledala na-ravnost v oči. Njen pogled je bil poln strašne jeze, groze in bolesti. Zvijala se je, stokala in onemoglo grizla roko, ki ji je zatiskala usta.

(Dalje prihodnjic)

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.
Sreda, 23. decembra: Ob 20. »Veronika Deseniška«. Red A.
Četrtek, 24. decembra: Zaprto.
Petek, 25. decembra: Ob 15. »Zimska pravljica«. Mladinska predstava po znanih cenah. Izven.
Sobota, 26. decembra: Ob 15. »Pegica mojega srca«. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.
Ob 20. »Periferija«. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.
Nedelja, 27. decembra: Ob 15. »Vdova Rošinka«. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.
Ob 20. »Druga mladost«. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.
Ponedeljek, 28. decembra: Zaprto.
Torek, 29. decembra: Ob 20. »Veronika Deseniška«. Red D.
Sreda, 30. decembra: Ob 20. »Za narodov blago«. Red F.
Četrtek, 31. decembra: Zaprto.

OPERA.
Sreda, 23. decembra: Zaprto.
Četrtek, 24. decembra: Zaprto.
Petek, 25. decembra: Ob 20. »Prodana nevesta«. Gostovanje Mane Zaludove in Zdenka Knitla. Izven.
Sobota, 26. decembra: Ob 15. »Orfej v podzemlju«. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.
Nedelja, 27. decembra: Ob 15. »Rigoletto«. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.
Ponedeljek, 28. decembra: Zaprto.
Torek, 29. decembra: Ob 19.30 »Srce iz leca«. »Poziv na ples«. »Capriccio spagnolo«. Pantomimski balet. Red B.
Sreda, 30. decembra: Ob 20.30 »Eva«. Red C.
Četrtek, 31. decembra: Ob 18. »Orfej v podzemlju«. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.

Slov. marj. gledališče »Atena« v Nar. domu
26. dec. Razbojnik Moroz (M. Jarc.)
Snežulčica (dr. I. Lah)
27. dec. Tri želje.
Zakleti kalif. (Benddorf.)
Začetek ob 3. in ob 6. popoldne.

Kolektivna razstava umetnin J Hilbert - V. Štoviček

Dva mlada umetnika, ki sta zrastle med nami, a sta oba sinova čeških očetov, oba tudi češke umetniške šole, sta privedla v Jakopičevem paviljonu kolektivno razstavo svoje muze. V jako neugodnem času. Živimo v dobi splošne duševne depresije in politične razburkanosti; znak naših dni je potekanje na vedno nižji kulturni nivo, precenjevanje fizične geste, ki jo izvalja nekvalificiran dinar in ki velja več, kakor najvršnejša umetniška zamisel ter najgloblje občuteni umetniški tvor. Razstavila sta v času, ko se smatra umetnost za luksuz in ko nimajo prav tisti sloji nobene možnosti več, da jo podpirajo, ki bi imeli edini smisla za to. Kajti na vrhu je parvena, »javno mnenje« zastopajo pogosto negodni diletanti in usiljujete zmene nazore o »pravi umetnosti« ter povečujejo kaos. Končno: razstavila sta pred božičem v najneugodnejšem vremenu, torej ob prihodnji, ko imajo izdatki družin in pota stov in mamice svoje feuille de route. Za uspeh razstave same neugodnosti, za umetnika in njihovo stremeljenje pa pečat idealizma.

Gosp. Jaro Hilbert je polnokrven, resen umetnik, ki nas navdaja z najlepšimi napi za bodočnost, dasi že sedaj izsiljuje naše odkrito spoštovanje. Naše, ne ravno pregoeto zasledene vrste z zastopniki historičnega slikarstva dobje v Hilbertu pomemben priradek. Od tega naziranja nas upravičuje pet velikih slik: Izgnani (št. 2), Konec (št. 3), Kalin (št. 4), Lov za srečo (št. 5) in Izdajalec (št. 6). Nekaj teh slik je bibličnih (št. 2, 3, 4, 6), vendar tiči v sebi izmed njih tudi nekaj vsebine za našo dobo; izgnani Adam obupno premišljuje o problemu: Kaj pa sedaj? obojito, ker poleg njega tarna Eva — torej za bibličnim poročilom pendant modernega socialnega pitanja. Kalina preganja pekoča vest — za bibličnim predmetom pitanje etike. »Izdajalec« je Juda Iskariot, ki se je obesil iz kesa in obupa; — a za nas ne pomenja samo bibličnega Judo, ampak tudi izdajalec iz naših vrst, ki naj ga zadene silna usoda, četudi bi ne bila očita vsemu svetu.

Hilbert je pokazal v teh slikah poznavanje in globoko pojmovanje predmeta, ki se ga loti, bujno in učinkovito, razumljivo fantazijo (Lov za srečo) in urejena estetska načela za kompozicijo. Izraža se odlično, krepko; tupatam prodira mladeniška sila na površje, ki se ne ustraši nikake zapreke, niti miselne, niti tehniške. Umetnik je filozof, ki razglablja in prispodablja, ko slika. — A historična panoga mu ni edino poprile, ampak tudi problem portreta ga zanima. To nam svedoči sedem portretov in en poluakt. Povsod se vidi smotrenost, dobo načela, vestno opazovanje prirode ter pozabljenost v individualnost. — Tema se pridružuje v izdatni meri pokrajinarstvo: 24 slik te vrste nas poučuje, kaj zmore. Zanimajo ga vse: romantika, idila, sonce, oblaki, tema (Vltava po noči, št. 22), plein air, prestržena luč itd. Pred njegovimi slikami se lahko zamislimo v situacijo vsake posamezne pokrajine, kakor da se nahajamo tam. — Tudi kot dekorater je podal dve skici (gouache) za freski v nagrobni grobnici.

Kar moremo ugotoviti na podstavu 39 slik, ki so v razstavi, je v prvi vrsti odločno usmerjenost k estetski liniji, in točni risbi, kar je naš dion Vavpotič samostojno dejavno med nami povdarjal. Menim, da bo vesel tega mišljenja. Seveda mislim na estetsko linijo, ki ne ugovarja notranji, ka-

kor jih zahteva narava s svojo neugodno roko.

Skoraj ob sebi umevno je, da mora biti Hilbert tudi dober perspektivčar, ker študira svoj predmet že v risbi. Pa ne le to, ampak pri njem opazamo tudi — zavedno ali nenameravano — teženje za tem, da uvede v moderno sliko tudi velike perspektivne probleme baroških slikarjev. V razstavljenih slikah je to opazati samo še v posameznostih: večja dela bo pad prinesla bodočnost — tako upamo.

Pri risbi pa ne ostane. Tudi ko jo odene v barve, zasleduje vestno vse pojave v prirodi: zračno perspektivo, osvetljavo, senco in oasenje, prisev, odsev itd. — To so nedvomno tako važne kvalitete, da nas more navdajati iskreno veselje, da imamo takega umetnika, ki pa obeta še mnogo več.

S tem pa ni rečeno, da naj brezpogojno odobravamo ali priznavamo vse, kar prihaja iz Hilbertove delavnice. Tako ni pr. bi ne želel imeti njegovega »Izdajalca« v svoji hiši; kakor je sicer dobro zamišljen in izvršen, tako grozen je v učinku. Ta slika sodi v javno galerijo, kakor »Konec« (št. 3), kjer se vidi, a se živi zopet uravnajo po milih utisih od druge strani. — V portretu zasleduje gotova načela: podaja nam individualne poteze, inkarnat, kretljivo, duševno ubranost; v posameznosti se ne spušta v filigranski delu, kar se splošno utopi, samo pri obeh bi pa radi videli ne koliko več pažnje. Navadno vodi osvetljavo v gotovi smeri s prestrženo lučjo na portretiranca, tako, da poudari tudi estetsko vse njegove podrobnosti. — Pri pokrajinih mu je problem luči glavni moment: posebno tam postane umetniško zanimivo, kadar se loti predmetno podrejenih točk, kakor je n. pr. »Babna gorica« (št. 16), sama na sebi dolgočasen razgled, a zanimiv v osvetljavi. Vsehi ostane kaka podoba tudi manj prepričevalna, n. pr. »Zapuščeni park v jutru« (št. 18), ki v spodnji partiji noče povse ugajati; tako je tudi pri sicer jako učinkujočem »Triglav in Stenar izpod Roglice« (št. 28), v osvetljavo v tleh pa sovihi: gornji del v svetlem žaru, srednji v omiljenem prisenju, tretji, (t. j. spodnji), temen, osenčen, pri čemer pa moti osrednje, je na desni strani. Zanimiv problem je reševal v razgledu (št. 22) »Vltava ponomči« (Pragi); a tu se mu je uprla lastna umetnost, tako, da je le deloma dosegel svojo namero; površina Vltave je nejasno podana. Tudi tehnično ni na višku, ker je delal s sikativni in je površina še sedaj — slika je stara dobro leto — razpokana do podstroja: naturam expelles furca, tamen usque recurret.

Hilbertov drug, gosp. Vlado Štoviček, mu je duševno soroden. Razstavil je umotvorje iz mavca, terakote, bronu in marmorja: proste plastike, pridvignjene reliefe in plakete, posamezne sohe in skupine, cele postavne in doprjene kipe, pripovedujoče, iz življenja posneta ali prosto zamišljena dela. V mirni legi in živahni kretnji. In vse to ima slog na sebi. Posebno povdarjati je dejstvo, da je š. v pretežni večini svojih proizvodov pripradel tam, kjer se je odrgnila nit doslednega razvoja v umetnosti, pri akademskem, posebej pri romantičnem slogu, t. j. pri stilu Thorwaldsenovih epigonov, nekoliko celo pod vplivom Richterjeve in Schwindove smeri. Pa ne, da bi kopiral — nikakor! Kajti on je modern, vsekokoli clovek naše dobe, a njegovo umetniško preprčanje mu velja, da oblikuje s pomočjo romantičnega sloga, dočim ostane karakteristika njegovih proizvodov novodobna, moderna. To je pa pri Štovičku, kakor vse kaže, začetek. On se bo razvil in bo ustvaril svojo osebno smer, ki pomore morebiti do ozdravljenja nebrzdanega brezmerja in muhastega samovolja. To upanje je orientirano v bodočnost; za enkrat je Štovičekova duša še umetniško na razpotju. Poleg romantičnih oblik se poslužuje tudi moderne »velikopotenznosti«, — a vendar vselej brez pretiravanja in ne da bi »se šel kdaj skrivajnice«: jasen in doleten je vedno.

Tudi Štovičkova plastika niso čisti evangelij popolnosti. V njih pozdravljamo samo napotitev v preokrenitev in smotrenost estetskih oblik. V kompoziciji skupin se bo brez dvoma poglobil in izpopolnil, tako, da bodo imeli posamezni deli njegovih grup tudi dobro medsebojno zvezo v kompozicijski misli in da si bo jemal pomembnejšo vsebino, da jo oblikuje.

Splošno je rahlo — in finočutna duša, posebno nadarjen in izvežban za mlo poetično črto, za izraz nežnosti. Za muzikalno ritmiko ima izreden čut, tako, da ritem usnovi in ga prenese tudi na opazovalca, ki ga čuje in čuti z očmi. Tu se preverimo o resničnosti izreka, ki ga je oblikoval Bilow: »Im Anfange war der Rhythmus«.

Najbolje bi mogel izpopolniti kompozicijo skupin, ki kažejo vse še dokaj parataktike, n. pr. »Nezaposlenost« (št. 41), »Ave Marija« (št. 50) in tudi reliefni kompoziciji »Z vinogradi« I in II. (št. 75 in 78) sta precej neprozorni, v gibanju okoreli. — Idilična skupina »V dežju« (št. 47) je otročje srčkana, a »Trgatev« (št. 60) prav vzprejemljiva; tudi »Materina ljubezen« (št. 46) in »Obupa« (št. 59) sta občutena in dobro sklenjena.

Od posameznih sohe imajo skoraj vse svoje vrline, v prvi vrsti plesale — gole in oblečene — v veliki meri. Tu je vse pretehtano, premišljeno, preudirano, vestno opazovano. Ritm se čuti iz oblik. A tudi statika in težilce sta ugotovljena v njih — vse pa s smotrom na plastično stalnost (ali pl. mir). V tem pogledu so posebno tipljene št. 42, 43, 44, posebno pa 55. — Od ostalih omenjen št. 45 (Belika protja) in 51 (Na polju). Dobro zasnovana sta št. 48 in 49 (»Ciganke I. in II.«), oboje sta preveč romantično kultivirani, kakor bi bili ušli iz kakega biedermeierjskega salona. Pogrešana je št. 56 (Plemkinja); aliče ne more reči, kdo je in odkod in iz

katere dobe. Glava in oprsje sta v nohaji iz 16. stoletja, okoli pasu in ob kolku iz 18. stoletja, ali nižje do do stopal jo pokriva moderno plieskrito. Tu bo treba izpopolniti kostumsko študije. Najlepši in najfinejši umotvorci so štoričevke plakete in od prostih plastik otroški portreti.

Summa summarum: razstava nam predstavlja dva vsega uvaževanja vredna talenta, krepki individualiteti, ki se moreta izpopolniti v vodilni osebnosti — z vztrajnim in idealnim delom. (Razstava je še odprta do 26. t. m.)

Jos. Mantuani.

— Gostovanje gospe Mane Zaludove v ljubljanski operi. Gospa Mana Zaludova je ena najboljših dramatičnih pevki izmed vseh čeških in tudi evropskih umetnic. Njen krasni, blesteči, v vsi nareči sopran, združen z izvrstno igrjo in pristnim čustvovanjem, jo predstavlja za veliko karijero. Svojo umetniško pot je začela v Bratislavi pod vodstvom Oskarija Nedbala, ki pripravlja letos turnejo češke opere v Pariz, kakor jo je izvedel prej v Barcelono. Na tej turneji bo pela Maferko v Prodani nevesti gospe Zaludova. Iz svojega sedanjega zagrebškega angažmana bo Zaludova baje izstopila ter v prihodnjem času le gostovala. Njene vloge so med drugim: Maferka, Tosca, Aida, Desdemona (Othello), Elizabeta v Tannhauserju, Senta v Večnem mornarju, Amelia v Plesu v maskah itd. Gledališko občinstvo vnovič opozarjamo na njeno gostovanje, ki bo v ljubljanski operi na sveti dan ob pol osmi uri zvečer v vlogi Maferke v Prodani nevesti.

— Opera »Rigoletto« se izvaja med božičnimi prazniki v nedeljo, dne 27. t. m. ob treh popoldne. Pri nedeljskem izvajanju bo pel naslovni vloga g. Balaban, vloga Gilde ga. Lovčeva in Mantovskega vojvodo gos. Banovec.

— Večer pantomimskih baletov v ljubljanski operi bo med božičnimi prazniki v torek, dne 29. decembra ob pol osmi uri zvečer. Pri tej prireditvi se vzpizori na prvem mestu Baranovičev balet »Srce iz leca«. Ta pantonima spada v muzikalnem oziru med naizanimivejše in najoriginalnejše jugoslovenske skladbe. — Na drugem mestu se izvaja isti večer baletna pantonima na glasbo skladbe C. M. Webera »Poziv na ples«, kot tretja točka pa baletna karakterna na slika Nikolaja Rimskega Korsakova »Capriccio espagnole«. Muzika je ognjevitva in se ponaša s krasno instrumentacijo. Povsod, kjer se je izvajalo, je doseglo velik uspeh ter ostalo stalno na repertoarju vseh večjih gledališč. Ljubljanska vpizoritev je pripravljena po koreografiji zagrebške primabalerine M. Fromannove.

— »Prodana nevesta« na sveti dan v ljubljanski operi. Pri vzpizoritvi na sveti dan v ljubljanski operi bo gostoval poleg Zaludove, ki bo pela Maferko, v vlogi Janke g. Knitla. Kecal bo izvajal naš mojster petja in igrjo g. Betetto.

— Slov. marionetno gledališče »Atena« med božičnimi prazniki. Na praznik 26. decembra vzpizori marionetno gledališče 2 izvirni slovenski lutkovni igrji, ki bosta nudili dovolj zabave našim malim. Prva je »Razbojnik Moroz«, ki jo je spisal Miran Jarc, okrogla dogodivščina, ki ji je snov vzeta iz narodne pripovedke o nerodnem butalskem županu, čigar zajetna obilnost, besedno junaštvo in dejanska strahopetnost so predmet vedremu razpoloženju. Sveda ne manjka večnega trabanta Gasperja, ki končno vso zadrego razvzroja v veliko veselje srečnega župana. — Tež enodejanki sledi pravilica »Snežulčica«, ki jo je spisal dr. I. Lah in ki je že svoj čas bila zelo priljubljena marionetna igrja. Poleg pravilice inscenacije nudi igrja več zelo ljubkih scen, kakor ples palčkov itd. Dne 27. decembra pa bo mar. gled. vzpizorilo novo lepo bajko o »Zakletem kalifu« od Benddorfja, ki se odlikuje po pestri pravilčnosti in bogatosti dejanja. Poleg »Zakletega kalifa« se vzpizori še dvodejanka »Tri želje«. Začetek oba praznika ob treh in ob šestih popoldne. Vstopnice pred Malo dvorano Narodnega doma na dan predstave od 10. do 12. in pol ure pred začetkom predstave. — Cene prostorov od 10 din do 3 Din.

— Božična številka »Koprva« prinaša zelo posrečeno karikaturu Stepana Radčja, ki vodi nebeškega kralja na Hrvatsko. Na naslovni strani vidimo božično pojedino, pri kateri se poljubujeta Radč in Svetozar, Pašić in njegov klubski nasprotnik Ljuba Jovanović, Korošec, Davidović in Spaho pa gredo na citre, gusle in boben. Tudi sicer je vsebina te številke prav vselega značaja, polna dobrodušnega zagrebškega humorja. Prihodnje leto b. do »Koprve« izhajale na 20 straneh. — Priporočamo tednik vsem, ki si žele koncem tedna vedrega političnega humorja.

— Daniel De Foe: Robinson Crusoe. Za slovensko mladino priredil Vladimir Levstik. Z barvnim naslovno sliko in 7 celostranskimi ilustracijami po izvirnih risbah Rajka Subica. Založila Kleinmayr & Bamberg, dr. z. o. z. v Ljubljani. Cena broširano izdava 28 Din, vezani knjigi 32 Din, s pošto 2 dinarja več. Ako je v besedah nemškega pesnika, da je »najboljše šol dovolj dobro za mladino«, le kolikšne resnice, potem smemo ceniti slavno zgodbo o Robinsonu nad vse knjige tega sveta. Mladje vseljone zemeljske oble je oddala zanj svoj glas in priča zanj leto za letom, vsak dan iznova. Ni ga kulturnega jezika, na katerega »Robinson Crusoe« ne bi bil preveden, ni ga pismenega cloveka, ki ne bi pristeval te divne knjige med najdražje spomine svojega detinstva. Še odrasli je ne moremo odrediti ne da bi nas iznova ukenila v svoj čar. Nič čudnega ni tedaj, da je »Robinson Crusoe« od svojega prvga pojavljanja med Slovenci tudi naši mladini in našemu ljudstvu brezprimerno ljub in drag. Od stare Cefove in Parapatove izdaje pa do raznih bolj ali manj neuspešnih priredb iz novejših in najnovejših dobe je romal med narod v mnogih desetstičih izvodih. Založila Kleinmayr & Bamberg, dr. z. o. z. v Ljubljani se je lotila naloge, prdati to književno veličelo vendar že enkrat v res vzorni izdaji

KUNEROL

100% na čista mast iz kokozovih orehov, zajamčeno izčiščena in higijenična, se zopet dobiva v vsih trgovinah.

In času primerno dovršeni jezikovni obliki. Njena izdaja »Robinsona«, ki je prišla te dni na trg, je v tem pogledu prava mojstrovina odličnega pisatelja in prevajalca Vladimira Levstika in mimo tega še ilustrovana z izvrstnimi risbami Rajka Subica. Roditelji, ki hočejo razveseliti svoje deca z »Robinsonom«, ter šolske in ljudske knjižnice, ki ga žele navajati, se zdaj ne odo mogle več pritoževati, da d brega slovenskega »Robinsona« ni. Zabeležiti je treba tudi to, da je Kleinmayr & Bamberg-Levstikova izdaja s svojimi 162 stranicami srednje osmerke do slej najobsejnejša v slovenskem jeziku. Cena je spričo tega pač skrajno nizka. Lepo in vsebinsko dragoceno knjižno priporočamo kar najtopleje za božična in novoletna darila; dobi se po vseh boljših knjižarnah ali pa neposredno pri založništvu Kleinmayr & Bamberg, dr. z. o. z. v Ljubljani.

— »Madame Butterfly« v št. Vidu naj Ljubljano. V nedeljo, dne 27. t. m. se vrši v šolski telodavnici, kjer ima »Prosvetni odtsek« svoj oder, repiza dramatizirane žalostne »Madame Butterfly«, ki je dosegla pri premijeri velik uspeh. Nekatere solo-pevske točke iz istoimenske Puccinjeve opere spremlja domači salonski orkester. Japonski kostumi so vsi novi, kakor tudi scenerija. Začetek predstave je ob 6. tako da imajo Ljubljanci zvezo z vlakom za nazaj in sicer ob 1/9. zvečer. Igra je končana ob 8. Prijatelji sokolstva in vsi drugi se ljudno vabijo! — Zdravo!

— F. Ks. Svoboda, Popek. Bogatin in smrt. Iz češčine prevel dr. Fr. Bradac. Zbirka gledaliških igr. Oder 13. zvezek. V Ljubljani 1926 Založila Tiskovna zadruga. Cena Din 15, poštnina Din 1.—. 13. zvezek »Odra« prinaša dve enodejanki, ki bosta podeželskim gledališkim odrom prav dobro služili. Prva Popek, veseloigra s štirimi osebami. Za Anico, hčer bogatega posestnika Grivca, se poteguje sosed Kljun, katerega za hoče spopriniti njen nečak medicenec Ivan. Ko misli, da je že zmagal, se zaroči Anica s Kljunom. — Bogatin in smrt je igra v enem dejanju. V njej nastopa šest oseb. Bogatino namenda m zbolji žena na smrt. To priliko hoče izrabiti njegova prijateljica, da bi ga po smrti bogatinove žene pridobila za moža svojih hčeri. Bogatin pa na to ne misli, ker noče živeti svoje žene. Izvrši samomor. Še predno mu javijo ženinovo smrt. V štirinajstemu slopiču prinese »Odra« Lahovo izvirno igrjo »Pepehuh«. Zbirko toplo priporočamo.

— Bon ton. Knjiga o lepem vedenju, govorjenju in oblačenju v zasebnem in javnem življenju. 1926. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. Str. 280. Broširana velja Din 65, v celo platno vnzana Din 80, poštnina Din 3.— več. Slovenci smo imeli že več knjig o lepem vedenju. Pred vsemi temi ima Bon ton to prednost, da upošteva najnovejše predpise in običaje, ki so prišli v navado v zasebnem in javnem življenju že v povojnem času. Zlasti se ozira na dolžnosti, ki jih imamo v lastni državi ob različnih prilikah napram kralju in kraljevski rodbini, ministrom, poslanikom, konzulom, ob raznih sprejemih itd. Bon ton je opisan po lastnih izkušnjah ter na podlagi najnovejših in najodličnejših Bon tonov tujih literatur. Bon ton razpravlja o vedenju ob veseljih in žalostnih dogodkih, o obnašanju na ulici, v družbi, pri koncertih, v gledališču, na plesu, o vedenju v gostini in kavarni ali na posetih in obiskih. Posebna poglavja so posvečena stanovanju in njegovi opremlj. Druga govorijo o gospodarijih in poslih, družini, tašah, tretja zopet o pravilnem oblačenju itd. Knjiga je pisana v lepi slovenščini ter je izšla v jako elegantni opremlj. Zato bo dobrodošla vsaki slovenski družini, izvrstno bo služila dorasčajoči mladini, ki se žele uvajati v kraljestvo oblike in omike, pa tudi odraslim, ki do-

stikrat potrebujejo vestnega svetovalca, ko se ne morejo odločiti, kako se naj vedejo ali oblečejo. Knjigo, ki jo je izdala agilna knjižarna Tiskovne zadruge v Ljubljani, prav toplo priporočamo.

— Ženski svet. Izšla je 12. številka »Ženskega sveta«. Tudi tega zvezka vsebina je pestra in zanimiva, kakor vedno. Lepe so črtice in pesmi, ki jih preveva božično občutje. Pod »Obrazi in duše« prinaša ta številka stmpatčen članek o naši pok. gospodinski strokovnjakinji S. M. Lidični Purgaj. Skoda, da manjka k temu občutni portret, ki bi bil gotovo zanimiv. Zanimiv je članek izpod peresa A. Stebjeve »Kaj smo spoznale v Ameriki?« — »O dolžnostih starišev« piše Gizela F. — »Klic delavske žene« Tončka C. — »Osnovne nauke o kozmetiki« dr. Fr. Debevec. — Izvestja so bogata mlečna drobiža. Posebno lepa pa je priloga za ročna dela. S to številko zaključuje »Ženski svet« tretje leto svojega obstanka. Ako pregledamo prvi letnik, vidimo, da se je iz skromnega početka dvignil tretji letnik že zelo visoko. Velik je napredek, osobito na prilogah za ročna dela in za modo, kakor tudi na obširnih krojnih polah. Slovenci tam preko ob sinjem morju so krepko zastavile svoje moči v nerazorano grudo slovenskega ženskega časopisa. Dolžnost nas svobodnih je, da ilh v tem delu krepko podpiramo. »Ženski svet« izhaja enkrat na mesec in stane celoletno, Din 64, polletno Din 32. Prijave novih naročnic za leto 1926 sprejema uprava za Jugoslavijo v Ljubljani, Karlovska cesta 20. I. nadstr. Naročnino je plačati vsaj četrtletno v naprej.

ČAJANKA...?

— Cvetko Golar: Bratje in sestre v Gospodu, sanje poletnega jutra. Splošna knjižnica, zvezek 61. V Ljubljani 1925. Založila Zvezna tiskarna in knjižarna. Pisatelj Cvetko Golar je pravi in pristni otrok narave, pevec žitnega polja. Njegova devisa je: »Oj, jaz grem, na polje grem se leno. Videl in slišal bom sanje žita in rož!« Njegov notranji, pristni pesniški vsklik se glasi: »Že se začnejo polje, že se temni ob moji desni visoka njiva, že me objema duh zorečega žita, duh zemlje in svobode. Po zdraviljen veličastni, nebeski moj dom!« Njegovo zaljubljeno pismo se začneja: »Dobro jutro, Ančka! Poslal bi ti v nečno voščilo divjih, rdečih rož, ali se bojiš, da bi se ranili tvoji prsti na neumljenem trnju, ki obdaja, poslal bi ti v vroč spomin plamenčnega maka, ki ga je rodilo naše polje —«. To je pristen, nepokvarjen pesnik prirode. Cvetko Golar, kakor ga poznamo iz njegovih nežnih, čustvovpolnih, lirčnih pesmic, in kakor se v najpristnejšem odsevu zrcali v največji meri v njegovem pripovednem spisu »Bratje in sestre v Gospodu«. Če je Golar s svojima zadnjima oderskima proizvodoma izval različe, ne dojme za sebe in proti sebi, je v tem, pravkar izšlem delu, ki datira iz prejšnjega časa, vse vsakega dvoma na višini po svojem stilu, po karakteristiki, po opisanju, po močkah, lirčnih občutkih, po svoji naivni šegavosti. Golar je v tem spisu ustvaril sliko čisto posebn, slovenske bohemie kakor je Golar sam pravi pravcati slovenski bohemien. Vsi njegovi junaki in junakinje so krasne povesti »Bratje in sestre v Gospodu«, kakor se sami nazivajo, so pristne slovenske postavbe, ki živijo svoje posebno življenje v sanjaviosti, vzajemni vdanosti, vrisajoči in plakajoči, kakor jih zajame hip — Prepričani smo, da bo vsak prijatelj dobre in razvedrujoče knjige z velikim zažodanjem in s napetostjo vrtal to nežno-mično povest pristenega Golarja.

Senzacija

Z novim letom prične izhajati v »Slovenskem Narodu« eno zadnjih del znamenitega ameriškega pisatelja Jacka Londona

„Roman treh src“

Ta roman, ki je pisan od začetka do konca tako zanimivo, napeto in duhovito, da se čitatelj ne more ločiti od njega, je dovršil avtor 23. marca leta 1916 na Havajskih otokih. Nekaj mesecev pozneje je pisatelj skočil skozi okno kabine v morje in končal svoje burno življenje. Tudi iz »Roman treh src« veje tista tipična bodrost in vera v nadnaravno moč človeka, ki jo najdemo v vseh Londonovih delih. Kdor je začel čitati ta roman, se ne more več ločiti od njega. Sicer je pa že avtorjevo ime samo najboljša jamstvo, da bo z novim romanom ustrezno vsem ljubiteljem zanimivega čtiva.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 24. decembra 1925.

Vesele božične praznike želita vsem svojim naročnikom, inšerentom in prijateljem

Uredništvo in uprava
»Slovenskega Naroda«.

— **Proslava 1000letnice hrvatskega kraljevstva.** Včeraj so se vršile po vseh naših srednjih šolah svečanosti v proslavo tisočletnice hrvatskega kraljevstva. Ministrstvo je izdalo posebna navodila za prireditve te svečanosti. Za slavnostni govor je bila dana direktiva, da je treba poudarjati, da je bil kralj Tomislav seljaški kralj in da je podpiral pokret za uvedbo staroslovenskega bogoslužja v naše cerkve. Slavnosti so bile po vseh naših zavodih prav lepe.

— **Muzej kralja Petra v Beogradu.** Za nabavo notranje opreme muzeja kralja Petra v Beogradu je v dvanajstih dnevih 150.000 dinarjev.

— **Dovršenje Sokolskega doma v Skopju.** Sokolski župl v Skopju je odobren znesek 170.000 dinarjev za dovršenje Sokolskega doma.

— **Kredit za šole.** Na predlog ministra prosvete je ministrski svet podpisal pravilnik o razdelitvi kredita 5 milijonov dinarjev, dovoljenih za gradnjo in popravilo ljudskih šol. Od tega kredita je sedaj dodeljeno za potrebe Južne Srbije in Crne gore 1.500.000 dinarjev, za Dalmacijo 900.000, za Hrvatsko in Slavonijo 700.000, za Srbijo v starših mejah in Vojvodino 600 tisoč, za Slovenijo 200.000 dinarjev (II).

— **Invalidski zakon.** Prejeli smo: Zakonodajalec se ne sme nikdar in pod nobenim pogojem oddaljiti od fundamentalnega principa: »Da smo pred zakonom vsi enaki.« Navedel bodem samo en primer, kateri jasno kaže, da novi invalidski zakon ni zgrajen popolno na tem principu. Leta 1919 za časa okupacije Koroške sta bila ranjena oziroma sta žrtvovala svoje zdravje domovini dva aktivna jugoslovenska častnika, en star kapetan ter mlad poročnik. Invalidska komisija je oba klasificirala kot polna invalida za službo v vojski nesposobna ter sta tudi, preden je stopil novi zakon o ustroju vojske v veljavo, bila upokojena. Vžle temu, da sta oba oficirja naše vojske, imata po novem invalidskem zakonu sledeče pravice: Stari kapetan s polnimi službenimi leti kot bivši avstrijski oficir ima pokojnino po starem zakonu o ustroju vojske ter po členu 41. novega invalidskega zakona še 400 Din mesečno invalidske dohode, mladi poročnik kot borec bivše srbske vojske bo pa po členu 108. novega invalidskega zakona preveden na pokojnino naslednjega višjega čina, pa po novem zakonu o ustroju vojske ter ima tudi še 400 Din invalidske podpore mesečno. Razen tega pa še dalje napreduje v rezervi, tako da v nekaj letih doseže čin majorja ter seveda tudi prejemke tega čina, medtem ko mora stari kapetan s polnimi službenimi leti služiti kruh v civilni službi, ker njegovi prejemki, katere mu daje država, ne zadostujejo, da bi se mogel preživljati, še manj pa, da bi mogel oficirski dekorum v penziji varovati. Menda daljšega komentiranja ni treba! Ker pa to ne more drugače biti, kot da se je to dejstvo pri zakonodaji prezrlo, pozivam vse tovariše oficirje prečane, kateri so v naši vojski postali invalidi, da mi sporoče svoja imena ter bivališče po uredništvu tega lista. Obrnemo se legalnim putem s spomencem na ustavne faktorije, kralja, skupščino ter vlado ter jih na ta nedostatek opozorimo. Prepričani sem, da ti ustavni faktoriji ne bodo pristili, da bi iz zgodovine naše vojske bilježila sramotno dejstvo, da so naši oficirji, ki so prvi žrtvovali svoje zdravje za našo zedinjeno domovino, tako nepravilno odpravljeni. Ni treba drugega, kot da se člen 108 v prvem in drugem odstavku popolni s stavkom: »ter oni častniki, ki so postali v naši vojski invalidi.« Častnik invalid.

— **Iz državne službe.** Premješčen je iz Bohinjske Bistrice v Kranjsko goro nadzornik župne uprave Cvetko Božič.

— **Iz našega državljanstva so izstopili:** Avgust Bratko, pristojen v Verljane, Josip Klenovšek, pristojen v Loko, Josip Šnel, pristojen v Maribor, Bogomir Muršček, pristojen v Biš in Kristina Antonija Gorišek, pristojna v Dolnji Logatec.

— **Izplačilo katehetskih doklad.** Delegacija ministrstva financ nam piše: »Z ozirom na notico »Slovenskega Naroda« z dne 23. t. m. med dnevnimi vestmi, da je ministrstvo ver sklenilo, naj izplača finančna delegacija v Ljubljani kateheto vse njim dolžne zneske«, ugotavlja finančna delegacija uradno, da doslej ni prejela takega obvestila niti od ministrstva ver, niti od ministrstva financ in opozarja, da bi tudi če izdanega naloga ministrstva ver ne smela izvršiti, dokler ministrstvo financ ne odpravi potrebnega kredita.« Pripominjamo,

da smo dotično vest posneli po beogradskih listih, če se ne motimo, po »Pravdi«.

— **Prosvetna preganjanja na Hrvatskem.** Na zahtevo svojih hrvatskih odborov in zagrebske sekcije jugoslovenskega združenja je glavni odbor tega združenja sklenil, da poseti prosvetnega ministra Radića koj po vrnitvi v Beograd in da intervenira proti prosvetnim preganjanjem na Hrvatskem, proti popolnoma neosnovanemu premočenju srednjoškolskih nadzornikov na Hrvatskem, in zlasti radi slučajne nadzornika g. Tkalića.

— **Društvo za zgradbo sokolskega doma v Šiški** priredi letos svoj Silvestrov večer v hotelu Bellevue. Na programu so raznovrstne zabavne točke. Vstopnine ni. Začetek ob 20. uri zvečer. Društvo naklonjeno občinstvo se najljubše vabi, da poseti to prireditev. Zdravo. 2138/n

— **Poziv katehetom in učiteljem.** Veliki župan vseh veroučiteljev, učiteljev in ekskurzijskih šol in oddelkih za oddaljene otroke in nestalno nastavljene učitelje ženskih ročnih del, naj predlože vsaj do dne 20. januarja 1926 prijave za nagrade in potnine (vsako na poseben pol) v smislu razglasa bivšega »Višjega šolskega sveta« v Uradnem listu 8 iz leta 1923 s to razliko, da navedejo samo eno razdobje in sicer čas od 1. septembra do 31. decembra 1925. Prijave je poslati po srečnih šolskih referentih na »Velikega župana«.

— **Nujen poziv slovenskim umetnikom.** Grafikom. Za razstavo jugoslovenske grafike v Curihu se vrše v vsej naglici zadnje priprave. Vsi za razstavo namenjeni listi se odpošljejo skupno iz Zagreba že v prvih dneh januarja 1926. Slovenski grafiki naj ne zamude te prilike, da se predstavijo internacionalni publiki. Pozivljamo jih torej, da nastopijo polnoštevilno e svojimi najboljšimi deli. Vsek list naj se dostavi po možnosti v dveh dneh do 31. decembra t. l. na naslov: SUJOU, Ljubljana, tehniška srednja šola. (Mariborski umetniki naj oddajo svoja dela gospodu prof. Gvajcu.) Omenjamo, da so dopuščene k razstavi poleg lesorezov, radirank in litografij tudi perorisbe, risbe s svinčnikom in podobna dela. Odbor SUJOU.

— **Ljubljanski dopisnik za zagrebski Tagblatt** ima zelo bujno fantazijo. Včeraj dne 23. t. m. je poslal v Zagreb sledeče fantastično poročilo: »Orkan v Ljubljani. Velikanske škode in motenja prometa. Danes jutraj je divjal po Ljubljani in okolici orkanu silčen vihar s silnimi nalivi, ki je povzročil mnogo škode. V Ljubljani je vihar odnašal strehe. Vsa okolica je pod vodo in je promet med okoliškimi vasi skoraj popolnoma izključen. Na Fužinah vola narašča, ravno tako v Rožni dolini. Prebivalci so si morali zgraditi mostove, da se je mogel držati promet med hrami.« V Ljubljani in okolici o vseh opisanih grozotah nidesar ne vemo. Edino pri Zalogu je Ljubljana nekoliko izstopila.

— **Jugoslovenska grafična razstava v Curihu.** Po inicijativi našega generalnega konzula v Curihu bo sredi meseca januarja otvorena v Curihu reprezentativna grafična razstava naše kraljevine v umetniškem salonu Wolfensberger.

— **Tržaški parnik se je potopil.** Parnik »Marina« se je potopil v Atlantskem Oceanu. Kapitan in 17 pomorščakov se je rešilo, o drugih še ni znana usoda. Parnik je bil zgrajen 1920. Dolg je 112 m, širok 15 in visok 8 metrov.

— **Naše stališče napram oglasom.** Pred dnevi smo prinesli med besedilom oglas, ki je pripočel novoovrženno drogerijo in pozival na nakup božičnih daril v drogeriji. Razume se, da smo to priobčili kot oglas, za katerega prevzame le oglasnik polno odgovornost. S svojega stališča z ozirom na pritožbo poudarjamo, da so nam v gospodarskem življenju vse trdke enakovredne in da mi z uredniškega stališča absolutno ne dajemo prednosti eni trdki pred drugo. Za nas so vse trdke, dokler izpolnjuje svoje gospodarske obveznosti in dokler stoji na stališču absolutne zaščite nacionalnih in državnih interesov, enake. Prepustimo pa oglasnikom, da sestavljajo besedila svojih oglasov po mili volji, da se le gibljejo v priznanih mejah poštenega gospodarskega tekmovanja. Radi tega še enkrat: Svoje napram trdki absolutno nevtralnosti, njihovi oglasni so enakopravni, zanje nosijo same odgovornosti!

— **Smrtina kosa.** V bolnici v Slovenjgradcu je umrla včeraj dopoldne soproga detektiva, ga. Milka Hauptmann. roj. Tahaj. Pokojnica je bila splošno priljubljena kot izredno blaga žena. Bodi ji ohranjen blag spomin! Prizadeletni naše iskreno sožalje!

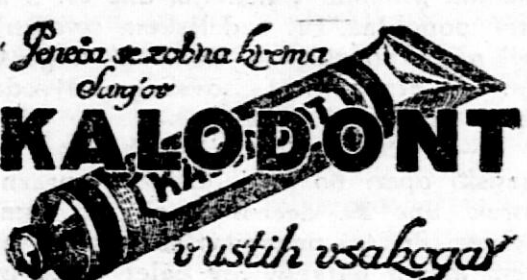
— **Zrebanje števil loterije Jugoslovenske Matice.** Pri zrebanju, ki se je vršilo 20. t. m., so bile izrebane sledeče številke: Za glavna dobitka: št. 6836 in 17233, za nadaljne dobitke št. 19397, 6847, 9987, 15275, 17398, 7726, 15163, 4129, 2700, 17097, 9565, 5853, 455, 3127, 9892, 6244, 2186, 14971, 16326, 18831, 857, 9145, 5849, 3393, 11849. Imejte-li izrebranih srečk, naj se zglasijo v pisarni Jugoslovenske Matice Selenburgova

Zdravje in srca

Mamica in otroček, vsa čista dehtita žarita svežosti, okusna, oskrbovana. Veselo zdravje se smeje z isticimi zobmi.

Dnevna gojitve s »Kalodontom« je najsigurnejša pot, da obvarujete jete lepoto in zdravje Vaših zob.

ul. 7. II. nadst. odnosno nal svoje srečke pošljete Matici v priporočenem pismu, da se jim dobile pošlje po železnici.

— **Velika čitopisna akcija v Zagrebu.** Carinske oblasti v Zagrebu vodijo obsežno preiskavo proti nekemu trgovcu, ki je nedavno vrnil zagrebski carinarni 6 zabojev blaga, češ da ga ne mara sprejeti. Blago je bila poslala neka dunajska tvrdka potom nekakega prevoznika v Leibnitzu. Na tovrstnem listu je bila pošiljatev deklarirana kot bombaževina, a ko so na carinarni zaboje pregledali, so našli v njih le papir. Zagrebski trgovec je namreč iz zabojev vzel blago — najbrž je bila svila — ter vložil papir. Ker ni plačal carine, ga čaka najmanj 2 mil. Din globe.

— **Kuče na jutri.** Pošto je na 1. decembra bil državni blagdan, to se je preneslo vždenje na 5. decembra. Prije včudnja pričito je predsednik lutijskog odbora gospodin Josip Fran Opava plan včudenja, iz kojeg proizlaz pošto je bilo rasprodano samo 18.000 srečaka, to če se vudi 2. i 3. zgoditak kao što i ostalih 100 zgoditaka, da bi se uzmoglo izigrati sve zgoditke, moralo bi biti prodano najmanje 25.000 srečaka. Kuncu srečaka zahitjevali su, da se svi zgoditci izigrati imadu, usiljed toga zatražio je predsjednik lutijskog odbora od ministarstva Poljoprivrede i Voda, da se rok včudenja produlji, koje mu je rešenjem od 9. decembra 1925. br. 46.806/1 izdalo, da se včudenje produlji na 1. maj 1926. Osim toga dolazi kao 104. zgoditak dar Njegovog Včelčanstva kralja Aleksandra I., krasan zlatan muški sat. U slučaju, da se potrebnih 7000 srečaka prije rasprodaja biti če odmah provedeno včudenje, te putem novina objavljeno.

— **Božićnica v Domu na Kravcu.** Vse planince in prijatelje planinstva opozarjamo, da priredi SPD na božićni večer 24. t. m. lepo božićnico v Domu na Kravcu. Z okrepčilo je Dom dobro založen, zakurjeno bo tudi dobro.

— **Protestni shod proti davčni obremenitvi Slovenije** se vrši v Kamniku v nedeljo dne 27. t. m. ob 10. uri dopoldne v Kamniškem domu. Na shodu bo poročal g. predsednik zveze hišnih posestnikov g. Ivan Frelih o novi davčni reformi in davčnih razmerah v naši državi, zlasti v Sloveniji. Na shod so vabljivi vsi hišni in zemljski posestniki iz Kamnika in okolice kakor tudi drugi davkoplačevalci. Ker se bo ob enem protestiralo tudi proti *previsokim davkom v Sloveniji*, se prosil velike udeležbe. — Odbor. 2141/n

— **Razburljiva deložacija.** Prejeli smo in priobčujemo: Članek, nabajajoč se v Vašem cenjenem listu z dne 20. novembra 1925, št. 265, pod naslovom »Razburljiva deložacija« ne odgovarja resnici, zato Vas prosim, da priobčite v Vašem cenjenem listu, katerega dolgoletna naročnica sem, naslednji popravek, in sicer tekem treh dni, v nasprotnem slučaju sem prisiljena izjavljati konsekvence. Pripominjam, da sem sedaj po svoji bolezni domala za vsebino tozadevne notice. Ni res, da bi jaz svoje, časno ne reflektirala na lokal in da je radi tega g. Mühlisen prostore oddal neki drugi trdki, meni pa sodno opovedal. Res pa je, da je hiša last 3 Rudeževih dedičev, od katerih mi je le ena solastnica, gospa Mühlisen, sodno opovedala in za 100 odstotkov najemnino povišala. Če bi jaz na lokal ne bila reflektirala, bi ob sebi umela, no sodna opoved in deložacija odpadla ni; res, da bi jaz vložila priziv, ki pa je bil zavrnjen in je ta sodba postala pravomočna, res pa je, da nisem proti sodni opovedi vložila nobenega priziva, torej se ni mogla zavrniti. Do pred kratkim nisem vedela (kljub temu, da sem bila 14 let na jarmenica lokal), da gospa Marija Mühlisen ni sama lastnica te hiše, ter sem celo plačala povzajanje najemnine. Ni res, da bi prišla 18. novemb. eksekucijska komisija in mi je napovedala prisilno deložacija, ni res, da je nastala mučna situacija, ker sem

jaz v nenadnem živčnem napadu pograbila za sekuro in odgnala eksekutorja in oba postreška, res pa je, da se v moji trgovini ni zgledala nobena eksekucijska komisija. Trgovine morajo biti od 12. do 2 ure zaprte, mene se pa o kakem sodnem postopanju preje ni obvestilo. Res je, da je pred 1. uro bil pri vratih nek nepoznan mož, kateremu sem rekla, da ob 2. uri odprem trgovino, za njim sta šla 2 ključavničarja, 1 stražnik in 1 finančni nasvetnik, nazareč g. dr. Erich Mühlisen. Ali so bile te osebe, zlasti g. finančni nasvetnik dr. Erich Mühlisen, eksekucijska komisija, ne vem. Tudi ni res, da so mi te osebe napovedale prisilno deložacija. Ni res, da sem jaz v nenadnem živčnem napadu pograbila za sekuro in odgnala eksekutorja in oba postreška, ker se ti v moji trgovini sploh niso zgledali. Ni res, da bi se jaz v lokal zabarikadirala in čakala nadaljnjih dogodkov, res pa je, da je moja vajenka na moj poziv šla pri vratih, ki vložila na ulico ven, torej začetek nasilstva ni bil na moji strani, zlasti ker ne smemo uradni organi uporabljati sile brez uradnega obveščanja stranke in to ob času, ko mora biti trgovina po predpisih zaprta. Ta napad sem jaz smatrala v tistem trenutku za razparski ali tatinski, v uniformo stražnikov se vsak zločinec lahko obleče in kaj morem jaz sama ženska proti takim sodnim organom, ako so bili vsi res sodni organi? Ni res, da bi jaz na intervencijo stražnikov razbila s sekuro šipe svojih izločb ter šipe omar. Izločba je le ena, ta pa je nepoškodovana. Res je, da sem bila 14 let najemnica tega lokal, ter nisem imela lastni nobenega vzroka meni odpovedati. Pri takem razburjenju pa ni čudno, ako sem baže res pograbila za najsilnejše orožje, kakor trdijo. Zadevo bo pa itak natančneje preiskalo sodišče. Upam, da te vstice priobčite v Vašem cenj listu, obenem se vam za naklonjenost vnaprej zahvaljujem ter beležim z odličnim spoštovanjem Minka Horvat, Ljubljana, Dalmatinova ulica 10, II.

— **Glasbeno društvo v Kočevju** priredi svoj ples dne 5. januarja 1926 v hotelu »Trsta« v Kočevju ob 20. uri. 2139/n

— **Prvo potovanje največje motorne ladje sveta »Austrias«.** 22.000 brutto ton, 32.000 ton nosilnosti, iz Southhamptona in Cherbourga v Južno Ameriko dne 26. februarja 1926. Royal Mail Line. Generalno zastopstvo Zagreb, Trg 1, št. 17. Podzastopstvo Ljubljana, Kolodvorska ulica 26, in v vseh večjih mestih Jugoslavije. 2130/n

— **POUDER »MON PARFUM«**
»BOURJOIS-PARIS«.

iz Ljubljane

— **Zahvala.** K svoji šestdesetletnici sem prejel z najrazličnejših strani od svojih prijateljev, znancev in stanovskih kolegov toliko čestitk, da mi je nemogoče zahvaliti se vsakemu posebej. Sprejemite torej vsi skupaj moje najiskrenejše zahvale! Vsi tisti, ki so mi obenem s svojo čestitko izrekli tako laskavo priznanje za moje skromne zasluge v pospeševanju slovenske kulture in me bodrili k nadaljnjemu delovanju, naj bodo zagotovljeni, da je tudi moja najiskrenejša želja, da bi se mogel čimprej in čimbolj zopet udeleževati kot založnik in izdajatelj slovenskih izvirnih spisov. Kot tak sem pred 30 leti prišel v Ljubljano in kot tak bi rad končal. Da li se izpolni moja želja? Ljubljana, 22. decembra 1925. — Lavoslav Schwentner.

— **Silvestrov večer Ljubljanskega Sokola** v telovadnici Narodnega doma obeta izredno zanimive novosti. Omenjamo predvsem prvi nastop naše moderne plesalke gđ. Vidmarjeve, učenke slavne Mary Widmann. Plesala bo na naše narodne pesmi. Poleg tega pa bodo naši najboljši telovadci pokazali še otežene vrhunske simlтанne vaje na treh krogih, skupne na stolah, članice pa kažejo krasne vaje z razsvetljenimi kiji in ritmične vaje. Tradicionalni marmornati kipi tudi letos ne bodo manjkali na vspredu. Godba, petje itd. Izpolnjuje program. Za veselje in zabavo skrbje komične točke, od katerih omenimo znameniti boks-match dveh svetovnih mojstrov. Spored zaključuje alegorija. Po polnoči pa prosta zabava in ples. Kdor hoče lepo in zadovoljno pričakati novo leto, naj prihtni v Narodni dom k staremu matičnemu Ljubljanskemu Sokolu.

— **Akademski športni klub »Primorje«** v upravnih, konceptnih in blagajniških poslih izvežabanega uradnika za popoldanske ure. Poudrbe in zahteve s kvalitetskimi prilogami na naslov kluba: kavarina »Zvezda«. 3144/n

— **Bojevniki »Svete vojske«.** Dne 23. t. m. smo priobčili pod tem naslovom notico, iz katere so nekateri sklepali, da so bili v notici omenjeni razgrajati člani (ice) proti alkoholnega društva »Svete vojske«. Izjavljamo, da ni za tako domnevo niti najmanjšega poudra. Notica ni imela naravno namena škodovati ugledu društva »Svete vojske«.

— **Sestanek slovenskih planincev.** Iz Prage poročajo, da se namerava tekem letošnjega poletja prirediti velik sestanek vseh slovenskih planincev. Ta sestanek bi se naj vršil ali v Triglavskem pogorju ali pa v Tatrah. Ako se bo sestanek vršil na Gorenjskem, pride na jug mnogo češkoslovških in poljskih turistov, ki napravijo potem še izlet v naše Primorje.

— **Turistovski klub »Skale«** priredi skupni izlet in Silvestrov večer v Predvorju pri Kranju v pensionu »Grintavec«. Odhod v četrtek popoldne in zvečer. Prijave za udeležbo in voz sprejema A. Šporn pri tvdkri Krisper. Dobrodošli tudi prijatelji »Skale«. 2147/n

— **Ples Jadranske Straže.** Kot prva letnišnja večja predgustna zabava se vrši dne 5. januarja 1926 v dvorani hotela Union velik ples Jadranske Straže, ki kakor vsako leto ena najbolj zabavnih in obiskanih

prireditvev. Vrši se pod geslom: »Na rivi-lerje« in bo cela dvorana temu primerno okrašena. Zadnja stran dvorane bo predstavljala pročelje velike bojne ladje, na katere krovu bo mornarska gostilna. Obiskovalce čaka še druga povsem izvirna presenečenja, ki jih pa še ne smemo izdati. Obleda po poljubnosti, vstopnina 15 Din.

— **Kolesarsko in motociklistično društvo »Sava«** v Ljubljani vlijudno sporoča gg. članom in članicam, da se vrši v nedeljo dne 27. t. m. izlet v St. Vid nad Ljubljano. Vrši se ob vsakem vremenu. V slučaju slabega na razpolago avtomobil. Zbli-rališče ob 1/2. uri popoldne pri gostilni Figova.

— **Sokolsko društvo Ljubljana II.** priredi v nedeljo 27. t. m. ob pol 1. popoldne v telovadnici državne realke svojo vsakoletno božičnico z jako zanimivim sporedom. Vabijo se vsi prijatelji Sokolstva in osobito stari naše sokolske mladine. Vstop prost. 2134/n

— **Silvestrova noč pavskega društva »Ljubljanski Zvon«** dne 31. t. m. v vseh zgornjih prostorih Narodnega doma. Koncertni in zabavni vsopred. Orkester Narodnega glasbenega želez. društva »Sloga«. Pevske točke: Solospeli s spremljevanjem klavirja, moški kvartet (br. Grlica, Hartman in Sulic), moški in mešani zbori. Komični prizor. Bogat srečolov. O polnoči nagovor, alegorija. Ples. Prvorvstna kapilica. Vstopnina 10 Din. Vse prijatelje »Ljubljanskega Zvona« in petja ter neprisliljene zabave vabi že danes na udeležbo odbor »Ljubljanskega Zvona«. 2142/n

— **Plesna vaja maturantov tehniške srednje šole** se vrši 7. januarja 1926, odpade pa 26. decembra t. l. 2140

— **V Novem Vodmatu, Društvena ulica št. 38,** je otvoril zdravniško prakso dr. Milan Perko.

— **Pojasnulo.** V rubriki »Ljubljanska porota« smo poročali, da je hlapec Babnik prodal premožni družbi »Iliriji«. To poročilo je netočno, ker Babnik ni tvrdil premožni sploh ni prodal, ampak je dotična dva voza premožna kupil trgovcu K.

— **Pozno in ne prezpozno.** — Slabe čase in razmere občutimo posebno mi, ki prosimo in želimo večine zama. Nadejamo se, da se bodele vsi, ki imate usnjenje do bližnjega, vzadnjem dnevu spomnili nas najhbednejih in položili dar — slepm na altar. Podporno društvo slepih, Wolfova ulica 12, Ljubljana. Na željo pošljemo polnožice.

— **Vlomi po gimnazijah.** Skoral istočasno in na isti način so bili te dni izvršeni vlomi po gimnazijah v Ljubljani, Mariboru in Mostarju. To kaže, da so ti vlomi organizirani. Kdo bi jih naj organiziral? Ali ni v danih razmerah mogoče, da obstajajo take organizirane vlomilske družbe med šolsko mladino? Mislimo, da bi bilo umestno, ako bi se preiskava usmerila tudi v tem pravcu.

— **Nevarna sodrga se zbira po noči** v tivolskem parku in tivolskem gozdu. Snoch ob 24. je šel neki gospod, ki stanuje ob cesti na Rožnik, domov. Ob gozdu pri Ribniku je naenkrat stopil predenj ves razcapan neznanec ter zahteval od njega vžgalice. Gospod je pravočasno opazil, da se v gozdu skrivajo še trile neznanec, je mesto vžgalic pomolil samokres in se takoj ubranil nadležnika. Pred nekaj dnevi je istega gospoda ob 10. ponoči ustavil ob potu prav tako razcapan neznanec in zahteval, naj mu pokaže uro. Ako bi bil tako nepreviden, da bi pokazal uro, bi bil seveda ob njo. Opozarjamo varnostne organe na to sodrgo, da se ne zgodi kak ne-sreča. Zlasti danes ponoči bo mnogo ljudi hodilo tudi ponoči, zato pozor!

— **Tumburaški odsek »Bratstva«** priredi Silvestrov večer v veliki dvorani Mestnega doma. Koncertni in zabavni program. Sodelujejo člani narodnega gledališča in vsi odseki »Bratstva«. 2148/n

— **Sokol I.** v Ljubljani priredi Silvestrov večer v veliki in mali dvorani Kazine z raznovrstnim sporedom, katerega objavitmo prihodnji teden. Zdravo. Prirediteljni odsek. 2132/n

— **Redka ugodna prilika** se mudi vsakomur pri nakupu čevljev, ker tovarna P. Kozlita Ko. Tržič, razprodaja več tisoč parov raznovrstnih zaostankov pod lastno ceno, dokler traja zaloga. Blago je garantirano najboljšee kvalitete, prodaja se pa samo v lastni podružnici v Ljubljani, na Bregu št. 20.

— **Najnovišee bluze, otroške in damske obleke** priporoča Kristof-Bučar, Stari trg. — **Zadnji dnevi.** Obupani se obračamo do vseh usmilenih src, da nam pomagajo in olajšajo skrb za obdarovanje naših sotrpilnov. Do danes so milodari zelo malenkostni, prošnje za podpore pa množestevilne. Zato prosimo pomoči. Podporno društvo slepih, Wolfova ulica 12, Ljubljana. Na željo pošljamo tudi položnice.

Znižane cene

do božičnih praznikov v moderni konfekciji
Jos. Rojina - Ljubljana

Iz Celja

— **Volitve v delavsko zbornico.** Go spod minister za socialno politiko je odredil, da se dne 26. t. m. konstituira celjski krajevni odbor za volitve v delavsko zbornico. V odbor sta delegirana g. vladni svetnik dr. Žužek kot predsednik in g. politički svetnik dr. Senekovič kot podpredsednik.

— **Nočno lekarniško službo** bo opravljala prihodnji teden lekarna »Pri Orlu« na Glavnem trgu.

— **Trgovski ples.** Trgovsko društvo v Celju priredi v soboto dne 3. januarja v Celjskem domu velik trgovski ples. Prireditvev gmeta biti po vrščih se pripravljajla.

Vesele božične praznike!

Rojstvo Jezusovo

(kako si ga predstavlja Brumnov Tine).

...Kaj bi rekli? — To se pravi:
V Betlehemu na planjavi
sredi polnoči seveda
pase se drobnice čeda,
varujejo jo psi in štirje
mladi pametni pastirje.

Ravnokar so k ognju stekli,
da bi si krompirja spekli,
cigarete zapalili
in še kakšno uganili;
pa jim reče starejšina:
«Dostil ste nocoj že pasli,
lačna v hlevu je živina.
Brž domov in hitro v jasti
sena, slame namečite
in oslička in volička
nakrmite, napojite!»

Šli so fantje, kaj pa hočeš,
— za uho dobiti nočes —
brez krompirja in brez kaje
tja do Nacetove staje...

Gleda Nace sam v noč sivo,
gleda, vidi: što za divol?
Tam nad stajo vse v staju
je nebo kot plamen rdeče.
«Svet križ božji» — Nace misli —
«varuj me še te nesreče!
Kar zašel ni ogenj v svist! —
Ko so po seno hodili
se svetiljko prevrnili,
če nastal ni kratek stik —
to bi bil pa res hudik!»

Hltro havelok ogrne,
psom pusti ovčice same,
palico brž v roke vzame,
profi domu se obrne.
Ko gre dalje, čela gneča
angelov ga božjih sreča,
nič povedati ne znajo,
le v obraz se mu smejo,
vsi po latovsko kramlajo
in po latovsko pojo:
Gloria in excelsis Deo!

Glej ga zlomka! — misli Nace —
«pasja dlaka, prav zares,
tu ima drag svoje tace,
svoje dolge kremplje vmes»
in, da ga še bolj ne zmoti,
hitro dalje se napoti.

A nad hlevom kakor zarja
snop svetlobe v noč udarja.
Da spozna kaj se godi,
še korake pospeš...

Saj če ga oko ne vara,
vendar v hlevu ni požara,
če uho mu dobro slisi,
vlada še veselje in hiši.
«Kaj je tukaj, vi, ovčarji?!»
— Rojstvo Jezusa! — de Janez.
Nace se s pestjo udari:
«Glej ga šmenta, glej ga šembra,
nisem vedel, da je danes
dvajset petega decembra!»

V hlev brž stopi Tam na klopi
Mati Jezusa sedi,
kt se v jastih ji smeji,

zraven stoji sveti Joža,
Jezusčka po glavi boža...

«Ta je lepa, ta je prava:
zunaj sneg spet naletava;
ali res je tega treba,
da Marija tu prezeba
s sinčkom Jezusčkom v naročji,
ko je toplo v moji koži?!
Brž na gorko v izbo k meni,
saj ste mraza vsi zeleni!»

In zavpije starejšina:
«Neža, spetal šefan vina
in potice in pogače
in klobas in svinke krače,
pa še hrena brž nastreži
in še kladivo v ogenj vrzi!»

bomo Božič praznovali,
tedna dva tu pirovali,
da prispó sem trije Kralji!...

Sedejo za mizo k peči.
Vino dobro, ni kaj reči,
brž jezike razvzolja,
Jožefu poguma da.
V vinu mlečni kruh namaka,
solze ginjenja pretaka,
kaže z roko Jezusčka:
— Nace glej, na stara leta,
— le pomisli, kakšna sreča,
biti mogla res ni večja,
božja volja to je sveta;
kdo bi menil, kdo dejal,
kakor da z nebá je pal... —

De mu Nace: «Pasje tace!
Blagor tebi, verna duša,
še živina te posluša,
glej, še dete se smeji...
Ah, ti Joža jožastil!»

Pitjejo, jedó veseli;
kaj da na bi kaj zapeli?
Kakor znajo, kakor vejo
dobre volje vsi začnejo:
Gloria in excelsis Deo!
Zapisal Rad. Peterlin-Petruska.

Gliša Koritnik:

Blagor Vam

Blagor vam, ki se verujete v svet,
dasi ste videli sence in trenja;
blagor vam, ki ste izšli iz življenja
dobri in čisti kot limbarjev cvet.

Blagor vam, ki vam je sveta beseda
materje vaše in njeno ime,
ki se otrok vam smehlja iz pogleda,
ki še mladenič vam polni srce.

Blagor vam, ki ste tonili do grla
v morju razkošja, hotenja in nad,
a se vam misel ni vase zaprla
in vas ne muči sebičnosti glad.

Blagor vam, ki ste na volji zgradili,
ki ste na skalo postavili dom,
blagor vam, ki ste se večno opili
z blage ljubine omamljivim snom.

Blagor vam, ki vam je zvezda vodnika
k večnim dobrinam pokazala pot;
angelska pesem razjasni vam lica,
čuvaj na poti vas blodenj in zmot.

Gustav Strniša:

Božične

Bratje, pojdemo v Betlehem,
saj smo se prerodili —
naš dom ni več Jeruzalem,
kjer sužnji smo bili —!

Zvezda blesteča tri rogle ima —
na vse strani zemlje seva;
bratje, vesel je naš Betlehem,
zvezda svobode nam srca ogreva —!

Vaške cerkve s snegom krite
v sveto noč prepevajo;
bajlje v mraku lesketajo —
zvezd utrinki sevajo.

Truden grem po gazi beli,
vendar je vesela pot;
saj spomini so zaveli,
v srežu sijajo povsod:

Spet zrem sivega očeta,
starko mater pred seboj
in predraga dekleta,
mar se vračajo nocoj?

Saj pred leti so umrli,
zdaj budi jih moj spomin;
že so name se ozrli
iz žarečih zvezdnih lin.

Milo so se nasmehljali —
zvezde utrnile se;
spet so v sveto noč zaspali,
misli predramile se —.

Anton Seliskar.

Sveti večer kraljeviča Marka.

Sveta noč blesti nad Urvino planino,
tam kraljeviču Marko spava pod pečino.
Privzel Sarca je k mahovju,
zasadil damaščanko v kamen,
a tozuz vrgel v dno morja je
in legel, legel je k počitku.

Nocoj ga dramí... šarec zarezgeče,
iz kamna damaščanka leze,
morje je vrglo tonuz na pobrežje.
«Kdo kliče, Marko v silni brk šepče
in dvignó glavo, prisluskuje... Nič.
Nad glavo kroži samo zvesti sokolič.

Nocoj ga dramí... «Kdo dviga sabljo damaščanko,
kdo vrgel topuz na obrežje?»
razsrdi se in vstane kraljeviču Marko.
Pogled objame mu Slavenske zemlje
in srd junaški Marku trga grlo,
v sveto noč beseda mu odjekne:

«Nesloga bratska, žalostna vam majka,
ne vidiš brata, v robstvu ti umira,
on meni damaščanko že izdira,
je morju topuz moj iztrgal.
Nesloga bratska, kje so vam junaki,
da narod, narod vam ne usahne...»

Spet leže kraljeviču Marko,
a sablja v kamen, kamen pada,
a topuz v morje se pogrezne...
Sveta noč blesti nad Urvino planino,
tam kraljeviču Marko spava pod pečino,
a jadni narod čaka, čaka... čaka!

Joža Bekš:

Sinovi niste solnca...

Sinovi niste solnca — in nebesa
ob prvem Vašem plazu kruta
vam mačeha bilá. Z žebli posuta
Vas pot vodila je pod lok izesa...

Ah, vsaj nocoj naj ne skali očesa
od trdih rok Vam sprožena klofuta —
in fašjev krik, ki Vaša sela buta,
naj domov Vaših vsaj nocoj ne stresa!

V molitvi k Jaslicam roke sklenite!
Mir božji naj Vam splete rožne sanje
o zvezdah zlatih, ki — za vas se skrivte —
čez svod hite in naše domovanje
ožarijajo, v svobodi bliskovite,
i Vam na vek nesoč božičevanje.

Zvonimir Kosem:

Božično darilo

Tih in mračen je stopil v predsobo,
vso okrašeno s svežim zelenim smrečjem,
vso zasieno z ovonjem po dehtečem
božičnem večeru tam zadaj za
velikimi vrati, od koder je donel rado-
sten smeh otrok. Od služkinje je zvedel
da je gospa doma, in odločil je potno
torbico, poiskal posetnico in čakal. Po
nekaj sekundah se je služkinja vrnila in
javila gospejno sporočilo: naj gospod
nekoliko počaka, ker je gospa baš zapo-
slena pri božičnem drevescu z otroci, ki
jih je povabila iz bližnje okolice, da jim
razdeli božične darove.

Nemirno je napravil nekaj korakov
gorindol po sobi.
«Povejte gospé, da je tisti, ki čaka v
predsobi, tudi otrok, in da hoče biti tudi
delež božičnih daril!» je zagonetno
naročil dekletu.

Z začudenimi očmi je dekle odhitelo v
sobo in se povrnilo z žarečimi lici:

«Gospod naj izvoli vstopiti!»
Naglo je odprl vrata in vstopil — a
ne z veseljem in brezskrbnostjo otroka,
kakor si je želel sam, marveč z resigni-
ranostjo starca, s skoraj bolestinim sme-
hom na upalnih licih. Hotel je, da še en-
krat vidi tisti obraz, ki ga je ljubil pred
leti, da še enkrat pogleda v tiste oči, ki
so nekdo ljubile tudi njega, a se potem
obrnile drugam... hotel na kratkem
obisku pronikniti njeni duši do dna, do-
gnati, če je srečna ali nesrečna, in ji reči
stoli poslednji »zbogom«. A sedaj, ko je
stobil v sobi, je spoznal, da je varal sa-
mega sebe, ko si je mislil, da bo držala
masko ravnodušnosti. Kakor zavedene-
mu v pravilno kraljestvo, v bajen
grad, poln nepoznane lepote, so mu
omahnile misli. Pred njim je stala ona,
vsa blesteča, sladka, še lepša, poolnej-
ša kakor pred leti, tista ona, ki so ne-
kdaj ljubile njene oči, in mu je z lubez-
nivim smehljajem prožila desnico v po-
zdrav.

«Ah, vi ste, gospod Aleksander!»
Njen smehljaj se mu je zdel tako brez-
skrben, otroški, njene oči tako vedre,
vesele, prav kakor oči otrok, ki so se
gneti sredi sobe okrog bogatoobložene-
ga božičnega drevesca in se radovali
vabljivih darov.

A njegov glas je bil zelo truden, ko ji
je stisnil desnico:

«Gospa Amanda — saj mi oprostite
moj nenaden prihod —!»
«Nikakega oproščenja!» ga je prisrčno
prekinila. «Vrlo mi je milo, da ste me
posetili, in to baš na božični večer...»

In ga je popeljala k široki zofi.
Samo sedite, da odpravim te otroke...
Siromasti deca so, ki sem jo hotela raz-
veseliti z božičnim drevescem in da-
rovi...»

«Razdelite torej darove lepo in pra-
vično — ne bom vas motil,» je povzel

on skrivnostno. «Ne smete pa pozabiti
name... en božični dar mora ostati tudi
zame... Tu v kotičku bom čakal, po-
potnik, da se približa sreča tudi meni!»
Toliko grenkobe je bilo v njegovem
glasu, ali ona je ni opazila.

«Ah, vi, humorist!» se je zaobrnila
polna in gibka, niena prelestna laket se
je posvetila tik pred njegovimi očmi ka-
kor poreden solnčen žarek, in že se je
pomešala med otroke, zvržolce okrog
božičnega drevesca.

Zaslonil si je čelo z dlanjó, ugreznjen
med blazinami zofe, zamaknil se v blišč
božičnega drevesca, in težke misli so
mu legle na dušo. To božično drevesce,
vse v lučkah — ali ne predstavlja doma
toplega in prijaznega, po kakršnem hre-
peni popotnik na cesti, v blatu in sne-
gu?! Da, dom topel in prijazen pred-
stavlja to božično drevesce, mir in ko-
nec popotništva predstavlja... A on?
Po čemer je hrepenel vse življenje, po
gorkem, varnem zavetju, kjer bi se mo-
gel enkrat odpočiti — on vsega tega
ni našel, ostal je brez božičnega drev-
esca, popotnik na cesti... Tu je leno,
tu plapolajo lučke na zelenih vejah, tu
se šibé na zlatih nitih darovi, kakor da
bi si šepetaje pripovedovali povesti o
lepoti miru, domačnosti, družinski lu-
bezi. A tam zunaj? Na zagrnenih oknih
so mrgole sence zunaj v zimi in burji
plešoči sneg. Tam zunaj, v blatu,
snegu, med vetrovi — tam je domova-
nje nje, popotnika in brezdomca...

Zdrnil se je v mislih in kakor v sa-
njah poslušal, kako šumi mimo njega
krilo gospe Amande, kako zvončklja mi-
mo njega njen smehljaj, kako se mimo
njega pretakajo mladi vzkliki srečnih
otrok... Videl je, da se božično drev-
esce izprazničuje: po vejah so v bizarnem
stožcu plamtele v vijoličasti mrak sobe
samo še lučke... Do poslednje oblože-
ne veje se je iztegnila blesteča laket,
prsti so odtrgali pozlačeni orehi, čakajoči
otrok je veselo zavrisnil, prestregel je
odprti dlan božično darilo, se priklonil
gospé in odhitel proti vratom. Odhitel
so k vratom vsi, ti ljubki, obdarjeni
otroci, vsi se še enkrat globoko priklon-
ili lepi gospé, potem so vrisake odšli
iz sobe — počasi so se zaprla za njimi
vrata...

Njemu pa je obvisela glava globoko
na prsih.

«Odšli so, vsakteri z božičnim dari-
lom, vsakteri z blagoslovom — le
zame ni božičnega darila, ni blagoslova
— popotnik in brezdomec sem in
ostanem na vekomaj!»

Tih glas, sladak, božajoč, se je sklo-
nil do njega:

«Kam ste se zamislili, gospod Alek-
sander?»

Ob njem na zofi je sedela ona, gospa
Amanda, sladka in dehteca kakor njen
glas, in njeni prsti so gladé brodili po
njegovih kodrih nad čelom.

«Tako trudni se mi zdite, gospod
Aleksander...»

«Mislite? Ne, ne!» je planil pokonci in
se v hipu iztreznil od svojih žalostnih
misli.

«Sedite nazaj,» ga je prijazno potis-
nila niena roka, nazaj na zofó, «in pripo-
vedujte!»

Karajoče ji je pogledal v smehljajoče
se oči.

«S praznimi rokami ste prišli od bo-
žičnega drevesca k meni, gospa Aman-
da — pozabili ste na otroka, popotnika,
ki je mislil tu v kotičku na vas in na
božično darilo — jaz, kajne, pa naj vam
pripovedujem sedaj lepe povesti o dalj-
nih tujih deželah, o solncu amerikan-
skem, indijskem, avstralskem!»

«Res ste humorist, gospod Aleksan-
der!» se je zasmejala, da se ji je treslo
polno obramje — a njenemu smehu se je
poznalo, da ne prihaja od srca, da je sa-
mo fina maska, pod katero se skriva
vse kaj drugega, samo veselje ne. Potem
se je nagnila k njemu z resnim obrazom,
in njen glas je zvenel tako čudno t'e,

M. Zarnik:

Ognjen žar v zimski noči

«Marsikaj čudnega sem še doživel
tam doli» je nadaljeval prastari mož in
je zamišljen butal dim dolge pipe skozi
ustni. Dolgo let je vodil šolo v južnem
kotu naše dežele, prav ob hrvaški meji.
«Osebnost se mi ni zgodila nikoli nič
hudega. Ljudje so me splošno imeli
radi. Mirno sem smel neoborožen ko-
rakati sredi noči celo skozi vlaška sela,
ki so bila tedaj na precej razbojniškem
glasu. Tudi cigani so se mi plašno od-
krivali. Saj veste, da ni bolj vprašnih
ljudi od ciganov. Znano je bilo, da se
v naši šoli gode včasih čudne reči, da
se mi v večernih urah od časa do časa
prikazuje zelen močvirje — prosim, po-
navljam, da je bilo to res in sem prika-
zan, kakor sem Vam že pravil, brez
bojzani večkrat preganjal notri v pod-
strešje ali v klet. Ko sem jo pa imel ob
zadnjem zidu se je razlezla v nič.»

To in še drugo so vedeli cigani in
vse ljudstvo. V šoli ni bilo nikoli vlom-
ljeno; lahko bi bil pustil noč in dan vse
nastežaj odprto. — Spoštovali so me
pa, ker sem se nekoliko izpoznaval na
razne domače leke, zastojni pomagali
bolnikom, jim izpiral rane, jim sveto-
val zoper mrzlico. Zdravnika ni bilo v
onih časih daleč naokrog nobenega.»

Prižgal si je ugaslo pino in zopet
butal oblake dima iz ust. Petrolejka na
mizi je tiho topela cili — in je raz-
svetlevala krožnik z narezano potico
ter drugega s prekajenim mesom. Bilo
je o Božiču. Od steklenice, iz katere sva

si od časa do časa natakala, se je kot
svetla točka z vncem majkenih igla-
stih žarkov odbijal plamen svetiljke. V
soseski so povsodi že zdavnaj imeli
električno luč. V hišico, ki je bila, od-
kar je v mestu vžival svoj pokoj, nje-
gova last, si pa stari gospod ni hotel
dati uvesti novodobne svetlobe.

Sobo onkraj mize sva videla le ne-
razločno. V prostornih nogah male so-
fe visokega naslonjala, na kateri sva
sedela, so potrkavali oni drobni hrošči,
ki jim narod pravi smrtna ura. V peči
se je včasih polglasno podrl kupček
žerjavice, kakor bi manjša žival obra-
čala na svojem ležišču. Včasih pa je
začelo pokati po omarah in je šlo dalje
čez pohištvo, da sem pozorno dvignil
oči v temo za svetiljko. Bilo je, kakor
da se plazi nekdo po sobi.

Potem je postalo zopet tako tiho,
da sem zaslišal lastno žepno uro.
«Lej, lej,» je moj gostitelj zopet po-
vzel besedo, skoro bolj zase, «ravno
današnji večer — koliko, 52? Ne, če-
kaj no — 53 let je, odkar je prijatelj
Tine storil svojo čudno smrt.»

«Pripoveduj!»

Pogledal me je iznad dima in z ove-
nelo roko nekoliko tresoče napolnil
čaji.
«Tine je bil boljši posestnik. Kmetija
je ležala v vasi, ki je bila od šole od-
daljena uro hoda in se je z mojih oken
ni videlo. Zakrival jo je zemski val si-
cer prilično ravnege sveta. Naša šola je
imela neobičajno lego. Na eno stran, s
hrbtom takorekoč, je stala na strmini,
pod katero je tekla reka Kulna. Če si

od ondot gori pogledal, si mislil, da je
hiša vrhu strmega griča. Če si pa po
stezi gori splezal, si izpoznal, da se na
drugo plat šole prostira obširna ravan
in stoji šolsko poslopje proti njej le na
mali travnati vzbočini. Ravno toliko,
da je bil iz mojega stanovanja v prvem
nadstropju tudi na to stran zelo lep
razgled čez polja, na daljnjé gozdove in
par vasi.

Tine je bil sirota in je precej star,
kakih 15 let, prišel ob stricovih stroških
na gimnazijo. Dovoršil je tri ali štiri raz-
rede. Potem je moral po zamrlem sam-
skem stricu prevzeti posestvo. Vojašči-
ne je bil prost, ker je sam s služničadjo
na svojem kmetoval. Kmalu se je ože-
nil, a žena mu je po osmih letih umrla
brez otrok. Ni »ad o njej govoril; je do-
živel v svojem zakonu mnoga razočar-
anja. Zato se je plašil pred ponovno
ženitvijo. Jaz pa sem bil tedaj še sam-
mec. Tako sva se kmalu resnično spo-
rijateljila in se drug na drugega naslo-
nili. On je bil nekaj let mlajši.

Onega večera med Božičem in novim
letom, na današnji datum, je sedel pri
meni v šoli, kakor sediva zdajle midva.
Prav na teje stari zofi sva sedela...
Z roko je pritisnil ob prosto mesto
zofe med nama. Notri je zabrnolo zlom-
ljeno pero in počasi odzvenevalo.

Potem je pogledal na stebrasto ob-
stensko uro.

«Se vedno včasih nanjo pogledam. Iz
navade, čeprav že deset let ne gre» se
je nasmehnil in potegnil iz telovnika
staro srebrno žepno uro, ob kateri je
na črni vrčici visel ključek.

«Pol devetih! Tudi takrat je bilo pol
devetih. Zunaj je bila lunojasna noč, iz
šole se je videlo do skrajnih meja od-
prtega sveta skoro kakor podnevi. Ne-
bo čisto in svet odet v debel, trdno
pomrzel sneg. Lepo in tiho, kakor na
božičnih ilustracijah v časopisih.

«Ostani rajz tukaj,» sem dejal Tine-
tu, «imam posteljo za goste, kakor veš,
in še spalni divan. Ne hodi zdaleč v gl!»
ho noč. Ti kralji so čudni, lahko se ti
kaj pripeti. Če ne drugega, zgrešiš la-
hko pot v snegu.»

«Beži no,» je odvrnil, saj vendar
luna tako sije, da me kar oči bole in
občinska pot je od sani zvožena. Slepč
je ne more zgrešiti.»

«Misli na cigane, misli na razne dru-
ge — in volkovi se pozimi tudi klatijo
po našem.»

«Volkovi?» se je zasmel, «ali ne
poznate te okovane gorjače? Trda je
kakor železna in tudi tako težka; to je
neki brazilski les. Ali ne veš, da sem
z njo že volka ubil in drugemu križ zlo-
mil? In cigani? No, da boš čisto pomir-
jen, poglej še tole.»

Malo je dvignil kožuha kratko suk-
njo, ki jo je že oblekel, in za pasom
sem mu ob boku zagledal usnat fural
s samokresom.

«Tine, spomni se, da so šele pred par
tedni našli v Kulpi oropanege človeka
brez glave in s težavo dognali, da je
bil trgovski inkasnat iz Zagreba!»

«Jaz nisem inkasant.»

«No pa srečno hodi,» sem se vdal,
mu šel vežo odklenil in mu stisnil roko.
Odprl sem potem še okno in zaklical

lahko noč, ko je bil Tine že kakih 100
korakov od hiše. Gredeč se je na pol
okrenil in mi z roko pomignil.

Sedel sem še kake pol ure in pregle-
daval kup časnikov, ki mi jih je sel zju-
traj prinesel z oddaljene pošte.

Predno sem šel spat, sem še razmiš-
ljen stopil k oknu; na vnanjih šipah so
v mesečino rasle ledene cvetke. Studir-
al sem njih vzorce. A glej čuda! Zakaj
so se videle nekatere, na gotovem me-
stu, lahko rožnate? Odprl sem znotraj-
nje okno in dahnil na šipo, da otajam
ledeno skorjo. Tam, precej daleč, pod
ježo, ki je šla preko ravni, je moral go-
reti kres in njegov žar se je pregibal v
tanki meglici, ki je radi ostrega mraza
ležala nad snegom.

Kdo more kuriti sedaj sredi polja-
ne? Cigani? Vlaški tatovi, ki si peko
ukradenega jarca? Pa če so taki, zakaj
bi se namestili na kraju, katerega se od
vseh strani in iz največje daljave vidi?
Ti bi šli v šumo, kjer je tudi dovolj ku-
riva. Pomislil sem na Tineta. Ravno
tedaj je moral biti v isti razdalji od šole.
Toda Tinetova pot je ležala pač precej
bolj na desno.

Bile so božične počitnice. Sklenil
sem zjutraj obiskati Tineta in ga vpra-
šati, če je videl kres in kdo ga je žgal.
Spotoma sem si nameraval tudi sam
ogledati ono mesto. Na deželi te vsak
dogodek zanima.

«Pijte no malo, da se nam vino v
litru ne pregreje,» se je nadučil pre-
kinil z drugačnim glasom.

Ko si je brki obrazil in bogvedi ka-
terikrat že prižgal pino, je nadaljeval:

ko je vprašala: »Vi veste vse, gospod Aleksander?«

»Da, čital sem vest o smrti vašega moža v časopisih, pred enim letom, ko sem bil še daleč v tujini. In sedaj, ko me je nanesla pot skozi domače mesto, nisem mogel drugače, kakor da sem stopil k vam, da vam izrazim svoje sožalje...«

Bistro ga je pogledala.

»Samo tega nikar, gospod Aleksander, samo nikakega sožalja... Njegova smrt je bila zame takorekoč odrešenje... bila sem tako nesrečna...«

»Vi, gospa Amanda — nesrečna?« je vnovič planil, — a vnovič ga je potisnila njena roka nazaj na zofa. »V bogastvu, v katero ste se pogrezili, ko ste stopili čez prag njegove hiše, pa — nesrečna?«

»Ker nisem našla v možu duše, kakršno sem si želela,« je naglavo glavo. »Pet let zakona — pet let trpljenja... Strašno sem trpela... in sem samo sa. njala in mislila —«

»Na koga mislila?«

Vzdrla je in — dvoje belih rok se je iztegnilo proti njemu.

»Na vas — nate, Aleksander!«

Presenečen je vzkliknil:

»Amanda! Ali je mogoče?«

»Ko se je miza pred menoj šibila od izbranih jedil in pijače in je sedel meni nasproti on, vsak dan isti, sopihajoč, živalski, govoreč vedno samo o milijonih in milijardah,« je sepetala ob njegovem obrazu, »sem si klicala iz dalj tvojo dušo, tvoje sanje, Aleksander!«

Zdelo se mu je, da sanja, ko je poslušal njeno izpoved, in kakor omamljen jo je stisnil k sebi.

»In jaz sem mislil nate, Amanda, koderkoli sem hodil...«

»Ti me še ljubiš?« je sklenila roke na njegovih prsih. »Ali se mi sanja ali je resnica? Ti si mi vse odpuščil?«

»Ker je bila samo ljubezen v mojem srcu in žalost, a ne trohice sovraštva, Amanda...«

»Ah, ti!« je zaihtela ob njem.

A on je nagloma vstal.

»Zbogom, Amanda! Prišel sem, da ti pogledam še enkrat v oči, ki jih ljubim, da se pogovorim s tvojo dušo... Sedaj mi je lažje... Samo eno božično darilo bi rad od tebe, Amanda, preden stopim zopet na cesto, popotnik in brezdomec...«

Tudi ona je vstala, vsa drhteča, in oklenila se ga je viharno z obema rokama.

»Božično darilo bi rad, ti ubogi moj otrok, popotnik?... Povej mi, Aleksander: ali hočeš, po vsem tem, kar je bilo med nama — ali hočeš, da postanem tvoja — tvoja za vedno, da ti v tem mirnem, bogatem domu s podvojenjo ljubeznijo povrnem, kar ti dolgujem?«

Krik začudenja — potem jo je vro, če objel, poljuboval je sladke, rosne oči.

»Amanda, dušica!«

In je obstal pred božičnim drevescem, v lučkah bajno plamenečem, s smehljajočimi se lici in upokojeno dušo — z najlepšim božičnim darilom v rokah.

J. P.

Božičnica očetu

Oče, oče, kako Ti je zdaj?
Daj, zemljo razrahlaj
in dahni skozi grob,
da bo vedel sinko Tvoj
kako s Teboj.

Ah, ti trdno spiš!

Oče, pri nas je božični čas
oče, oče, spomni se nas!
Ali ti je mrzlo kot nam,
ali ti je težko kot nam,
da molčiš?

Oče, jaz slutim Tvoje besede:
»Jaz spim mirno in spim sladko...
Raztegnil bom grob, da nam ne bo
tesno
le k meni — žena in vas deset,

Mihail Zoščenko:

Papa

(Epizoda iz današnje Rusije.)

Zadnjič se je Volodija Gusev osmočil na sodišču. Priznal so ga za očeta in mora plačevati tretjino svoje mezde. Bolest srečnega mladega očeta se kar ne da popisati. Stvar ga je hudo razžalostila.

»Jaz,« pravi, »nisem nikoli mogel prenašati malih otrok. Cepetajo z nogami, kričijo in se smerijo. In obleko takoj pomažejo. Z otroki se sploh ne da izhajati.«

In za tako neumnost naj izdajem denar? tretjino mezde? in kar tako meni nič tebi nič? — No, saj se zbolim od tega!

Ljudskemu sodniku sem rekel kar v obraz:

Smešno je, pravim. Smešno so te nemoralnosti. Tei mali stvarci, pravim, naj gre tretjina? Čemu? pravim. Ne pije, ne kad, ne kvara. Čemu rabi tretjino? Nak, pravim, od teh nemoralnosti bom še bolan.

Sodnik pa:

Kaj pravite o otroku? Ste oče ali niste?

Rečem:

Čudne reči govorite, sodrug sodnik. Naravnost razžaljuje stvari, pravim. Seveda, pravim, ni to moj otrok. Vem, čigave intrige so to, pravim. To je zvarila Maruška Kovrova, pravim. Ta strupena kača — moj denar ji ne da miru in zahteva alimente. Ona ima vmes svoj nos! — In jaz, pravim, prejemam komaj svojih 32 rubljev. Kaj mi ostane, če dam 10,75? Kaj se ne pravi to, da me slačite do naga? Paralelno pa bo Maruška kupovala pianino in baštinne trakove? Fej, pravim, na take neveselčnosti...

In sodnik:

Je otrok vaš ali ni?

Rečem:

Pes ve. Ne nosi napisa, pravim. Mogoče, pravim, ni moj. Pa naj dam tretjino plače na to?

In sodnik:

Prevdarite dobro: mogoče pa je le vaš.

In rečem jaz:

Nimam kaj, da bi prevdajal. Ze od samih spominov lahko zbolim, pravim. No, kar se Maruške tiče, enkrat je bila pri meni in enkrat sva se z električno peljala skupaj in sem plačal jaz. Ampak za to, pravim, se ne plača tretji del mezde. Ta je predebel.

Sodnik:

Ce dvomite, si bomo otroka ogledali. Poiskali bomo znake...

In Maruška, ta strupena kača, se je

že pripravila in razvije pankrta. Sodnik pogleda in meni:

Nos vam je po vsem podoben. Rečem:

Nosu, pravim, se ne odrekam. Nos mi je zares podoben. Za nos, pravim, lahko vselej pčama 3 rublje ali 3%. Zato pa, pravim, ostali organizem ni uoi. Jaz sem rdeč in ogorel, to tukaj pa je belo ko vrata. Oprostite, pravim, za to beloto lahko plačam 3 rublje ali 2%. Več, pravim, ni vredno, saj ne kadim in ne pijem in v nobenem sindikatu ni organizirano.

Sodnik:

Podobnost je sploh raztezna. Otrok je zares bel ko vrata. Nos pa je čisto po očetu.

Rečem:

Nos ni noben dokaz. Nos, pravim, je mogoče moj, ampak nosnice so dosti premajhne. Za take nosnice, pravim, ne morem dati več kot rubelj.

Tedaj je Maruška zavila robec in rekla:

Da je belo ko vrata, tudi ni noben dokaz. Morda so mi ga v bolnici zamenjali. Ko je prišlo na svet, ni bilo belo ko vrata. Bilo je temno in je glasno kričalo. In ko so mi ga po kopeli prinesli, je bilo temno in je hripavo kričalo. Toda prvo je bilo čisto kot oče.

Sodnik:

Se jaz bom zbolel od te zgodbe. Kje je babica?

Babica pride.

Da, pravi, zamenja se lahko pripeti. Kajti pri nas, pravi, pride do 87 porodov. Nimamo časa, da bi znamenja vžigali na dojenčke, pravi.

In jaz:

Pa tako-le belo mi lahko sami plačate dvalet kopek in še ne pristanem. Ono temno, pravim, je morda bilo moje, to pa seveda ni moje. Dovolite, sodrug sodnik, da grem in se ne bom dalje mudil, pravim.

Sodnik pa:

Počakaj malo. Koi bomo razsodili. In so sodili: da plačam tretjino.

Rekel sem:

Fej na vse. Od takih reči lahko človek še zbolil, pravim.

Bernard Shaw: Izreki

Gotovo, skupen jezik olajša zvezo; toda ne pozabite, da prav tako olajša tudi spore.

Ameriška Unija tvori zvezo narodov, in sicer bolj pristno in psihološko bolj homogeno nego ženski surogat.

Fašizem je boljše sredstvo srednjih starov.

Ni naroda, ki bi imel več teatralnega instinkta nego Agleži, a omejujejo se z njim na krčmo in politiko.

K 600 LETNICI MEKSIKE. Mesto Meksika je bilo ustanovljeno l. 1325. Letos praznuje torej 600letnico. Najlepša zgradba v Meksiki je katedrala, ki so jo začeli graditi l. 1573. Dozidana je bila l. 1667.

jega gospodarja.

Dvignila sva se na brežino in začela hoditi ob sledi čez snežno ploskev. Naše stopinje so se le lahno vdirale v zmrazilino, ki je povrhu »cvetela« od mraza. Ravno to je pa dalo Tinetovi sledi ostro jasnost.

»Lejte no, gospod učitelj,« me je hlapec prijel za komolec, »kaj je pa tistole tam?«

Kaka dva metra onkrat Tinetovih stopinj je šla druga stopinja, večja in nerazložna. Ne bi se bilo dalo točno dognati, od kakšnega obujala je. Da, se tega se ni jasno videlo, jeli bila to obuta noga. Čisto nenavadna sled celo zame lovca.

Pogledal sem naprej v smeri Tinetovih korakov in s hlapecem vred sva presenečena zapazila, da gre tuja stopinja zmiraj vzporedno s Tinetovo, vedno ž njo v bočni razdalji kakih dveh metrov.

Šla sva razburjena naprej. Kmalu sva zapazila, da je Tine začel teči. Njegove stopinje so se ležale v večjih vrtinčih in so bile globoke v sneg vrtinčene. Vedno hitreje je moral teči; enkrat, se je poznalo, je padel in se naglo pobral. Končno je sled kazala že kar obuone skoke in tam —

Tam je ležal v snegu Tine! Mrtev! Ležal je na desni strani telesa, klobuk mu je moral pasti z glave, ko je bil že na tleh, ker se je glava naj skoraj naslanjala. Noge je imel k životu priterjene. Sploh je odrevenel v gibu, kateri je kazal vse znake silnega strahu. Glavo je stiskal med rameni, lice zarjeto v

sneg, z obema rokama pa je krčevito držal okrog ušes kvišku zapognjeni kožuhati ovratnik svoje suknje. Kakor človek, ki čaka, da ga nekdo popade za tilnik.

Poslal sem hlapca s sanmi, naj hitro privede ljudi in tudi orožnike. In naj pokličejo iz Črnomlja takoj tudi sodno komisijo. Opozoril sem ga še, naj hodi do sani kolikor mogoče po najini sledi, da ne izbršne Tinetove in one druge —

One druge? Da, gospod, sedaj ko sem ostal sam ob trupu prijatelja, ki je bilo že trdo zmrazilo, me je postalo groza. Jutranje solnce je že krepko sijalo in sneg se je drobno lesketal. In vendar se me je lotila v tej zimski tihozi zona, kakor je dotlej še nisem okusil. Ona druga sled! Ko sva bila zapazila, da je Tine prešel v tek, sva nanjo čisto pozabila. Zdal sem si jo šel nazaj ogledat.

Tudi ta sled je obnem s Tinetovo prehajala v vsopreden tek, v vedno daljše skoke! In vedno dva metra od Tineta. Hitel sem zopet do prijateljevega trupa. Tu je sled zavila do Tineta, a tamkaj — tamkaj je naenkrat popolnoma prenehala!

Gospod, ali si morete misliti, da prenehajo stopinje kar sredi snega, v katerem so se hjo preje še precej dobro odražale in da ne vodilo od one točke nazaj, ne na katerokoli drugo stran več? Kakor bi se bilo tisto bitje prav na mestu, kjer je obležal Tine, v zrak dvignilo in odletelo? In so bile stopinje vendar človeške ali vsaj najboljše podobne človeškim.

Včasih sem se bliskovito okrenil in

Velicina kaknega dramatika se ne meri prostorno, marveč časovno. Kako morete vedeti, kakšen sloves kot dramatik bom imel, ko bom tako dolgo kakor Evripid? In samo to je odločilno.

Vsko delo, ki ga pišem, je moje poslednje delo, dokler se ne lotim novega. Delo pa, v katerem dramatik doseže svoj višek, je zares njegovo poslednje delo, pa naj si napiše še druga po času poznejša.

Pornografski roman odgovarja neki potrebi, ki ji književnost ne more ustreči: gladnemu nudi popis diner-ja, Toda skoro vsi ti popisi so od piscev, ki so s svojem temu žalostno slabo poučeni, in le bralci, ki so ravno tako nevedni, jim dalejo priznanje.

Pod besedo »finančni eksperti« razumemo trgovske finančnike, ki se na finance ne razumejo.

Kar se plačevanja dolgov tiče: če bi bila Nemčija dosti bogata, da plača, bi bila tudi močna dovelj, da se plačati brani.

Telepatija

Nedavno smo poročali, da se je polskemu pesniku St. Przybyszewskemu prikazal njegov umirajoči prijatelj Wladislaw Reymont. Baje mu je prišel naznaniti svojo smrt. Če Przybyszewski sam ne obprekal te vesti, imamo opraviti z novim slučajem telepatije, ki je tem bolj zanimiv, ker gre za odličnega kulturnega delavca, čigar ime jamči za resničnost omenjenega dogodka.

Izraz telepatija ni nov. Znanstveniki rabijo to besedo že 50 let. Še starejša je telepatija kot zagonetna pojav na polju človeške duševnosti. Že v starem veku najdemo pri raznih avtorjih, kakor na pr. pri Homerju, Euripidu, Ovidu, Virgilu in Plutarhu odstavke o zagonetnih zvezi med duhom umrlega in živim človekom. Grki in Rimljani so smatrali take pojave za čudeže. Pa tudi mi, materialistični otroci stoletja radia in aeroplanov, moramo hočeš nočeš priznati, da je na teli pojavih nekaj posebnega. In to posebno je za nas prav tako nerazumljivo in skrivnostno, kakor je bilo za naše pradavne prednike.

Beseda Telepatija je grškega izvora. Telo pomeni daleč, pathos pa čut ali čustvo. Telepatija pomenja torej čutenje na daljavo. Ta izraz rabimo vedno, kadar nastane med dvema človeškima dušama kaka zveza brez vsake materialne pomoči. Razdalja ne igra pri tem nobene vloge.

Eden najbolj karakterističnih slučajev telepatije kar jih pozna zgodovina, je oni, o katerem pripoveduje satirik in vojni tovarš kralja Henrik IV. Theodore Agrippa d' Aubigne. »Dne 23. decembra 1574« — piše d' Aubigne — »se je mudil francoski kralj Henrik IV. z vsem spremstvom v Avignonu. Istočasno se je mudil tam tudi Charles de Giuse, kardinal de Lorraine, ki je bil nevarno bolan. Kraljica mati Katarina Medici je bila nekega večera v postelji in se je pogovarjala z dvema dvor. damama. Naenkrat sta dami opazili, da je Katarina omahnila na blazino, zakrila obraz z rokami in začela obupno kričati. Dami sta skočili k njeni postelji in ko se je Katarina nekoliko umirila, je začela pripovedovati, da je opazila ob vznožju postelje kardinala de Lorraine. Bil je strašno bled in iztegoval roke proti nji.

Cim so obvestili kralja o tem dogodku, je bil nemudoma poslan sel h kardinalu. Sel se je kmalu vrnil z žalostno novico, da je kardinal umrl baš v trenutku, ko ga je kraljica videla. — Iz poznejše zgodovine se je ohranila cela vrsta več ali manj verjetnih slučajev telepatije. Odkar pa se peča s telepatijo tudi znanost, je število takih slučajev tako poskočilo, da bi morali napisati debelo knjigo, če bi jih hoteli naštet. Nedavno umrl francoski astronom Camille Flammarion je zbral in proučil več sto slučajev telepatije. Svoja opazovanja je objavil v knjigi »L'Incomet les problemes psychiques« (Neznano in zagonetke človeške duše).

Zanimivo je, da gde pri tem duševnem brezžičnem brzojavu večinoma za tragične slučaje, največkrat vest o smrti ali kakih nesreči. Le malo je slučajev, da bi klical duh na pomoč, o veselji novici, ki bi se prenesla na večjo razdaljo potom telepatije, pa sploh ni nikjer govora. Človeška duša ostane vedno sebična. Če ji je potrebna pomoč, se hitro obrne na sorodno dušo. V zadnji

Po cestah burja ostrja brlje,
Družina v sobi gorji žije.
Sumi na mizi samovar,
V njem »Buddha« čaj, nebeški dar!

uri obvesti o smrti ljubljeno bitje. Če pa gre za radost, pride do veljave njen egoizem in duša obdrži to zase. Med vojno so se služali telepatije neverjetno pomnožili. Koliko strašnih slučajev in groznih sanj so doživeli nesrečne matere, žene ali neveste voljakov vseh narodov! In koliko zagonetnih naznanil jih je obvestilo o smrti drugega na bojišču!

V juliju 1915. so priobčili Italijanski listi to-le zanimivo poročilo: V Caprali je živel težko bolna mati podčastnika Marcela Muratija, čije bolezen je bila od dne do dne hušja, ker se po odhodu sina na bojišče ni mogla otrestiti slutnje, da bo njen edinec ubit. Nekega večera je sedel Muratijev oče, ki je bil župan dotične občine, ob vznožju ženinje postelje ter čital bolni ženi sinovo pismo. Naenkrat je bolna žena vzkliknila: »Marcello je mrtev!«

»Kaj še, saj sem pravkar preletel njegovo pismo v katerem nama piše, da je v rezerv daleč za bojiščem,« ji je odgovoril mož.

»Pravim ti, da je mrtev! O tem sem trdno prepričana. Umrl je baš pred eno uro.«

Zaman ji je mož prigovarjal, da ne more vedeti kaj se godi na bojišču. Žena je trdila svoje. Se isto noč je sirota umrla. Čez dva dni je dobil mož obvestilo, da je padel sin točno isto uro, ko je bolna mati zakrila, da je mrtev. Sinova duša je v zadnji uri sporočila materi, da se kmalu vidi.

Zdi se, da je duševno življenje in snovanje vsakega posredca v času boleznij silneje in da izve tudi vesti, ki dotični duši niso namenjene. V sedanjih dobi stanovanjske krize je zanimiv slučaj, o katerem je pripovedoval neki zdravnik Cam. Flamma rionu, ko je pokojni astronom zbral material za omenjeno knjigo.

Dotični zdravnik je posejal takrat neko težko bolno damo. Nekega jutra, ko je odhajal od nje le srečal svojega prijatelja, ki mu je dejal: Rad bi najel kako primerno stanovanje in priznat moram, da mi je stanovanje ge. P. (bolne dame) zelo všeč. Kako sodite o njeni boleznij? Ali bo še dolgo živela?

»Ne vem,« je odgovoril zdravnik... Vsekakor pa dobe stanovanje po njeni smrti dediči.

»Vse eno,« je dejal prijatelj. »Počakam še nekaj dni potem pa pojdem k hišnemu posredniku, da se pomeniva.«

Prijatelj nista več govorila o tem in zdravnik je svedeno izjavil Flammarionu, da ves čitil dan ni nikomur govoril o prijateljevem načrtu glede stanovanja ge. P. Zato se ni mogel dovolj načuditi, ko mu je pri večernem obisku bolnice strežnica izjavila, da je začela bolna dama po njegovem odhodu fantazirati, da je bila poprej ves čas pri polni zavesti. Strežnico je vprašala da-li ni prišel nekdo vprašat, kaj je z nje-nim stanovanjem. Sicer pa — je ponovila bolnica večkrat, — saj imam nalemajnsko pogodbo, kaj hočejo torej od mene?

Niti služkinja, niti postrežnica, niti kdorkoli izmed sorodnikov bolne dame ni imel pojma o tem da hoče zdravnikov prijatelj po smrti tuje ženske dobiti njeno stanovanje. Torej je mogla bolna dama izvedeti samo potem telepatije, kaj sta govorila zdravnik in njegov prijatelj. Zanimivo je, da bolnica potem ni več fantazirala. Umrla je drugo noč in je bila ves čas pri polni zavesti.

da se je predtavečer svetlikalo prav s tega mesta, kjer smo Tineta našli.

Medtem se je zbralo preje ljudi in sta prišla tudi dva orožnika, ki sta posebno pazila, da ostaneta sledi nepokvarjeni. Komisija je dospela šele popoldne. Jaz sem jo dočakal. Pregledali so vse, zaslišali tudi mene in hlapca. Gospodje niso prišli v svojih sklepkih nič dalje, nego jaz. Ko so truplo nekoliko preiskali, so doglali, da ni na njem niti najmanjše poškodbe. V revolverju je bilo vseh šest nabojev. Palica je ležala pod mrtvecem in ni imela nobenih znakov od krvi ali dlake ali nečesa, ka. bi pričalo za obrambo.

»Najbrže ga je imel malo pod kapo, je zabredel s njo, se vlegel, zaspal in zmrazil,« je rekel sodnik, ki ga je precej zeblo. Mož bi bil pač rad zaključil. Ni bil vesel, ko sem ga vnovič onozoril na drugo sled. Mrak je že vpadal in o Božiču je potem takoj noč.

»Ta druga sled — vrag naj jo! Vzel smo jo na zapisnik in izmerili, a ne verjamem, da se bo dala pojasniti. Je nač tu, bogve zakaj. Najdenec je mrtev, ne-poškodovan, neopran — torej je več nego verjetno, da ne gre za zločin. Sicer pa pridele še obdukcija in nadaljnje poizvedbe.«

»A oni kres?« sem pripomnil.

Sodnik se je smehljaje spogledal z okrajnim zdravnikom.

»Gospod učitelj, povejte no, koliko sta na sinoči pravzaprav popila pri vas?«

»Ah tako! — Gospod sodnik, potrdim lahko s orisoge, da sem bil tako

Moda

DVA MODELA VEČERNIH OBLEK. Prva obleka je iz črno-belega tafta, okrašena s zelo bogatimi in originalnimi vezentinami iz korald. — Druga je iz temno lilašega krepdešina. Za okraske ima krasno izdelane šopke rož iz lila-belo-črnih korald. —

Negovanje rok in kože

Po zimi je vprašanje negovanja rok bolj aktualno kakor v drugih letnih časih, zakaj roke so najbolj občutljivi deli telesa in mnogi jih naravnost martretirajo. Komur koža na rokah rada razpoka, naj si umiva roke z najfinjšim milom, v katerem je mno go maslo. Voda za umivanje mora biti mlačna. Mrzla voda pozimi škoduje rokam, ker postane koža trda in hrapava. Kdor hoče imeti bele roke mu priporočamo, naj jih maže z domačim preparatom, ki se najpogostje tako-le: Jajčni rumenjak zmešamo s 5 centigrami galuna in pustimo, da se posuši. Drugi recept: 30 g kisa, 15 g alkohola, 20 g limoninega soka in 15 g rožnate vode. Pomada za roke se dela takole: 60 g boraaksa, 180 g glicerina, 30 g lanolina, 4 g lucalyptola in 20 kapljic mandlove vode. Pasta iz grenkih mandlov: 250 g drobno zmletih grenkih mandlov, 125 g ržene moke, 21 g razmočene sode in 4 g sivkinega (lavendel) olja. To zmes namočimo z mlačno vodo ter si namažemo z njo roke zjutraj in zvečer.

Mnogi so podvrženi pozimi posebni boleznim, ki se pojavljajo na rokah v obliki zelo rdeče kože. Drugi zopet ne vedo, kam bi z rdečim nosom, ki je splošno priznana legitimacija pijače. Pozimi pa dobe rdeč nos tudi taki, ki niso prijatelji alkohola. Enim in drugim priporočamo umivanje prizadetih delov telesa z mlačno vodo. Roke ali nos je treba držati večkrat na dan po par minut v mlačni vodi. V večini slučajev take ročne kopeli pomagajo. Izjeme so seveda povsod in zato za recept ne moremo v vseh slučajih jamčiti.

Kaj nosi elegantna dama pod obleko

Vprašanje je malo čudno, če bolj čuden je pa odgovor, ki se pravilno glasi: skoraj nič. Spodnje garniture je tako malo, da skoraj ni vredno govoriti o njej. Kje so že časi, ko je nosila elegantna dama košuljo, steznik, hlače, telovnik, kratko in dolgo spodnje krilo! Zdaj se nosi pod večerno obleko zelo tanka kombinacija iz batista, opala, svile,

krepdešina ali krep-žoržeta. Kombinacija je bogato okrašena s čipkami. Spodaj so hlače in sicer bodisi (reformne) ali samo spete. Dame, ki hočejo izstopati svojo debelost nosijo pod to kombinacijo steznik. Stezniki nosijo torej na golem telesu. Če pa nočejo, da bi jim steznik neposredno žulilo telo, nosijo pod njim še kratko košuljo. Novi stezniki, ki se nosijo na golem telesu so narejeni iz čelaga in se oblačijo čez glavo. Sprejaj so iz močnega blaga zadaj pa navadno iz gumija. Če so narejeni po meri, se zelo lepo prilagajajo in ne ovirajo dame pri gibanju. Nekateri so brez podprsnika, drugi za debelejšie dame, pa s podprsnikom. Barva mora biti bela ali pa roza.

Mlade, suhe dame ne nosijo steznikov, pač po večini podprsnike. Podprsniki ameriškega modela se nosijo tudi na golem telesu. Pod prozorno obleko se nosi krilna kombinacija iz batista ali krepdešina, okrašena z vložkami iz čipk. Zelo lepa je tudi kombinacija iz svilene trikotina. Na zimski promenadi pa ne zadostuje samo to. Poleg košulje ali kombinije se nosijo v mrzlu še reformne triko-hlače, ki so pri kolenih in v pasu stisnjene z gumilastiko. Barva je lahko svetla ali temna (roza, vijolična, siva rjava itd.). Glede blaga moda ne pozna strogih predpisov. Triko-hlače so lahko volnene, svilene ali trikotinove. Zelo praktične je tudi telovnik.

To bi bilo vse, kar potrebuje elegantna dama za spodnjo obleko. Kadar je pa zelo mrzlo obleče vsaka, še tako izbirljiva dama nove vrste kombinije hlače in srajce iz finega belega trikotina ali volne.

Praška dekleta so lepa

Pred praškimi sodišči se je te dni vršila zanimiva pravda. Znana plesalka praškega zabavnega lokala »Alhambra« je tožila solastnika dunajskega zabavišča Leopolda Wiesenthala, ki je znano tudi marsikateremu ljubljancu in ljubljanki iz prejšnjih veselih let, radi alimentacije. Herman Leopoldi, znan po celi Evropi kot komponist »šlagerjev« in kot klavirni humorist, je pred enim letom prispel v Prago in se neki večer zabaval v Alhambri. Pri ti priliki se je seznanil z brhko plesalko in jo povabil na kratko, enourno zabavo.

trezen kakor sedajle, ko sem od jutra teš. Pa tudi on je bil enako trezen, ko me je zapuščal; verjemite mi.

Mrtveca so dvignili na voz, da ga odpeljejo. Tedaj so ljudje zakrknili in ženske so se prekrizavale. Tudi jaz sem se groze v stran obrnil. Povod temu je bila Tinetova smrtna grimasa, ki smo jo mi drugi šele zdaj zagledali. Ugasi oči je imel široko odprti in kazal je stisnjene zobe, kakor razdražena zver. Radi rezanja je lice kazalo sardonski smev. Strašno ga je bilo pogledati.

Mraza cepetajoči otroci so se stiskali k odraslim, ki so v gruči odhajale razmotrivi dohodek in se pritajeno menili o volkodlakih.

Tudi jaz sem odšel. Ko sem bil pri šoli, je bila že popolna noč. Ravno mi je vzhajala polna luna, rdeča in ogromna. Se danes, če pride iz gruč taka luna, se me polasti naj večja tesnoba.

Doma sem bliskoma pogoltnil obed, ki mi ga je Mica prihranila na toplem. Teknilo mi pa ni. Nehote sem potem stopil k oknu, s katerega sem predvečer Tineto zaklical poslednje slovo.

Toda kaj je bilo to? Prav od ondot, kakor sinoči, se je zopet ognjeno svetlilo! Pravtako se je pregal žar, včasih umiral, včasih se razseval. Zdaj sem celo zagotovo vedel, da prihaja od tam, kaj, kjer smo našli Tineto.

Trepetaje sem okno butnil nastečaj in naperjal pogled v dvomu, nimam li halucinacij.

Dva moža sta v glasnem pomenku prihajala proti šoli.

»Slišita vidva — sem jima zaklical, »kaj pa tamle zadaj gori?«

Obstala sta in gledala, kdo ju ovovarja.

»A — gospod učitelj! — Tistile odsev mislite? Nič hudega. Par fantov je šlo v hosto po dračje in butare, ker so mislili, da bo ona komisija še naprej trajala. No, pa je sodnija medtem odšla. Da pa ni bilo zastoj, so vseno zažgali kres. In pa križ so napravili iz dveh krepel, ter ga zasadiš tlejak, kjer je mrlič ležal. — Lahko noč!«

Ne vem, kako sodite o telepatiji. Zame je realnost. Če hočete, se mi zdaj le lahko smeje: Ko je po Tineto sezalo nekaj strašnega, nepoznanega, in je vikal v smrtni grozi, sem zrl kres, kateri se je v resnici kuril šele drug večer v zvezi z njegovo smrtjo.

Vprašaje me je nadučitelj gledal s svojimi živahnimi temnimi očmi, ki sta tako zelo nasprotovale njegovemu izplahnenemu starskemu licu.

Toda oba sva molčala. In meni je nekaz mrzlega lezlo po hrbtu gorj pod lase ter sem čutil, da moram biti zelo bled.

Petrolejka je tiho in tanko cvrčala, po pohištvu so tikale smrtne ure. Skoro sem zakričal, ko je v miznici pred mano poknil stari les kakor strel iz puške.

»Pa so kdaj doznali okoliščine te smrti?«

Nadučitelj je odkimal.

»Pa ste si jo vsaj vi razložiti poskusili tako ali tako?«

Zopet je odkimal in dostavil:

»Doživel sem v svojem dolgem življenju nekaj stvari, ki si jih ne razlagam, ker se razložiti ne da. Mislim si pri njih, kakor Hamlet, da je marsičesar v nebesih ali na zemlji, o čemer se naši šolski modrosti niti ne sanja.«

Zabava ni ostala brez posledic. Plesalka je zardila in dobila po 9 mesecih detece. — Ker oče nedolžnega črvička ni hotel vršiti svojih dolžnosti, ga je plesalka zatožila pri praških sodiščih in zahtevala alimentacije. Prvo stopno sodišče je plesalki priznalo alimentacije 60 avstrijskih šillingov na mesec, kar je zelo malo, ako upoštevamo ogromno bogastvo humorista Leopoldija. Ta pa ni bil zadovoljen s plačevanjem alimentacij in je sestavil priziv na višjo instanco. V tem prizivu je navajal, da se ga je plesalka kar mimogrede oprijela in da zahteva ravno od njega alimentacije, ker

je premožen mož. V Pragi da ni bil nikoli brez žene in prijateljev in da se ni nikoli zabaval v Alhambri. Plesalka pa je v drugi instanci pokazala pismo kavalirja, v kateri ji nudi odpravnino 2500 šillingov. Sodišče je na podlagi priznanja potrdilo razsodbo prve instance. Humoristu Leopoldiju bo sedaj treba, da sestavi par krepkih »šlagerjev«, na kar si lahko v bodoče zopet privoščil nov izlet v Prago. Komično pri ti priliki in pri tem padcu komika Leopoldija je to, da je sam pred enim letom skomponiral precej spolek kuplet: »Praška dekleta so lepa!«

To in ono

Hermafroditizem

Zakaj je v naravi razmnožitev na spolni način tako splošna. Je vprašanje zase. Za znanost to vprašanje še ni definitivno rešeno. Zanimivo pa je, da opažamo v prirodi v zvezi s spolnim nagonom še eno nagrenje in sicer združitev moškega in ženskega elementa, ki izvirata iz raznih organizmov. Zelo redke izjeme so pri živalih, ko nastane v enem organizmu dva spolna elementa in ko se medsebojno oplodita. Sa mo pri rastlinah so taki slučaji bolj pogosti. ki izvirajo iz različnih organizmov. To opazuje, da narava sama protežira ta način razmnoževanja. Cvetlice si pomagajo z žuželkami ali vetrom, da se oplode. To velja sveda v prvi vrsti za dvodomne rastline. Cvetje ima navadno moške in ženske elemente, toda s pomočjo žuželk ali vetra pošilja svoje moške elemente na druge cvetlice. So tudi živali, ki žive rastlinam podobno spolno življenje. Živali, v katerih nastanejo moške in ženske celice, se imenujejo hermafroditi.

Biologija nas uči, da se skriva v vsaki živali, ki ima samo ženski ali moški spolni organ, okrnjen drugi organ (pri moških ženski in narobe). To je eksperimentalno dokazano dejstvo. Nastane vprašanje, kako se je razvil v moškem moški, v ženski ženski organ. Razvoj enega ali maskiranja drugega spola nastane v naravi na različne načine. Pri višjih živalih in človeku nastane to potom takozvanih pubertetnih žlez, ki so preprežene s spolnimi. V vseh organih so včasih anomalije. Tudi pubertetne žleze niso brez njih. Lahko se pripeti, da se prebudi poleg delujoče še druga speča in da začne delovati v nasprotni smeri. Rezultat je takozvani psevdhermafroditizem. Organizem dobi sicer en spol, toda tudi organi drugega spola so več ali manj razviti. Tako si lahko razlagamo, kaj so prav za prav tiste »laži-ženske«, ki jih kažejo pogosto po cirkusih. Slučajev laži-hermafroditizma je pa na svetu vse polno.

Vpliv pubertetnih žlez omogoča učenjakom zelo zanimive poiskuse. Če izrežemo na pr. mladi košuti ženske pubertetne žleze in ji vstavimo moške, dobi košuta roge. Če pa kastriramo mladega morskega preščka in mu vstavimo ženske žleze, dobi mlčne žleze in začne dojiti mlade. Če kastriramo kokoš, dobi petelinovo perje. Nedavno je objavil Pezard zelo zanimive rezultate svojih poizkusov s kokošmi. Nekli kokoši je izrezal žensko žlezo samo deloma in ugotovil, da se ravja ostadek kot jajčnik semenjak in kokoši je dobila petelinov greben. Mlademu petelinu je izrezal moško žlezo ter mu vstavil žensko. Petelin je postal pravi hermafrodit. Dobil je kokošje perje in petelinov greben. Kavalj in napadal je druge peteline, v notranjosti so mu pa zrasla jajčeca, kakor kokoši. Tudi pri ljudeh vidimo enake pojave. Poljakinja Ana Stanišlava je bila do 12 let dekletce. Z 12 letom se je začela naenkrat razvijati kot tipičen moški in naposled so jo morali prekrstiti v Ivana.

Plesne obleke

frak, žaket, smoking v prvovrstni najmodernejši izdelavi, iz finega angleškega sukna preskrbi najhitreje in po znano »odličnih cenah tvrdka«

DRAGO SCEWAB, Ljubljana.

O. S. Marden:

Preč s strahom!

Prevedel dr. F. S.

Na tisoče ljudi je v neprestanem strahu, da jim preči kakšna nesreča, in to tudi v najsmernejših trenotkih, ki se jim seveda radi tega temeljito zagreni. Strah prireda kakor duha Baogov k njihovi mizi, prepa-ja celo njihovo življenje in se zrcali v njihovi neodločnosti in bojazljivosti.

Mnogo ljudi se boji gotovih bolezni in si jih kakor tudi njihove zle posledice predstavlja tako živo, da si s tem kvartlo prebavo, zmanjšujejo odpornost svojega organizma ter končno tudi v resnici mnogo lažje kot drugi stopnjujejo prirojeno svojo slabost v resnično bolezen.

Znano je, da so ljudje v dobah raznih epidemij mnogokrat od samega strahu oboleli mnogo pogre, kot pa je okuženje sploh moglo nastopiti.

So dokazani primeri, da je obsojenec pri pogledu na vešala ali na morišče prevzel tak strah, da so umrli še pred usmrtnitvijo. Sileno so umirali vojaki v bitkah, ker so mislili, da so smrtno ranjeni, dani niso bili niti najmanj ranjeni. Od samega strahu lahko lažje oživijo tokom ene same noči, kar je dokazano po mnogih primerih.

Ti učinki strahu so znani in se dajo lahko pojasniti. Vse, kar nas razdražuje in vzbuja prijetne občutke, povzroča, da se krvne celice razširjajo, tako da se lahko kri svobodno pretaka; nasprotno vse, kar nas tare, napolnjuje s skrbmi in s tesnobo, torej vse oblike strahu v najhujšem pomenu basee, vse to skrčuje šile in zavira obtoke krvi. Z prebledelost obraza radi strahu ali prestrašenosti izraža ta učinek. Ako se torej naglo prestrašeno lahko

živce tako silno pretrese, da osiri las v nekoliko urah, kaj se naj potem reče o vplivu, ki ga ima na vse telo strahu, tesnobe in skrbi, ki traja dolga leta?

Trajna bojazen in muka — to je pravi samomor. Le malo ljudi uvažuje, da se telo na ta način trajno zastruplja. Domnevali bi lahko, da so ljudje tekom tisolet, tuj gotovo že spoznali nevarnost, ki jim grozi od teh najhujših sovražnikov — od zibelke pa do groba smo neprestano izpostavljeni njihovem napadu, ki bi jih z lah-koto odbijali, ako bi dali svojim mislim nasprotno smer.

Koliko strahu in trpljenja so zakriville že prenapete predstave o podedovanju. Mislimo si samo otroka, ki je slišal govoriti o tem, da se podedujejo bolezni, katere izbruhnejo šele v poznejših letih. Tak človek raste v prepričanju, da se mogoče tudi v njem skriva kakšna taka bolezen, mogoče rak, mogoče jetika ali blaznost, in ga ta bolezen samo čaka na določen čas, ca izbruhne.

Otroci, ki žive v takem ozračju strahu, naravno da se ne morejo razvijati pravilno, njihov razvoj zaostaja, njihovo telo ne raste pravilno, obtoke krvi je počasen, srce je slabo — in to vse radi strahu. Posledice so znane!

TURSKI ZUNANJI MINISTER TEVTRIK BEG, ki je nastopil pred Zvezo narodov proti priključitvi Mosula Iraku.

Povojne tragedije

Neki rimski list je pred kratkim poročal: V ulici Ombrellari si je vzela življenje neka nesrečna gospa. Bila je to nemška plemkinja, kateri so bila zaplenjena njena imetja, tako da je zašla v skrajno bedo. Imenuje se Alma von Lorch. Njen mož je 80-letni Hans von Lorch, ki je leta 1866, pri Sadoni povzel nekemu pruskemu eskadronu, živi v hedi s svojo tudi že staro hčerjo. Pet let se družina bori zama vsaj za delno povrnitev premoženja. Kmalu bosta žrtvi tudi ta dva. Živi tam vdova slovečega muzika Wichmana. Vse je bilo zaplenjeno. — Wichmannovi so bili svoj čas v stalnih posetih umetniki Rima. Gospa Wichmanova se je vrgla z okna v ulici S. Chiara na tlak in obležala mrtva. Ko je izvedel njen sin v Ameriki za materino smrt, se je ustrelil. Vzgojen je bil tako, da se je čutil Italijana. V holnici brez sredstev je umrla slikarica Charlotte Boppert, zelo znana v omikanih rimskih krogih. Vse ji je bilo vzeto, tudi njena lepa vila ob Teveru, kjer jo je obiskovala tudi kraljica-mati. V Milanu je izvršil samomor radi bede, v katero je zašel, veletržec Glockner, svoj čas zelo spoštovan mož. Vse mu je bilo zaplenjeno. Italija mora po dogovoru 90 odst. skupščina zaplenjenega imetja oddajati Franciji in drugim alijancem.

O slikarju Whistlerju

Neki angleški pisatelj prinaša v svoji zadnji publikaciji spomine na razne slavne može. Pripoveduje tudi celo vrsto zabavnih dogodkov, ki se nanašajo na velikega slikarja Whistlerja. Nekoč se je mudil Whistler v Italiji in je bival v velikem hotelu. Neka dama ga je dolgočasila z večnim pritoževanjem radi grozne vročine. Neko popoldne je gledal Whistler z balkona na veliko posodo, v kateri so bile njene zlate ribice. Nasmajal se je in prišla mu je hudobna misel v glavo. Polovil je s trnkom zlate ribice, jih dal speči in potem jih je spravil zopet v ono posodo. Zvečer se mu je približala ona dama vsa vznemirjena in je vzklila: »Kakšna tropična vročina! Ali hočete verjeti, mister Whistler, da je danes popoldne solnce tako peklo, da sem našla zvečer ljube male zlate ribice dejansko pečene.«

Whistler je bil vedno v denarni zadregi. Zato pa je bil sodni izterjevalec njegov stalni gost. Nekoč se je ta sodni organ na ukaz upnika kar nastanil pri njem. Po zakonu je moral skrbeti še za njegovo prehrano. Whistler je slišal, da se dobi, ako se piva primča tobak, izobno sredstvo za uspa-vanje. Zato je predložil izterjevalcu tako pijačo. Mož jo je ispil in zaspal. Spal je

trdno cel dan, celo noč do drugega dne. Ta čas pa si je Whistler preskrbel denar, plačal dol in odslavlil sodnega izterjevalca. Drugo jutro je prihitel k njemu ta iztirjevalec in vzklil: Ali sem znočil ali nisem? Vi ste mi plačali prehranjevalno za tri dni, jaz pa bi prisegel da je dane 16. Ves svet pa mi pravi, da imamo dan — 17. Moja žena me je strašno kregala, ker sem bil odsoten celo noč in rekla je, ako bi bil štiri dni pri vas, bi mi bili dali tri dni denar za štiri dni. Poredni Whistler pa mu ni hotel razrešiti uganke, marveč je samo skomignil z ramami.

Uljudnost in politika

Znana je trditev, da politika pokvari značaj. Vendar pa se pokaže, da vedno ta trditev ne drži. Razlike v političnem mišljenju ne učinkujejo, kakor se vidi, v angleški spodnji zbornici preveč na prijateljske odnose med njenimi člani. Nedavno se je vršila v tajni seji razprava o varstvenih carinah na nože. Socialistična zastopnica iz Diddleborougha, Miss Wilkinson, je imela goreč protestni govor in je zahtevala za svoje krojaške sestre pravico, da si smejo naročiti svoje škarje tudi iz tujine po nizki ceni. Neki konservativni častilec dame je bil očitno tega mnenja, da »možna nastop Miss Wilkinsonove zasluži pohvalo in plačilo. In tako so videli v zbornici pri glasovanju, kako je izročil Miss Wilkinsonovi s šaljivostnim ceremonijem krasne škarje v usnjatem etuiju. M's Wilkinsonova je bila daru zelo vesela. Ker pa po starem praznovanju na Angleškem darovani nož preče prijateljstvo in bi utegnile tudi škarje imeti take posledice, se je zahvalila darovatelj v obrambo proti grozčemu prelomu prijateljstva s pol pennyja, kajti umavno je bilo, da noče izgubiti dobrega znanca, čeprav je »buržuji« in z malim novcem je bila zajedno odbita nevarnost, izvirajoča iz praznovanja, katero se sicer zavrača in smatra za abotno, toda drži pa se le tudi angleških socialistov.

Nemške zablode

Pred porotnim sodiščem v Berlin-Mosbitu se je vršila pred par dnevi razprava proti 19letnemu Robertu Grüttelehderju. Priznal je, da je pred dvema letoma na sprehodu ustrelil nekega Müllerja alias Dama-mersa in ga oropal. Izvestno časopisje je obravnavalo obtožnico kot navadnega morilca in je skušalo stvar predstaviti tako, da hoče obtožene s svojo navadnemu zločinu natančni politično obilje. Našli pa so se dokumenti, ki pooblašča leta 1923, takrat izletnega R. Grüttelehderja imenom »deutschvölkische Freiheitspartei« za polzvedovanje in organiziranje. Voditelj in poslanci so podpisani. Morilec je pred porotniki zatrjil, da so »deutschvölkische« voditelji njegovo dejanje odobrili prej in poslej Grüttelehder očita tem gospodom tudi, da so vedeli v načrtu umora proti pruskemu notranjemu ministru Severingu... Toda kaj si moremo misliti o stranki, katere prenaša na 17letne mladeniče organizatorske funkcije. Grüttelehder, ki je svojo žrtev zakopal v gozdu, je bil obsojen na 8 let ječe. Pred smrtno kaznijo ga varuje njegova mladost. Obsodbe vredna je stranka, ki ga je imela kot zaupno osebo.

V Nemčiji je polno organizacij nacionallističnega značaja. Prežete so nacionallističnega fanatizma» sovraštva proti novemu si-stemu, podložniškega duha prejšnjih oficijev in vojakov. Nastale so razne zveze, vabijo se uniforme, n' avlja se orožje, vršijo se vaje in sprejemni ceremonijel je oča-rujoč. Nadporočnik Schulz je ustanovih »Schwarze Reichswehr«. V »Weltbühne« pripoveduje bivši član te družbe: Schulz je ukazal prisesti na njegov meč. Bila je noč. Mesec je vrgel na staro trdnjavoško zidovje svečanostni svit. Sed nas je bilo. Opazili smo naenkrat, da nekdo prisluškuje. Tekli smo zanj jim po temnih hodnikih in ga vjeli. Takoj smo ga ustrelili in zakopal! Po tem se je ponovila prisega na grobu na meč nadporočnik Schulza... Tajne organizacije kvarijo mladino, ki se uči utajati in kateri se dovoljuje, da sme storiti vse, kar hoče. Takega duha je bil prevzet tudi Grüttelehder. Nemška mladina preha-la v zablode in ako se ne zadre razne tajne organizacije, bo nemška duševnost tipela velik škodo.

Zveza z onim svetom

Na zadnjem špiritističnem kongresu v Parizu, kjer so se razdelili špiritisti v dva tabora, so pogrčali Flammariona in Edisona. Edison se živi in bi se bil torej lahko za nekaj dni ločil od svojega laboratorija, dočim je Flammarion že na onem svetu in se ni pokazal, dasi je špiritistom pred smrtjo izrečno objubil, da se oglasi pri njih kot duh. Udeleženci kongresa so upali, da jim pošlje Edison vsaj zagonečni aparat, s katerim se da dobiti zvezo z onim svetom. — Znameniti ameriški izumitelj se peča namreč že deset let s konstrukcijo tega aparata. Edison je bil že spočetka prepričan, da s smrtjo še ni vse končano. V nekem ameriškem listu je pisal sam: »Dejstvo, da o zagrobnem življenju ničesar ne vemo, še ni dokaz, da zagrobnega življenja ni. Saj o bistvu svetlečih, elektrike, toplot, magnetizma itd. nismo ničesar vedeli. Kako naj torej vemo, kaj nas čaka po smrti?«

Edison je izjavil, da je treba poklicati na pomoč znanost in izumitelj aparat, s katerim bi stopili v zvezo z onim svetom. In od tistega dne je zastavil vse svoje sile, da konstruirata tak aparat. Po Edisonovi teoriji obstoji človeško telo iz milijard majhnih teles, ki so med seboj zvezana. Vsako telo je zbirka atomov v različnih oblikah. Po smrti zapuste ta telesa človeški organizem in se preselijo drugam, da začno živeti v drugi obliki. In Edison upa, da se mu posreči izumiti aparat, s pomočjo katerega bomo lahko občevali z onimi sferami, kjer žive naši predniki v drugi obliki.

O bivši srbski kraljici Nataliji

Javnosti je malo znano, da bivša kraljica Natalija, vdova pok. kralja Milana, še živi in sicer popolnoma pozabljena na Francoskem. Se manj pa je znano, da je Natalija navdušena Jugoslovenka, ki ji je poleg vseh nesreč edina tolažba, da je doživela srečo ujedinjenega naroda Sibov, Hrvatov in Slovencev. Kakor znano, je bila Natalija iz zelo bogate plemiške rodbine v ruski Moldaviji. Za Milana in srbski prestol se je odločila poglavito z željo, da pomaga narodu, ki ga je ljubila. Takoj po prihodu v Srbijo je doživela razočaranje za razočaranjem. Zaupala je možu, kateremu je hotela postati ne samo dobra soproga, temveč tudi pomočnica v težkih državni poslih. Že prvi dan v Beogradu, kjer jo je narod navdušeno pozdravil, je doživela atentat ljubice na kralja Milana. Stedili so dnevi razočaranja, trpljenja in boli. Moževo nezvestoba, njegova lahkomiselnost, dvorske spletke. Doživela je vsa mogoča ponižanja, dobivala je moža v naročju raznih malovrednih žensk, bila osumljena zarote, pregnana in ločena. Pozneje je morala biti priča za borbe okrog njenega sina, doživela je novo ponižanje za Drago, trasedajo sina itd. Vse te borbe in trpljenja bo opisoval po novem letu roman v »Jugoslovenskem listu«.

Mohamedanska Putifarka

Pri Avdije Murčić — Begu v Dubošici pri Viskradu je služil 19-letni Lalko Bečević. 35letna Avdijeva žena Begzija se je zaljubila v mladenčca, da si bil njen mož mlad in lep. Begzija je začela z mladim služabnikom intimno ljubimovanje. Nekaj večer je prišla strastna Begzija k Salku v hlev in mu rekla, da ne more več živeti s svojim možem in da želi z njim, t. j. Salkom pobegniti kam daleč, da bodeta živel srečno in zadovoljno. Salko je sušal in odpejal 16 let starejšo ljubico, ženo svojeja gospodinja k svojemu prijatelju v bližnje selo Kamernik. Begzija je vzela seboj nekaj moževih stvari, med temi pa tudi 2000 Din, vsled česar so jima bili kmalu orožniki za petami ter ju privedli pred sodnika. Sodnik je vprašal prevaranega Murčić-Bega: »Vi ste svoj ženi odpustili? Moč: »A kako neču po Bogu brate! kad sam na nju sve prepisao, što imam. Da joj nisam oprostio i uzeo je natrag osta bi bez dije istar. Vsled te izjave je sodnik nezvesto ženo in njenega mladega ljubimca oprostil.

Kupite Inar

nogavice z žigom in znakom (rdečo, modro ali zlato)

„ključ“

da se prepičate, kako en par traja kakor štirje pari drugih. Dobivajo se v prodajalnah. Nogavice brez žiga „ključ“ so ponarejene. 25 s v

Oblika brade in značaj

Pri spoznavanju značaja, odnosno lastnosti, igra po mnenju fiziognomikov brada zelo veliko vlogo, osobito če vpoštevamo vso spodnjo čeljust. Brada sama po sebi je lahko majhna in fina, toda čeljust je lahko navzile temo zelo masivna in v takih slučajih imamo opraviti z energičnim, brezobzirnim ali celo zločinski in brutalnim človekom. Močna brada je vedno dokaz, da je dotični človek v življenju zelo azilen in sposoben za vsako delo, ki mu pride pod roko. Če je taka brada v zvezi z mehkim debelim nosom, imamo opraviti s trmasti človekom, ki ima zmisel za povečanje svojega premoženja. Okrogla, močno razvita brada priča o energiji, špičasta in kljukasta brada je znak sebičnosti. Taka brada v zvezi z velikim kljukastim nosom je znak daševno živalnega značaja, ki prvi pogosto z edinim ciljem in se kaj rad previseko čer. Navadno so taki ljudje nadarjeni satiriki. Špičasti in podolgovata brada je znak neumnosti in afektiranosti. Lepa je špičasta brada, ki ima na koncu še nekaj podaljšek. Taka brada priča o veliki nadarjenosti in samozavesti.

Tako kakor vam lahko izkustva vašega živalnega (človeškega) zadovoljnega živalnega roka pred očmi. Zrakom, vročino ali mrazom, ter obratno Vsi živali, mlado in odraslo, prav tako očeta lahka uporaba

Simonevega trčka

(Poudre Simon)

vaš obraz pred očmi, premočnik vsemih izjemnih ter ohrani obličje mlado in lepo.

Poudre de Riz Simon

in lepota, slastno odličje, ni samo nekvar, ampak celo dobrodeljen in blažen ter ne povzroča sušenja kože.

Se prodaja povsod:

CREME, POUDE & SAVON SIMON

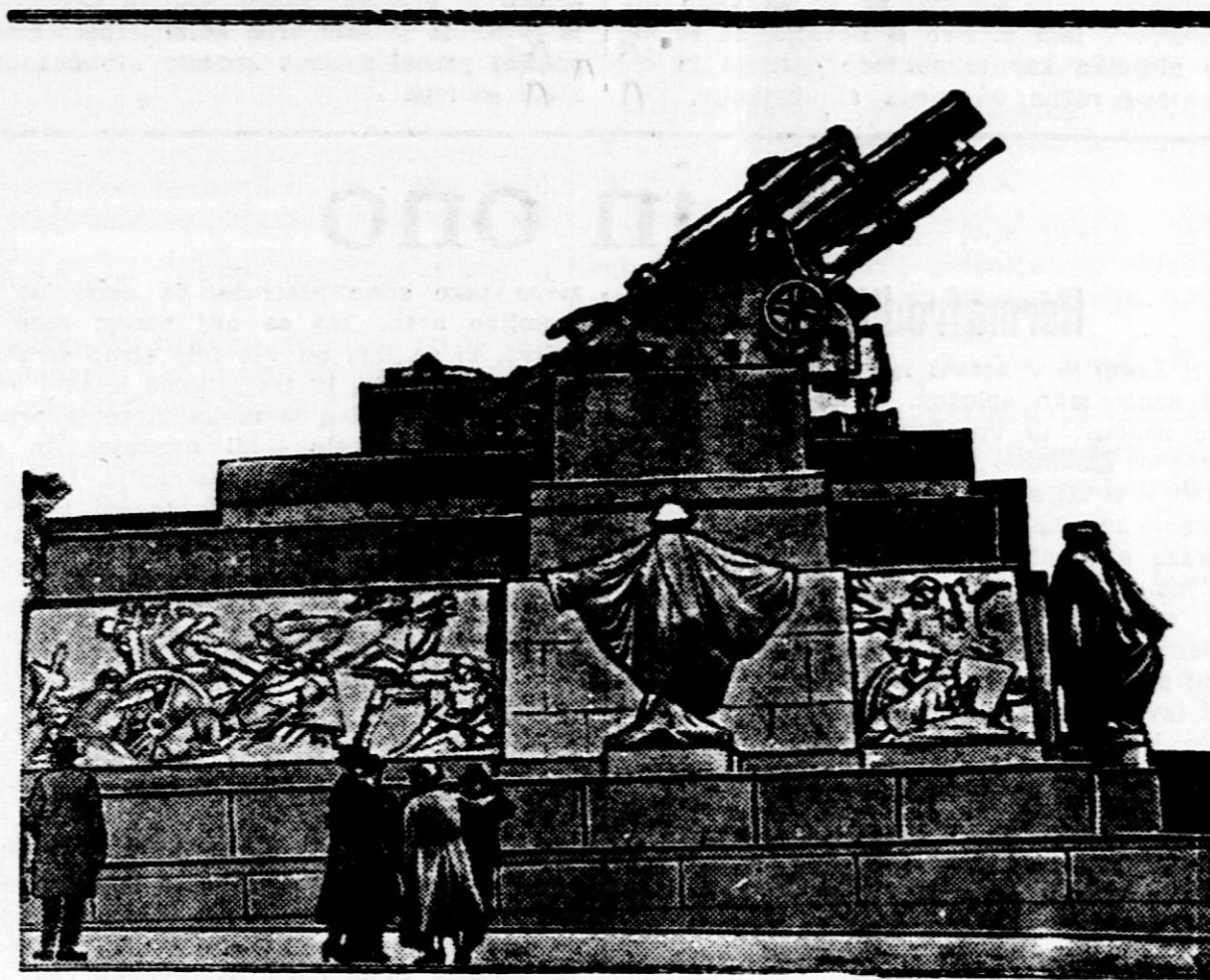
Parfumerie Simon, 59 Fig. St. Martin, Paris.

Pogovor s slonom

Neki Američan pripoveduje o Rudyardu Kiplingu nastopno dogodbo: Nekega dne šla v zoološki vrt in ko sva se tam sprehajala, sva slišala iz prostorov, kjer se je nahajal slon, otožne glasove, kakršnih še nisem slišal. Kaj je? je vprašal Kipling nekoga čuvaja. Ta je odgovoril, da imajo polnega slona, ki joka ves čas in ne vedo, kaj naj bi storili, da bi ga potolažili in ozdravili. Kipling je hitel proti slonu, ki je vedno bolj tožil in jaz sem šel za njim. Prišli smo do slona, ki se je kazal zelo žalostnega. Kipling je stopil do kletke in poslušal sam, kako je nagovoril slona v nekem meničevem nerazumljivem jeziku. Tu pa je jok nehaj, slon je dvignil ušesa, pogledal mišo s

svojimi oblokanimi očmi Kiplinga in mu je pomolil rilec. Kipling ga je pobožal in govoril dalje z njim. Čez nekaj časa mu je začela žival odgovarjati in pričel se je med Kiplingom in slonom pogovor. Kaj sta si pripovedovala, seveda ne vem. Vem samo to, da je bila žival vedno boljšega razpoloženja. Izgleda je jok in ko se je Kipling ločil od njega, je bil slon ves drugačen, vesel in se je radostno zibal naokoli. Vprašal sem Kiplinga: V kakem jeziku ste govorili s

slonom? V jeziku, v kakem jeziku? Je odgovoril in se smejal. Nadaljeval sem: Ali ste čarovnik, da razumete govoriti z živalmi v njihovem jeziku? On pa se je samo nasmejal. — V »Tarzanu« smo čitali, kako sta se Korak in njegova ljubica pogovarjala z opicami in kako je Korak imel za prijatelja slona, s katerim sta se dobro razumela in ki mu je pomagal v najbolj kritičnem času.

OGROMEN SPOMENIK V LONDONU. V spomin na padle vojske londonskega topničarskega polka je bil 19. X. odkrit spomenik, ki obstoji iz ogromne havbice, ob strani so pa umetniško izdelani razni prizori iz svetovne vojne.

Prof. M. Presl:

Memento

II. Rapidnega kvalitativnega nazadovanja in propadanja obrtniškega naraščanja je v prvi vrsti kriva slaba školska predhodnja. Večina starejših vajencev in mlajših pomočnikov je posejala ljudsko školo med vojno. Kako slabo je ta med vojno delovala, je vsem znano. Večina učiteljev je bila vopklicana k vojakom in skoro ni bilo šole, kjer bi se pouk vršil redno in nepretrgano. Še slabše pa je funkcioniral pouk na obrtnih nadaljevalnih šolah.

Drugi obliki vzrok je slaba praktična vzgoja medvojni in tudi še prvotnih vajencev pri mojstrih. Slabo vzgojen pomočnik, ki postane mojster, ne more dobro vzgojiti svojega vajenca in tako gre strokovna kvaliteta obrtniških vajencev avtomatično rakovo pot.

Ti vzroki so torej naravna posledica vojne, zato manj zavisni od dobre ali slabe volje posameznika. Vajenje št. 3 za nas mo ment, ki povzročajo sedem let po vojni nadaljno strokovno propadanje obrtniškega naraščanja. Prvi glavni vzrok je finančni padež. Težko je popraviti storjene napake in zamujene prilike se ne vračajo več. Pri sestavi prvega proračuna za strokovno nastavo se ni niti najmanj ostražalo na to, da je treba pri nas obrtno in strokovno šolstvo šele ustvariti. Vse, kar smo imeli in imamo, je nepopolno in nezadostno. Posebno pa obrtno nad. šolstvo. L. 1918. je delovalo 16 obrtnih nad. šol z okroglo 1500 učenci. V šolskem letu 1925—1926 jih je že prijavljenih preko 70 in število učencev bo presegalo gotovo 9000.

Prvi proračun se je sestavil v zvezi vsem opominom in opozorilom kot minimalen proračun za obstojno stanje. Kako naj danes izhajamo z istim kreditom kot pred sedmimi leti.

Drugi vzrok je neurejenost upravnega aparata za obrtno in strokovno šolstvo. — Končni vzrok pa je pomanjkanje specialno izobraženih in izpranih učiteljev za te šole in zato tudi teoretično slabo podkovan vajeniški material.

To so vzroki strokovnega propadanja našega obrtniškega naraščanja.

V socialnem oziru ni nič bolje. Iz vajenca, ki nima ljubezni in interesa do svojega poklica, ne more nikdar postati dober in na svoj stan ponosen mojster. Pojav, da raste število vajencev v Sloveniji letno za dva do tretisoč in da presega danes število vseh obrtniških vajencev v Sloveniji že dvajsetstisoč, je absolutno nezdružljivo.

V vsakem drugem poklicu se izvrši izbera naravnim putem, slabši omaga in odpade. Ne tako pa pri obrtni. Ako sprejema obrtniški mojster svoje vajence brez izbere, greši pri tem ne le v stanovskem oziru, ker se sam poniža, če smatra obrt za stan, za katerega je dobra vsaka smet, on greši in škoduje še v večji meri samemu sebi in epločnosti v gospodarskem oziru.

Malo število, toda teoretično in praktično na višini stojiših obrtnikov bi prenesli tudi z večjo lahkoto davčnega bremena, ki danes terejo vsakega, bodisi dobrega ali slabega obrtnika. S tem preide k zadnjemu delu: Pota in sredstva za ozdravljenje.

III. Čim smo spoznali glavne vzroke in njih posledice, ne bo težko najti poti in sredstev, kako obvarujemo oni stan pred popolno propadlostjo, ki reprezentira najsolidnejši faktor za družbo in državo.

Z uredbi z dne 29. aprila 1920 se je ustanovila institucija gospodarskega sveta pri ministrstvu za trgovino in ročno delo. Naloga tega gospodarskega sveta je, da oddaja na zahtevo ministra mnenje in stavi predloge o vseh zadevah, ki se tičejo trgovine, industrije, obrti in profesionalnega pouka. Ta gospodarski svet ima tudi nalogo, da izdeluje oziroma oddaja mnenja o vseh za koneskih načrtih in uredbah, ki se tičejo

obrti in profesionalnega pouka. Najnужnejša naloga tega gospodarskega sveta bi bila, da pospeši ureditev uprave in pravcu, da naj imajo v upravi za profesionalno nastavo besedo le resnični strokovnjaki, edino to bo jamstvo za pravilno pozitivno delo brez vsake samovolje.

Nadalje naj merodajni faktorji pospešijo ustanovitve, po členu 9. zak. obrt. nad. šol z dne 20. marca 1922 U. I. št. 179-64 predvidenih oblastno obrtno šolskih odborov. Pri izbiri članov teh odborov naj se ozira v prvi vrsti na praktike strokovnjake, obrtnike in tehnične.

Ne glejte na politično pripadnost naj vsi merodajni in odločujoči faktorji pazijo na to, da se dovolijo v proračunu za obrtno in strokovno šolstvo v Sloveniji znebiti, ki naj omogočijo: I. reorganizacijo in ureditev obrtnih nad. šol.

II. Vzgojo za to šolstvo potrebnih uč. nih moči.

III. Nadaljno izobrazbo sedanjih obrtniških pomočnikov in mlajših mojstrov s prirejanjem v programu srednje tehnične šole predvidenih tečajev in predavanj.

IV. Ustanovitve institucij za praktično vzgojo vajencev in pomočnikov za nekatere v strokovnem oziru propadajoče obrte. V predstojemem mislim, da so glavne točke podane, ki se nanašajo na povzdigo teoretične in deloma strokovne vzgoje obrtnih vajencev potom obrtno nadaljevalnega šolstva.

Ob tej priliki moram z zadovoljstvom konstatirati, da je največje hvale vredno energično prizadevanje naše trg. in obrtniške zbornice, za povzdigo in ureditev obrt. nad. šol, posebno pa prizadevanje, da se vsaj oni tečaj za izobrazbo učiteljev obnovijo, ki so obstojali pred vojno. Ti tečaji so sicer le nekaj surogat, vendar je boljše, ako ima učitelj na obrt. nad. šoli vsaj nekaj strokovnega vpogleda kot neobnega. Posebno je to dobro radi tega, da ne zamenja namena obrt. nad. šole z namenom in ciljem ljudske šole.

Za hočena in noveletna darila znatno nižje cene v modni trgovini Peter Šterk, Ljubljana, Stari trg 10

Puli-overs, Gargon-bluzi (bubi), tunika, svetilci, telovniki, volnene in svilenke, nogavice, rokavice, doletenice, šortice, čevlje, moški klubki, moško in damsko perilo, damsko torbice, lisnice, parfumi, fino milo itd.

Velika izbira kožuhovine. 496

Da se dvigne strokovni in socialni nivo obrt. naraščanja, se mi zdi nadalje potrebno: I. Da se izvrši točna konskripcija vseh obrt. vajencev.

II. Obrtne zadruge naj konstatirajo, koliko vajencev imajo posamni mojstri in ako je njih število v skladu s predpisanim obrtnega reda.

III. V bodoče naj mojstri sprejemajo kot vajence le take dečke, ki so dovršili ljudsko šolo vsaj z dobrim uspehom. Na ta način lahko odpadejo potem takozvani pripravni razredi na obrtnih šolah. — Obrtne nad. šole naj sestojijo iz treh razredov in pouk naj se tako prične po učnih načrtih, ki so za te tri razrede predpisani. Pouk na deželi, kjer so učenci raznih strop skupaj, naj bo individualen in naj se v vsakem slučaju ozira na stroko učenca.

Da se dvigne kvaliteta bodočih obrtniških mojstrov in s tem njih socialno in gospodarsko stanje, je nadalje absolutno potrebna reorganizacija pomočniških in mojstrskih izpitov. Pred vsem naj se prepušte k pomočniškemu izpitu le oni vajenci, ki so dovršili z dobrim uspehom obrtno nad. šolo.

To bi bile glavne misli in z željo, da bi posamezne obrtne zadruge preko obstoječih dnevnih vprašanj intenzivno učeale tudi vprašanje bodočnosti, zaključujem.

Sport

Naš sport

Razmah in slabe stani slovenskega športa. — Ptujski promet in sport. — Odkod ozdravljenje?

Na splošno moramo priznati, da ve je razvil slovenski sport tekom zadnjih let z bogatno širino. Kakor gobe po deževju so vstajali klubi po slovenskih mestih in so se ustanavljali poudarili. Sedeži teh poudaril so večinoma v Ljubljani. Najboljše opazujemo ta bogati napredek slovenskega sporta v poletnih mesecih, ko ne minejo nedelje brez večjih sportnih prireditelj. Najraznovrstnejši panog. V ospredju so nogometne tekme, slede atletične prireditelje, plavalne tekme, kolesarske dirke po dobro urejenih slovenskih cestah. Zelo pogumno vozijo naši motociklisti, zlasti v smeri proti planinam in lani smo lahko prisostvovali celo moderno aranžirani hitrostni tekmi za avtomobile pri Vrhniki. Sportno gibanje je torej postalo med Slovenci prav resen faktor javnega življenja, vrste sportnikov se množe z vsakim dnem. S pametnim razumevanjem so se sportnega gibanja polastila tudi naša tujkoprometna društva, ki ga stavlja v službo letovstju. Na ta način smo doživeli razne sportne dneve, tenisturnije, kolesarske dirke itd., ki so se vršile v priznanih naših gorenjskih letovstjih. Tudi pozimi pomagajo naši zimski sporti tujskemu prometu in turistiki. Le želeči je, da se ta zveznost med sportom in splošnim tujkoprometnim in turističnim interesom naših krajev še poglobi, ker smo prepričani, da ozemlje, čim se približi do prave turistične veljave, še lanko postane sportno središče v državi, kar mora biti iskren cilj vsakega dalekovidnega sportnega delavca v Sloveniji. Že sokolstvo je dokazalo, da je naš narod kakor ustvarjen za atletične napore. Sportno udejstvovanje bo te sile in sposobnosti, če v veliko večji meri spravilo na dan, ker pomeni sport nekaj povratek k materi prirodi, k solncu in zraku kot prvotnim činiteljem človeškega zdravja, moči in lepote.

Kakor pa smo zadovoljni z ekstenzivnim razmahom slovenskega sporta, tako se lahko hudiemo na njegove kvalitativne neuspehe, dati beležimo tudi v tem oziru v damski atletiki nekaj zadovoljivih rezultatov. Tudi v kolesarstvu smo si priborili relativno veljavo in to predvsem radi racionalnejših treningov na dobrih slovenskih cestah. Toda zagrebški kolesarji so, objektivno poročano, vendar le pred nami. V tenisu zaostajamo za Zagrebom, kar pomeni le zaostajanje radi pomanjkanja organizacije, nezadostne ambicije in nerednih treningov. Zelo smo padli v nogometu, tako da je naš nogomet zadnji v državi, kar predstavlja skoro nekako slovensko sramoto. V zimskem sportu prevladujemo iz čisto prirodnih razlogov neposredne bližine zimskegaalpskih snježnih. V vodnih sportih ne zmremo niti najmanjše konkurence v državi, ako izvajamo par dobrih skakačev. Kvalitativno torej slovenski sport ni dosegel višine, s katero bi mogli biti zadovoljni.

Razlogov za ta položaj ni težko najti. Najprej opažamo zelo veliko pomanjkanje dobrih in vestnih organizatorjev. In še to malo in bomo število upravnikov in organizatorjev je med sabo tako sperto, da ne najde, z milimi izjemami, prilike za skupno in solidarno sportno delovanje v poudarjenih organizacijah. Drugi razlog tiči v krizi našega amaterstva. S tem menimo tisti nezdružljiv pojav v klubih, da se igralci plačujejo, da se vrše pristopi in prestopki itd. z denarnimi sredstvi in da med aktivnimi sportniki ni več tistega brezizjemnega navdušenja za sport kot idealnost, kakor bi morala vladati v naših vrstah! Kjer pa ni tega notranjega navdušenja in samozadovoljnosti nad sportom, tam ni misliti na prostovoljno, vstrajne vežbe, na težaven in mnogokrat grenak kondicijski in tehnični trening, brez katerih ni uspehov. Mesto zbiranja sil z vseh vetrov, izrazljanja poudaril, medsebojnih prepričev, poglobimo se raje v sport in v njegove idealne svrhe, gojimo ga en mas, da iz množice navdušenih sportnikov izbiramo svoje najboljše reprezentante. Šele tu bo mogel temperament izraziti razliko med amaterjem in profesionalcem, tako da bomo mogli tekmovati tudi z mednarodnimi sportniki, zlasti v lahkoatletiki, v tenisu in kolesarstvu v nogometu. Pot k mednarodni veljavi ne vodi torej potom profesionalizma v marš ali večji obliki, nego potom vzgajanja množice, ki bo sport posmatrala čisto idealno in duševno kot sredstvo telesne izpolnitve in oblikovanja značaja. Le v takih sredinah bodo dorasli izredni talenti z mednarodno kvaliteto. Tretji razlog nazadovanja je obširnost, ki ne kaže zadostnega zanimanja za sport in ki zlasti javnim prireditvam obrača hrbet. Radi tega so sportni klubi navezani na miloščine, ra »nabiralne pole« in članarino. Tudi v tem oziru priča sanacija le iz dobrega članstva, ki sport goji idealno in ki iz lastnih sredstev prispeva za sportna orodja in opremo. Nadalje razloge najdemo v osebnosti, v neednih poudaril, v neinteligentnosti ambicioznih povprečnikov itd.

ATLETIKA.

A) V atletiki smo Slovenci do danes dosegli razmeroma še največje uspehe. Tu smo si priborili že državna prvenstva (ASK Primorje in SK Ilirija) in poštillal najboljše atlete na domače in inozemske atletične mejane (dr. Perpar, Valtrčič, Drža, Slapničar I. dr.). Damska atletika je najmočnejše organizirana. Naši so skoro vsi rekordi države (Preččeva, Santlova, Omanova, Križeva I. dr.). V zadnjem letu se je atletika razširila tudi v mariborski oblasti ter beležimo lepe mitinge v Mariboru, Ptuj in Celju. Tu treba ekstenzivnosti ter propagande tudi po ostalih slovenskih mestih in krajih. Kier obsto a višji, srednješkoli ali meščanski zavod, naj se goji atletika v naj-

širšem obsegu in sistematično. Zakaj zaostaja Kranj za Ptujem, Novo mesto, Kočevje, Murska Sobota za Celjem, ni razumljivo. Atletika je zelo poceni sport, ki stane malo in ki zahteva le sistematičen trening, resno voljo, odločnost in energijo. Novi odbor tega poudaril se mora posvetiti propagandi. Od vseh poudaril zahtevamo v prvi vrsti organizacije, propagande in podpiranja na vse strani, ne pa upravne preklane a tehničnih dispozicijah in drugih stvarih, ki se morajo reševati enoglasno, ker so res zgolj formalnega pomena. Tam, kjer je mnogo delavstva in obrtništva, mora poudaril organizirati atletiko. Tudi tu v lahki atletiki služi sport koncentraciji omladine na zdravstvene naloge in na sportne misli kot take, kar je vendar mnogo boljše, kakor pa da se vda pohajkovanju, zapravljanju zdravja in denarja po gostilnah. Atletiko goje v Ljubljani ASK Primorje, SK Jadran, SK Ilirija, SK Hermes, SK Atena, v zadnjem času se je organiziral tudi jak centrum za društva »Edinosti«. Na mestu je, da se tudi Sokolstvo poprime atletike in da jo vstavi v svoj telovadni sistem. V Celju imamo SK Celje in Atletike, v Ptujtu tamošnji sportni klub, v Mariboru pa Rapid, Maribor in deloma Merkur. Vse to pa je mnogo premalo!

NOGOMET.

B) V nogometnem sportu opazujemo v zadnjih letih stagnacijo, ki pa je morda samo navidezna značaja, ker gre tudi v tej sportni panogi na boljše. Tu nimamo več samo enega ali dveh klubov, ki bi nebotično nadkriljevali druge, nego beležimo 5, 6 klubov, ki so si prilično enakomerno, zlasti ako upoštevamo, da nastopa večina teh klubov popolnoma z donacijski izrazi brez tuih, plačanih internacionalcev in trenerjev, kar je vsekakor dobro znamenje njihovega zdravega razvoja. Baš radi tega značaja so ti klubi še posebno dragoceni. Imamo ISK Maribor, Rapid, Merkur, tudi Celje ne zaostaja veliko. SK Jadran, SK Ilirija, Hermes in ASK Primorje. Vsi ti klubi skupaj pa seve zaostajajo za zagrebškim nogometom za razred. To je žalostno dejstvo, ki pa se bo takoj odpravilo, ako se klubi zagledajo v močnejše nasprotnike, ako se postavijo cilji izven Slovenije in ako temu primerno opustijo medsebojne prepire. Kako bomo je slovensko nogometno prvenstvo, kadar zaostaja za nogometom cele države za razred in pol!

HAZENA.

C) Hazena se je pri nas dolgo porajala. Letos pa je vendarle izbruhnila na dan in sicer v mariborski oblasti, ki tudi sicer v zadnjem času po ambiciji nadkriljuje ljubljansko oblast v vseh sportnih panogah, kar potrjujejo vedno novi klubi in uspehi. V Mariboru imamo že krepke družine Maribora, Rapida, Merkurja, v Morski Soboti zelo močno družino, Celje zaostaja po nepotrebnem. V Ljubljani goje hazeno Atena, SK Ilirija in ASK Primorje. Tudi tu naj nastopi konkurenca, široka konkurenca. Če hočemo, da razlika golov z zagrebškimi hazenami ne doseže več dvočestvilihi obsegov. Povoži so tu, treba s hazeno na deželo, v vse manjše kraje, kjer se zlasti učitelice lahko uveljavijo kot pobornice tega sporta.

ZIMSKI SPORTI.

D) Naši kraj razpolagajo z naravnost idealnimi zimskosportnimi revirji. Toda žal nam tu država ne gre na roko, da iz Ljubljane in ostalih krajev vpelje redne turistične in zimskosportne vlake, seve z reduciiranimi cenami, na Gorenjsko in v Kamniške planine. Če pride do izpreobrnjenja v ministrstvu, potem zavzame ta sport med Slovenci tudi v tujkoprometnem oziru tisto veljavo, ki mu gre. Škoda, da je ravno v tej panogi toliko smučarjev in zimskih sportnikov neorganiziranih, dočim se morajo obratno strniti v klube ter ta sport gojiti kolektivistično. TK Skala je močno razgibal pokret povratka k prirodi, treba še drugih propagandnih sredstev, da se to veliko življensko navodilo J. J. Rousseauja uresniči.

VODNI SPORTI.

C) Zelo smo pravzaprav nazadovall v vodnih sportih. Po Sloveniji se pretaka vse polno rek, zlasti Maribor, Ljubljana, Ptuj, Celje. Novo mesto imajo lepe prilike za gojitev vodnih sportov, pa povsod mrtvilo. V Ljubljani se trudi pravzaprav le ASK Primorje, ko bi vendar tudi LSK in SK Ilirija mogla s svojimi dobrimi plavalci močno napredovati. Tu lahko pomagajo tudi zdravstveni uradi, šole in javne oblasti, cel v interesu vojske je, da imamo čimveč plavčev in dobrih tekmovalcev. Aktivni smo le v dobrih skakačih in v ženskih panogah.

TENIS.

D) S tenisom ne pridemo naprej, dasi imamo danes že prilično število dobrih tenišč v Sloveniji. Razlog temu nazadovanju, ker stagnacija je nazadovanje, bo nemara v tem, da se s tenisom pečajo v prvi vrsti res le gurmani amaterji, dočim bi se mu morali posvečati tudi drugi, zlasti omladinci s tekmovalnimi ambicijami. Tudi smejo šolske oblasti, zlasti med ženskim svetom, izpregovoriti par bodrih, propagandnih besedi na leto.

KOLESTARSTVO IN AVTOMOBILIZEM.

E) Kolesarstvo, motociklistika in avtomobilizem kažejo znake napredka. Predvsem kolesarstvo, pa tudi motociklistika in avtomobilizem se razvijajo usodno. Tu bo treba posebno pažnjo posvetiti prireditvam, dirkam v večjem obsegu, eventualno z mednarodnim sodelovanjem. Zakaj ne pride do mednarodnih dirk Ljubljana — Trst, do šafetnih dirk, do rednih avtomobilskih dirk na gorskih terenih? Avtomobilska pot iz Kranjske gore na Vršič je kakor sanja o bodočnosti, kjer bi lahko stali veliki alpski hoteli od Kranjske gore do Vršiča. Kier se klonar Velike Pišence izpremeni v pravo jugoslovensko Švico z mednarodnim svetom, z dirkami na Vršič in preko...

BOKSARSTVO.

F) O boksarstvu in drugih sportnih panogah še ne more biti govora. SK Slovan goji boksarstvo osamljen, dočim bi naši srednjeevropski zavodi in univerze mogli slediti vzgledu ameriških učnih zavodov, kjer je boksarstvo upejnjano kot redni pouk.

KLUBI IN NJIHOVE TEŽAVE.

G) Naši klubi preživljajo težke čase. Saj temelje na gospodarskih podlagah in za take podlage so današnji časi dokaj neprimerni. Treba temeljite reorganizacije in konsolidacije in finančnem oziru. Seve se morajo konsolidirati izdatki, ki se danes trošijo neracionalno. Amaterski princip tukaj zelo kaže in bo ustvaril mnogo solidnejše klubske organizacije, kakor pa so danes, ko se tudi od strani vodstev ne vodi blagohotna politika uvrščanja klubskega tovarštva, privzgoje solidarnosti ter skupnega navdušenja za sportne ideale. V marsikaterem klubu vlada samoderstvo in oligarhija, ki ni na mestu. Z enako vestnostjo in koncilijantnostjo, kakor napram lastnim članom, treba občeati tudi s člani drugih klubov, biti z njimi solidarni v skupnih ciljih, podpreti klubske interese višjim ciljem, zlasti pa gojiti napram delavcem v podsavezih primerno spoštovanje, ki ga tudi zaslužijo, kakor delujejo nepristransko in v smislu pravil. V klubskih vodstvih treba več resnosti in vestnosti, pa se lahko današnja, nekoliko motna slika slovenskega sporta iz temelja izpremeni. Vsak naj se omeji na plodno interno delovanje in naj žanje realne uspehe, ki so edino trajni kamni splošnega, tako klubskega, kakor narodnega sportnega napredka.

VZORNI LNP.

D) Delo v podsavezih postaja solidnejše in temeljitejše, pri tem tudi objektivnejše. Pojavljajo se nlašje sile. Povsod priporočamo, da se ustvari sloga na podlagi pravičnosti in medsebojnega podpiranja. V nogometnem podsavezu je storjen velik ko-

rak naprej. Tu krmariča sedal dva priznana sprotinika, major Jaklič s svojimi idealnimi nazori in izkustvi ter inž. Struna, mož kremenitega značaja in absolutne objektivnosti. Tudi v ostalih podsavezih so dobre sile na delu. Zimskosportni savez vodi priznani starešina g. Gorec, ki je tudi na vsestransko zadovoljnost organiziral letošnjo sportno razstavo na ljubljanskem velesejmu.

SLOGA!

Naši domači sportni rezultati kot rečeno v mednarodnem in tudi v jugoslovenskem sportnem tekmovalstvu ne pomenijo veliko. Treba priznati brez zadržkov. Pač pa so podani temelji najširšega razmaha, ako si bodo sportniki segli v roke, se spomnili, da so skupni interesi varovani z medsebojno blagohotnostjo, brez medsebojnega sovraštva in prepiranja, mnogo nad klubskimi in da bodi cilj vseh v prvi vrsti delo, v drugi vrsti zopet solidno sportno delo in v tretji vrsti zopet absolutno korektno in premissljeno delo!

— Sportni rezultati iz Julijske Benečije. Drugi razred US Trilestina: Olimpia 4:0 (sen zacija, ker se zmagovalac nahaja na zadnjem mestu tega drugega razreda, Olimpia pa na prvem!), Venezia: Gloria 2:1, Monfalcone: Dolo 4:2. Pro Gorizia: Petrarca 2:0 (prekinjena).

— Italija: Čehoslovaška se vrši 17. januarja 1926. v Torinu, Italija: Irška pa v Milanu meseca marca.

— Motoklub «Slovenija» v Ljubljani ima svoj redni občni zbor v torek dne 29. t. m. ob 8. zvečer v salonu pri Mikliču, hotel Južni kolodvor, v Ljubljani, Kolodvorska ulica. Dnevni red je sledeči: 1.) Pozdrav in poročilo predsednika. 2.) Poročilo tajnika. 3.) Poročilo blaginika. 4.) Poročilo revizorjev. 5.) Volitve novega odbora. 6.) Slučajnosti. — Člani se naprošajo, da se občnega zbora polnoštevilno udeležijo.

klerikalizma, ki se ga niti ne zavedamo. Češče se vprašajmo »kako živimo«?

Julijska krajina

— J O božiču. Ako bi se bil ustanovil narodni svet v tej očiščeni meseci, bi bil to krasen božični dar Jugoslovenom v Julijski krajini. Pa ga ni in božič je med nami brez skupne obrambe naših zahtev in pravic. Zakaj ga ni, o tem ne bomo razpravljali. Tudi ni bil moment za javen predlog sredi razburkanih polemik najresnejši. Ali po vsej krajini se izreka potreba narodnega sveta in ker verujemo v življenjsko silo našega primorskega ljudstva, smo prepričani, da pride od njega. Da bi spravi danes ljudi v enotno politično organizacijo, to je nemogoče. Dve struji sta, dve stranki, ki prav lahko uspešno delujeta v korist ljudstva, samo tista grda strastna borba, ki se je v zadnjem času razvila, mora ponehati. Proč s prepri, z opravljanjem in obrekanjem, dela treba, pozitivnega dela in polje v tem pogledu je na široko odprto, tako da se sredi truda pozablja na spore in se vzporedno gradi gospodarska in kulturna pomoč ljudstvu! Južna kri je vroča. Zato pa so bili v Primorju, odkar živimo politično življenje, vedno hudi boji. Prednjačila je Gorica, dočim je bil Trest zmernejši. Tako je tudi danes. Treba si predstaviti resnico pred oči, in kdor piše, da naši ljudje razumejo, da treba ostati in odločno udariti, ko gre za življenjske koristi ljudstva, in da ne ljubijo osebnega prerokanja, ta mora poskrbeti, da se na njegovi strani odneha; polagati mora temelje za možnost dogovorov, ki nam dajo končno narodni svet. Kar je bilo, je prešlo in kdor je bil užaljen, naj se dvigne kvišku vsprlo neobhodnosti vrhne obrambe življenjskih interesov našega ljudstva. Najboljša volja se kaže v naglašanju resnosti, da ako že ne pride do skupne politične organizacije, kakor je bila namišljena po vojni, se ustanovi vsaj v manjšem ali celo minimalnem obsegu Res je, da organizacija, ki ne sloni na pravih močeh, je oblika brez vsebine. Ako pa so na eni ali drugi strani take osebe spočitke, pridejo v narodni svet pač lahko drugi možje. Narodni svet naj bo vrhovna inštanca nad obojema strankama. Pričeno naj se razgovori. Strasti se morajo pomeči, dobra volja naj se naseli po dušah primorskih voditeljev, pa bo šlo vse lepo naprej v dobrobit našega ljudstva. Spori odjemljejo čas in sile koristnemu delu. Dosedanji način boja je kvaren za kulturo in gospodarstvo Jugoslovanov v Julijski krajini. Časi so ostri in iz Vidma še vedno nam doni Cavalottijev klic: Fuori i barbari! »Koloniziranje na rimski način in prišilno bivališče odgovornosti kolonij!« To so strašne besede, ki velijo Slovincem, da se strnejo v skupen boj proti nim, ki hočejo naše ljudstvo pomandrat.

— J Zloraba božičnega drevesa. Po azilij Lege se vršijo božične prireditve za slovenske otroke in z božičnega drevesa se dele otrokom darila. Kako slabo oblačilo dobi, malo slaščice, zato pa mora biti na veke hvaljen Italijanom in svoj jezik mora pozabiti! Tako se božično drevo grodo zlorablja v raznorodnevalne svrhe. Pri Italijanih vlada radi tega veliko veselje, med Slovence se seli sramota raznorodovanja! — J Kip Umberta I. za Postojno. Izročil je bil v občinskem domu na slovenskem način bronasti kip Umberta I. postojnski občini, ki ga je daroval cav. G. Vassetta iz Vasta v spomin kralja, ki je bil na tragičen način odzvet ljubljani svojega ljudstva in v spomin svojega sina invalida poročnika M. Vassetta, ki je prvi razvesil v Postojni italijanski trikolour.

— J Z osnovno šolo med Jugosloveni so bavijo Italijani na raznih zborovanjih. Na učiteljskem kongresu je postal deželni tajnik učit. fašistovskega sindikata v Julijski krajini razne predloge glede osnovne šole med »drugorodci«. Želi, da se pomnoži osebje šolskega skrbništva, da bi se moglo vršiti intenzivnejše delovanje na šolskem polju ob meji, katero je tudi politično. Morala bi se dati zadostna sredstva nadzornikom in vladnim voditeljem za obiskovanje šol in učiteljev. Ti nadzorniki in šolski voditelji potrebujejo posebnega tajnika za pomoč v upravi, da bi oni mogli bolj poučevati in delati tudi politično z nasvetom in nadzorom v tej obmejni zemlji. V šoli mora biti vse italijansko in tudi krščanski nauk se mora poučevati izključno v italijanščini. Za drugorodce učitelje treba posebnih tečajev in politične počitnice naj preživijo v kakem mestu starih provinc. — Ljudska šola v Julijski krajini je politična institucija, velika raznorodovalnica. Otroci se imajo potujčiti, učitelji, potom šole tudi starši, kajti voditelji in nadzorniki bi radi hodili okoli in iskali stikov. Šola je izgubila svoj učni značaj, danes je le potujčevalno sredstvo, ki stane domačine vedno strašnejše vsote. Italijanci dobro vedo, da je narod brez šole narod brez bodočnosti. Zato pa kujejo načrte, kako bi služila šola izključno italijanskemu namenu ob meji. Treba bo organizirati uspešen domač pouk.

— J Hudo je trpljenje kolonov v Brdih. Tako so koloni barona Bauma nastanjeni v napoli podrtih barakah in v podzidkih. — Vojne odškodnine ni in brez denarja se ne more zidati. Nekateri mislijo na izselitev v druge dežele. Nekateri ljudje so tako srečni, da si z odškodnino gradijo vile, za druge je ni od nikoder in ubogi koloni umirajo skoro pod milim nebom. Kje tiči pravi vzrok za to?

— J V Stanjeju na Krasu priredi prosvetno društvo v grajski dvorani dne 26. t. m. veselico, na katere sporedu je tudi igra »Tri sestre« in komičen prizor »Kmet in fotograf«.

Gospodarstvo

Takсни zakon

(Referat predsednika notarske zbornice, notarja g. Aleksandra Hudovernika na prostnem zborovanju gospodarskih korporacij dne 20. dec. 1925.)

Evo vam praktičen slučaj. A je izročil svojemu sinu B svojo imovino pod pogojem, da se poroči s C, na to je pa B še sklenil s C pod pogojem poroke ženitno in dedinsko pogodbo, ter naravno stopita izročila, kakor ženitna in dedinska pogodba v veljavno moč po sklenjenem zakonu. Od izročilne pogodbe se je odmerila taksa po 20.000 Din, od ženitne pogodbe pa po 2000 Din, katere pristojbine je pa B že plačal. Do poroke med B in C pa ni prišlo, ker se je razbila. J a v n a m o r a l a zahteva, da bi se morale te pristojbine stranki povrniti, stranka pa jih v smislu postavke 12 prip. 7 ne dobi povrnjene. Tako je stranka v tem slučaju oškodovana za 22.000 Din.

Pristojbino odmeri davčni urad ter plačilo potrdi na pogodbi. Tu zahtevamo, da se povrne k prejšnji praksi, da se namreč predpiše pristojbine ali takse stranki s plačilnim nalogom, da ve, od česa in v katerem iznosu se ji je od posameznih postavk odmerila taksa. Tudi ne ugovarjamo, da odmerjajo od jednostavnih nekomplikiranih pogodb davčni uradi sami takse, zahtevamo pa, ker je to v imenitnem našem interesu, da se zopet vzpostavi nekdanji pristojbinomerni uradi. Nekatere pogodbe so tako komplicirane, da mora pravno podlogo pogodbe presoditi samo jurist finančne stroke, kateri ima v mezinu vse določbe materijalnega prava, katere se morajo upoštevati, da določi pravi značaj pogodbe.

Le ti pristojbinomerni uradi dajejo po svojem ustroju in po svojih pristojbniških zadevah preskušeni in temeljito izobraženi uradniki, ki imajo juridično izobrazbo, garancijo za pravilno in neoporečno odmero takse. Po sedanjem taksnem zakonu ni dopuščena nobena pritožba zoper odmero takse, temveč je stranki na prosto voljo dano, da prosi v 90 dneh od dneva plačila takse generalno direkijo posrednih davkov v Beogradu za povrnitev takse. Ta pa rešuje ne navedši razlogov za svojo rešitev, jako enostavno: »da se N. N. iz N. odbije od trazenja kao neumestno, stin da za molbu i ovo rešenje plati 25 Din takse.«

Ta zakon je pa edini v naši državi, ki odreka stranki možnost do pritožbe. Za to naj se uvedejo instance za rešitev pritožb take vrste, kakor so bile uvedene pred polomom v nekdanji Avstriji.

Za to pa morajo biti te instance sestavljene po uradniški juridičnega naobrazjenja, ki poznajo temeljito pri nas veljavno materijelno pravo in stari avstrijski pristojbinski zakon.

Ni mogoče naštetati tu vse nedostatke taksnega zakona, in če bi jih dali pod kritično oko, napisali bi bolj obširne knjige, kakor je taksní zakon.

Taksní zakon, ki tako globoko sega v življenje državljanov, mora biti jaseu, točen, sistematično sestavljen, pregleden in pravičen.

Sedanji taksní zakon je vsled svoje nejasnosti, netočnosti in nepreglednosti nevdzdržljiv, obsega določila, ki osebno hudo zadevajo Slovenijo, ter ogroža vsled nekaterih določil ves javni promet in kredit, in nalaga dotičnikom velika bremena. Hibe sedanjega taksnega zakona pa se ne dajo odstraniti s kakim dodatkom, temveč se mora izdelati popolnoma nov zakon, kateri hoda ustreza na eni strani finančnim potrebam države, na drugi strani pa upoštevati tudi faktično in gospodarske razmere dotičnikov, ki plačujejo takse.

V to svrhu naj se takoj omilijo oziroma ukinejo nekatera posebno kričča določila taksnega zakona, tako glede izročilnih pogodb in izbrisov, v drugo pa naj se takoj skliče anketa, sestojeca iz preizkušenih uradnikov bivšega pristojbino-mernega urada in zastopnikov sodniškega, odvetniškega ter notarskega stanu, ki poznajo naše materijelno pravo, stari pristojbinski zakon in naše potrebe in razmere, da sestavijo nov pristojbinski zakon. Brez teh faktorjev ni mogoče ustvariti pristojbinskega zakona, ki bi se na eni strani oziral na finančne interese države, na drugi strani pa na potrebe in gospodarske razmere Slovenije.

Ker gre tu za dobrobit našega gospodarstva, pozivljamo vse naše poslance brez razlike strank, da se takoj in brez zamude zavamejo za spremenitev sedanjega taksnega zakona.

Fr. Zelenik:

Kdo je kriv draginje?

O vzrokih draginje se je že veliko pisalo in dočlo se najrazličnejše činitelje, da so krivi draginje. Konzument najrajši kriji kmetovalca, da povzroča draginjo; državna oblast pa smatra trgovino in obrt za povzročevalce draginje. Spomnimo se samo svoječasni komisij, ki so pregledovale odprte trgovine naših trgovcev na drobno. Sodišča so mislila, da uničujejo korenine draginji, če obsojijo kako revno natakario radi pol litra kisle vode ali staro mamicco, ki na trgu prodaja semence in nima označen cen. Državni organi niso razumeli namena zakona. Ničje pa si ni povedal, da je tudi konzument sam med povzročevalci draginje.

Pojdite na trg in opazujte, kako si gospodinje same navijajo cene. Neka baharija sili v gnetom oziru gospodinjo, da ponuja vsako ceno in podraži blago drugim.

Ali ni marsikatera gospodinja prekosmodna ali preimunitna, da bi sama hodila na trg, nego pošilja služkinjo.

Koliko je pa kupovalcev in kupovalk, ki gledajo na ceno in kakovost. Ali ne plača večina vsako ceno, ki se zahteva, ne glede na kakovost.

Ali se ne kujuje v bližnji branjarji tu-

di to, kar bi se na trgu ali naravnost pri producentu dobilo ceneje?

Vsak mesec se pokadi do 14 milijonov dinarjev, še več zapije in veliko zapravi za prazno veseljačenje.

Porabimo preveč tujih izdelkov, za katere gre mnogo denarja v tujino.

Moda in luksuz požirata mnogo denarja kakor tudi domišljija, da se mora stanu primerno živeti.

Domačijo in gospodinjstvo naj vodijo žene. Ali sta moderna veda in tehnika praktični učiteljici ženstva? Ali ni vzgoja ženske mladine v stvari ista, kakor moške mladine in nima skoraj nobene zveze z ženskim poklicem!

Ženski svet premalo pozna tajnosti kuhinje in gospodinjstva, je nepoučen o prehrani, blagoznanstvu, zdravstvu in mnogih tehničnih in kemičnih pojavih v kuhinji. Moderna šola vzgaja žensko, ki sili v poklice, kjer so prej domovali moški.

Boj proti draginji, ki ga vodi država ali druge javne naprave, ne bo imel pravega uspeha, dokler ne sodeluje konzum. Konzum pa more sodelovati le tedaj, kadar bo red v njegovih lastnih vrstah in ne bo tudi sam med povzročevalci draginje.

Najbolj hvaljena in častu primerna božična in novoletna darila so 1926 a

trpežna gorka obutev in oblačila.

Za mal denar nabavite vse vrste lastih izdelkov v delatni trgovini konfekcijske tovarne

FRAN DERENDA & CIE., LJUBLJANA,
Gradišče 4 Tel. int. 249. Erjavčeva cesta 2.

—g Slavenska banka d. d. Na 7. rednem občnem zboru delničarjev, ki se je vršil dne 23. decembra t. l., so se vzela na znanje poročila upravnega sveta, nadalje zaključni računi za leto 1924, kakor tudi poročilo nadzorstvenega sveta in so je upravnemu svetu in nadzorstvenemu svetu podeli absolutorij. Nato je bil odobren predlog upravnega sveta, da se delniška glavnica od Din 100 milijonov potem konverzije zniža na Din 600 milijonov in sicer tako, da se pet starih delnic zamenja za tri nove. S tem v zvezi je tudi sprejeta izprememba pravil. Občni zbor je nadalje podelil upravni svet, da pristopi povzvišanje delniške glavnice na prvotno višino Din 100 milijonov in se rok, modalite in tečaj emisije ustanove naknadno. V upravni svet je bil izvoljen g. Claude de Seze, ravnatelj Banque des Pays de l'Europe Centrale, dočim so bili člani nadzorstvenega sveta, ki jim je iztekel mandat, nanovo izvoljeni.

—g Monopolistični dohodki. Uprava državnih monopolov je izdelala pregled monopolističnih dohodkov v septembru. V proračunu je bilo določeno od tobača 135 milijonov, država je pa dobila 149 mil., od soli 25 mil., v resnici pa 37.595.568 Din, od petroleja predvideno 10.833.333, dobljeno 13.617.802 Din, od vžgalice predvideno 13.550.000 Din, dobljeno 12.920.085, od cigaretnega papirja predvideno 8.333.333, dobljeno 13.439.095, raznih dohodkov predvideno 250, dobljeno 494.132 Din. Vsega predvideno 192.966.666 Din, dobljeno 229 mil. 708.024 Din. Nehote se vsiljuje vprašanje, kam gredo ti milijoni, s katerimi država niti računala ni in kako to, da država nikoli ne prekorači proračuna pri izdatkih, vsaj kar se tiče državnega uradništva, ki živi v zelo težkih gospodarskih razmerah.

—g Zakon za pobiranje draginje pride v kratkem pred ministrski svet, nato pa pred narodno skupščino. Na nedavni plenarni seji zagrebške trgovske zbornice so bili gospodarski krogi zelo skeptični napram temu zakonu. Zakonu o pobiranju draginje nasprotujejo tudi beogradski gospodarski krogi.

—g Izvoz žita in moke na Grško. Zagrebška trgovska in obrtniška zbornica opozarja izvoznike, da se zanimajo za naše žito, moko in sočivje sledeče tvrdko na Krfu: Ch. H. Gongakis, A. C. Paris, Giov. Trivias et Giov. Tsatopoulos, Sp. Pavlu, Eredi Callivocas, Giov. Dahitas, Giorgio Sofianopoulos in Mich. Petropoulos.

—g Direktna tarifa z Italijo. Italijanski delegati, ki so se posvetovali z našimi strokovnjaki v Ljubljani glede direktne železniške tarife med Italijo in Jugoslavijo, so končali svoje delo. Izdelali so direktno železniško tarifo, pri kateri je prišlo do obojestranskih olajšav. Tarifa bo v kratkem predložena obema vladama in potrdilo.

—g Razglas. Direkcija šum v Ljubljani ponovno razpisuje prodajo izdelanega bukovega porabnega lesa v približni množini 1000 plm³ pri šumski upravi v Kostanjevici. Ponudbe, spisane na tiskovine, ki se dobe pri Direkciji šum v Ljubljani in pri šumski upravi v Kostanjevici, je vložiti do 2. januarja 1926 11. ure dopoldne pri isti direkciji. Ponudbe morajo biti kolekovane s kolekom 100.— Din ter opremljene s 10% varščino. Predmetna poiznanila daje direkcija šum v Ljubljani, krajauke, in šumska uprava v Kostanjevici.

Podpirajte podporno društvo slentih

—g Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 29. decembra t. l. ponudbe dobave svinčevih ceví, odlikov iz armaturnega bronu, signalnega orodja, lesenih škafov in veder, žične vrvi in odlikov iz vse litine. Predmetni pogoj so pri ekonomskem odloženju te direkcije vsak delavni dan od 10. do 12. ure interesentom na vpogled.

—g Novo jeklo brez rje Dr. W. H. Hadfield, predsednik raziskovalnega laboratorija v Theifildu, poroča, da je spravljal na trg jeklo izrednih lastnosti. Jeklo je brez rje in kaže druge znake nego prejšnje, chromjeklo ter se lahko obdelava žareče ali mrzlo. Jeklo ne sprejema učinka morske vode in salpeterske kisline

Sokol

VIII. vsesokolski zlet v Pragi (4.—6. VII. 1926.)

— Vse brate in sestre, ki se hočejo udeležiti vsesokolskega zleta v Pragi, pozivljamo, da se prijavijo pri svojih društvih najkasneje do 5. januarja 1926. Stroški za zlet bodo znašali ca. Din 1000.—. Oni bratje in sestre, ki reflektirajo na prenočišče v privatnih stanovanjih ali hotelih, naj to takoj prijavijo svojim društvom. Zleta se smejo udeležiti samo oni, ki so bili člani sokolskih društev najkasneje 1. februarja 1926. Pozneje pristopivšim udeležba ni dovoljena. Za vse člane je obvezna udeležba in kroju, ki mora odgovarjati vsem predpisom JSS.

ORGANIZACIJA ZLETA.

Vsa dela za zlet so osredotočena v slavnostnem odboru, katerega člani so vsi člani predsedstva COS in predsedniki vsih odsekov. Razven tega so v slavnostnem odboru dva zastopnika praške občine, ki je prevzela protektorat nad zletom in zastopniki tolovadnega društva češkoslovaških profesorjev. V slavnostnem odboru je 45 članov. Za reševanje nujnih zadev, ki se ne morejo odlagati in v svrhu priprave za seje slavnostnega odbora, je izvoljena posebna prezidijalna komisija. Predsednik slavnostnega odbora je dolgoletni starosta COS dr. Scheiner, kot tajnik posluje brat Schwarz. Tehnično vodstvo je v rokah načelnika dr. Vasička in načelnice sestre Male. Zletna pisarna je združena s pisarno COS ter se nahaja v prostorih Tyrševega doma. V propagandne svrhe bo imel Vestnik COS posebno zletno prilogo, v katerih bodo točna poročila o pripravah za zlet. Razven tega bodo prihajali poročila o zletu dnevni časopisi, ki so se stavili na razpolago zletnemu odboru. Posebnega zletnega vestnika odbor ne bo izdal. Nov način propagande izvrši odbor potem Radiojournala, da uporabi novo tehnično napravo, da odposilja zletna poročila po vsem svetu. V zletnih dneh bo pomagalo Sokolstvu pri delu gasilstvo, ki je v najožji zvezi s Sokolstvom. V reklamne svrhe se poslužuje odbor tudi kinematografov, v katerih predvaja filme o pripravah za zlet. — Mnogo neumornega dela in sokolske energije zahtevajo priprave na zletišču. Zletišče bo pripravljeno na Petfinu pri takime-novanih Strahovskih lomih, ki spadajo v območje Bele gore. Ta prostor je last države, ki ga hoče pripraviti za stalni stadion za razne telovadne in sportne prireditve. Sokolstvo je dobilo ta prostor od države v najem za eno leto ter mora plačati v to svrhu najemnino v znesku 550.000 Kč. Načrte za zletišče je izdelal brat Čížek. Zletišče zavzema ploščino 320.000 m², prostor za telovadnice za 14.400 telovadcev znaša 46.656 kvadratnih metrov, prostor za orodje 62.620 kvadr. metr., tribune bodo pripravljene za 129.543 gledalcev. Na celem zletišču bo imelo pristop 160.000 gledalcev. Cela prava zletišča bo stala do 7 milijonov čeških kron. Tribune morajo biti gotove do konca februarja 1926. Ker leži novo zletišče izven običajne komunikacije čele električne železnice, bodo izvršene nove proge do zletišča tako, da bo električna železnica prepehjala na zletišče vsako uro 36.000 oseb.

Sokolstvo bo nastanjeno v skupnih prenočiščih, ki bodo razdeljena po raznih šolah. V prenočiščih bodo deloma slamnjače, deloma slama. Telovadci bodo imeli prenočišča na zletnem prostoru. Prehrana ne bo skupna, temveč bo razdeljena po gostilnah, zlasti bo pa dovolj priložnosti za prehrano na zletišču samem, kjer bodo nameščene številne restavracije.

Največje težkoče povzroča odboru finančno vprašanje. Odbor se je postavil na stalnišče, da ne prosi podpore niti državi, niti druge ustanove, temveč da izvrši Sokolstvo cel zlet s svojim lastnim delom. Uveden je zletni porez na člana 10 Kč, ki mora biti vplačan v dveh obrokih. Kako visoko češko Sokolstvo ceni to svojo prire-

ditev, je dokaz, da so vsa društva vplačala v predpisanim roku ta zletni porez, ki znaša za prvo polovico 1.696.555 Kč. Drugi viri dohodkov so zletni kolki, katerih je bilo razprodanih skoraj dva milijona. Dalje je izdal odbor zletne razglednice, katere društva in župe marljivo razprodajajo. Dalje bo izdal odbor zletne legitimacije in zletne oznake za članstvo in za naračaj. Zletni plakati še ni dovršen, ker predloženi predlogi niso bili sprejeti. Odbor pričakuje, da se udeležijo zleta okoli 120.000 Sokolov. Tudi tujina se živo zanima za VIII. vsesokolski zlet ter je prijavljenih veliko število gimnazistov, predvsem pa se udeležijo zleta v kar največjem številu jugoslovensko Sokolstvo. Do sedaj so bili vabljeni na zlet vsi člani Mednarodne telovadne organizacije, ki so se povečini vabilu odzvali. Tako postane zlet ne samo vseslovenski sokolski zlet, temveč svetovna prireditev.

Spored zleta je sledeč: Zletni dnevi: nedelja 4. julija: dopoldne: skušnje za javni nastop, popoldne: 1. proste vaje članov, 2. nastop tujih gostov, 3. nastop jugoslovenskega Sokolstva, 4. štafetni tek Praga—Brno—Bratislava—Zagreb—Ljubljana—Beograd, 100 — 200 — 300 — 400 metrov, 5. proste vaje članic, 6. zletna scena. Ponedeljek 6. julija: Dopoldne skušnje, popoldne: 1. proste vaje članic, 2. telovadba gostov, 3. tek z ovirami — Praga, Brno, Bratislava, Zagreb, Ljubljana, Beograd — 110 v, 4. proste vaje članov, 5. telovadba starejših članov, 6. telovadba žup — članic, 7. telovadba žup — članov, 8. zletna scena.

Torek, 6. julija: Dopoldne: povorka, popoldne: proglasitev uspeha tekem, 2. proste vaje članov, 3. telovadba jugoslovenskega Sokolstva, 4. tek brez ovir — Praga, Brno, Bratislava, Zagreb, Ljubljana, Beograd — 100 m, 5. proste vaje članic, 6. telovadba žup — članov, 7. telovadba žup — članic, 8. zletna scena.

Proste vaje za članstvo in članice, kakor tudi k njim pripadajoča godba: so izdane in se Sokolstvo pridno vežba v njih. V mesecu januarju se vršijo prikratk pod sokolskim vodstvom smučarske tekme, katerih se udeležijo tudi naši Sokoli. V zvezi z zletom priredi praški velesejem gospodarsko razstavo, na kateri se hoče predvsem pokazati razvoj češke industrije in telovadno in sportno orodje. Jugoslovenski sokolci naračaj se udeležijo naračajskih prireditev, t. j. 23. in 29. junija, vsled česar pripravljajo odbor proslavo Vidovega dne v Pragi. Dne 6. julija se izvrši tudi proslava Husa, ob kateri priliki se Sokolstvo pri povorki pokloni večnemu spomenu velikega učitelja.

Jugoslovensko Sokolstvo je proglasilo VIII. vsesokolski zlet za svoj zlet ter se ga udeležijo v kar največjem številu. V to svrhu se vršijo marljivo priprave v vseh društvih, izmed katerih je večina ustanovila zletne fondе, v katerih zbirajo prispevke za zlet. V telovadnicah se marljivo vežbajo proste vaje in se pripravljajo članstvo za tekmo v vseh oddelkih, predvsem pa za prvenstvo. Ker smo proglasili VIII. vsesokolski zlet v Pragi za naš zlet, je naša naloga, da storimo vse, da bo naša udeležba častna po številu in po nastopu. Zato bratje, na delo!

— V razmišljanje. Češka Sokolska Zveza je izdala navodila, da se v sokolskih društvih opustijo Miklavževi večeri. Ta navodila so se prenesla potom JSS tudi na naša društva, toda tradicija je močnejša kot ukaz. Modernejša in oduševljena društva so duh teh večerov modernizirala. — Češka sokol. zveza priporoča, da se v nacionalnih in naprednih društvih sploh opuste obdaritve mladine, ker iz tega izvira mnogo nevzgojnih posledic in obdaritve daleko ne dosežajo svojega namena. Kjer so obdaritve vkoreninjena krajevna navada, naj se prenese na dan največjega narodnega (ne cerkvenega) praznika. — Razmišljajte odbori sokol. društev in največji odsegi. Mnogo je tuda...

Vesel Božič in srečno novo leto
želi
kolodvorska restavracija Grosuplje
Slavka Gorjanec.

Pletilni stroji

najnovjšega patenta „Ideal“ nemškega fabrikata, dalje stroji lastnega izdelka z jamstvom in po ukom so brezkonkurenčni. Dobijo se le tri generalnem zastopstvu za Jugoslavijo in izdelovalstvu

F. Kos, Ljubljana, Zidovska ul. 5
Ceniki in pojasnila brezplačno.

Vsem cenj. odjemalcem želim veselo božične praznike in ob tem naznanjam, da sem se preselil iz St. Vida v Vižmarje št. 61.

Matevž Zupančič, krojač

Vesele božične praznike in srečno novo leto želi
manufakturna in konfekcijska trgovina

Ivan Maslnak, Celje Kralja Petra c. 15

Izvrsten med

čist in naraven, po 16 Din za kg pošilja po povzetju

Braća Živanović, Zemun.

Med. univ. Dr. Milan Perko

zdravnik, naznanja, da je

otvoril splošno prakso

v Novem Vodu, obč. Moste, Društvena 38

Čreva

vsakovrstna, po najugodnejši ceni, kakor vsako leto vedno na zalogi. Kupim tudi surovi in stopljeni loj in ga plačam po najvišji dnevni ceni.

Jos. Bergman, Ljubljana, Poljanska cesta 85

15 letno jamstvo

najpopolnejši **STOEWER** šivalni stroji s pogreznim transporterjem (grabeljci); z enostavnim premikom je pripravljen za šivanje, vezanje ali šivanje

LUD. BARAGA LJUBLJANA

Selenburgova ul. 6, I. 219-L
Telefon št. 980.

ČAJ K. I. C. POPOFF

se zopet dobi v vseh boljših trgovinah

se zopet dobi v vseh boljših trgovinah

Gen. zastop: C. C. Latinek S. C., Zagreb, Vraška 46-a, telef. 2-73

Dežni plašč

iz angleške gumirane tkanine Din 220—, posebno dobra kakovost Din 360—, specialiteta „Covercoat“ Din 850—, dežne palčine iz nepremokljivega lodna Din 380—, za dežne Din 150—, razpošilja veletrgovina R. STERNECKI, Celje št. 21. Ilustrovani cenik s čez 1000 slikami se pošlje vsakemu zastonj, vzorci od sukna, kamgarna in razne manufakturne robe pa samo 8 dni na ogled. Kdor pride z vlakom osebno kupovat, dobi na kupu primerno povrnitev vožnje. Ker ne ugaja in ni odrezano, se zamenja ali vrne denar. Naročila čez Din 500— pošiljamo prosto. — Trgovci enoraz cena

LOKOMOBILI

Wolf-Lanz do 600 HP
tvorniško novi ali generalno popravljivi s tvorniškim jamstvom tudi na obroke

motorji na sesani plin

Dieselski motorji brez kompresorja

motorji na sirovo olje

Generalno zastopstvo

Motorfabrik, Darmstadt

Milinski stroji

Transmisije

Pogreje naše skladišče!

— Plačline olajšave —

Kompletna montaža

BRACA FISCHER D. D.

ZAGREB, Pantovčak 1 b

Za vsako sprejemno ceno prodajam klobuke, slamnike ter vse potrebščine za modistke.

Minka Horvat, mod. stika
Ljubljana, Dalmatinova ulica 10/II.

Najstarejša slovenska plesarska in ličarska delavnica

Ivan Bricelj, Ljubljana

Dunajska cesta 15 in Gosposvetska c. 2 (dvorišče kavarn „Evropa“)

Se priporoča. — Izvršitev točna.

cene zmerno. 127

Teod. Korn, Ljubljana

Poljanska cesta št. 3.

krovec, stavbi, galanterijski in ukrasni klepar, instalacije vodovodov.

naprava strojev, koparske in klesarske naprave

izdelovanje posod iz pločevine za linze, barvo, lak in med vsake velikosti kakor tudi posod (škafle)

105 L za konzerve.

J. Stjepušin

— Sisak —

preporoča

najbolje tambure, žice

partiture, škole

ostale potrebščine za sva

glazbela. Odlikovan na pariskoj izložbi. — Cienici franko

VSEM

ki hočete piti dobro kavo, priporočamo našo izvrstno pravo domačo

kolinsko cikorijsko

Ako iščeš

službo, stanovanje,

kupuješ ali prodajaš

ne pozabi inserirati

v „SLOV. NARODU“

Imel boš

gotov uspeh!

Najnovjši epohalni izum,

petrolejska plinska svetiljka

„AIDA“ z Anrova žarnico

200-500

sveč moči.

Krasno bela luč.

Neznatna poraba petroleja

Sve 1 kakor elektrika!

„AIDA“

se rabi za razsvetljavo prodajalnic,

uradov, gostilnic, šol, cerkev, dvorišč, vrtov itd. „AIDA“ je prikladna za najmanjše in največje prostore. — Zahtevaljete prospekt! Glavno skladišče za SHS ima elektrotehnična firma

SVARC i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Išemo zaupne zastopnike. —

— Zahtevaljete takoj prospekt! —

OGLEDALA.

Prva jugoslovanska izdelovalnica zrcal in brusilnega stekla

Centrala:

Beograd

A. SPILJAK,

lastnik IVAN VRHOVEC

Ustanovljeno 1. 1911

Filijala:

Ljubljana

Za Gradom 9.

Izdeluje vsakovrstna brušena in nebrušena zrcala in stekla

Graviranje in matiranje stekla. — Ima stalno v zalogi steklo za izlozbe, okna, avtomobile in kočije. — Popravlja stara pokvarjena zrcala.

je naš najboljši domaći informacijski zavod ima v vseh mestih zanesljive novinarje daje informacije o vsem, posebno na se o imovnem stanju denarnih zavodov, trgovsko-industrijskih podjetij in privatnih oseb — ove informacije so točne, izčrpne in brze se nahaja v vuku Karadžića ul. 11, Beograd — ov telefon je 6-25, a brzolajni nast. Argus

Tražite svuda

čokolada - kakao - bonbone

čuvane svjetske fabrike

TOBLER (Bern - Švicarska) —

Generalno zastupstvo i stovarište za kraljevinu SHS

„BOROT“

BEOGRAD, Knjeginje Ljubice ulica 15. — Telefon 31-89

Tražite oženik!

Revmatizam akutni i kronični, bolne u koštima, zbadanje, otrdelost tetiv, želodčne krče, glavobol, protin, ishtas in nevralgije vsake vrste ozdravi na zanesljiveje

ruski obliž

dovoljen od ministarstva zdravlja v Beogradu. Premnoga zahvalna pisma potvrđuju njegovo zdravilnost. Originalna škatla stane D n 25 in se dobiva po skoro vseh lekarnah in drogerijah. V no-tranjosti države po povzetju.

Dvorska apoteka Bogojević, Skoplje.

Vsem prijateljem in znancem sporočava, da je najina dobra mamica in soproga

Milka Hauptman roj. Tabaj

soproga detektiva

danes, dne 23. t. m. ob 11. po mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti, preminila v cvetu svoje mladosti.

V bolnici, Slovenjgradec, dne 23. dec. 1925.

Zalujoča:

Jože, soprog — in sinko.

Opozarjamo Vas, cenjene dame

otvoritev specialne trgovine

damskega, namiznega, posteljnega in perila za deco ter novorojenčke, katero otvorimo

dne 2. januarja 1926 v Ljubljani, Selenburgova ul. 1 (veža).

Prav posebno pa opozarjamo dražestne neveste, katere se pripravljajo za zakonski stan, da si ogledajo pred oskrbo svojih oprem naše lične in solidne izdelke ter se osvedočijo o naših nizkih cenah in uverjeni smo, da si bode vsaka mogla izbrati vse, kar ji poželji njeno idealno, za lepoto stanovanja in same sebe ter eventualnih sladkih malčkov ustvarjen srce.

Prav posebno važnost bomo dolagali na to, da bomo z našim perilom „LEDA“ zadovoljevali v prvi vrsti cenj. neveste tako s solidno izdelavo, trpežnim blagom in nizkimi cenami, samoobsebi umljivo pa je, da ne bomo nič manj pozornosti posvečali tudi vsem ostalim cenj. damam, in v kratkem se bode imela priliko vsaka mati, mamica, soproga, hčerka ali ljubica posebno prepričati, da se bomo tega načela strogo držali, zakaj parola naše zadruge bo:

nizke cene, solidno blago ter točna in brezhilna postrežba.

V naši tvornici bomo izdelovali s pomočjo naših „družnih članic širom vse Slovenije vsaktero perilo od preprosto izdelanega na vezilne stroje, kakor tudi izdelano povsem z ročnim delom v vseh mogočih ročnih tehnikah, posebno okroženo z mrežastimi, (venecijanskimi) klekljanimi čipkami, ročnimi vezinami in toledo-tehniko.

Izdajali bomo tudi lastne ilustrovane, lično izdelane, za vsako salonsko mizo primerne cenike, na katere cenj. dame že danes prav posebno opozarjamo. Prva naklada je že v tisku in izide do konca januarja, zato cenj. dame z dežele ne zamudite zahtevati po dopisnici naš cenik, ker se sicer utegne pripetiti, da boco vkljub zelo veliki nakladi hitro razposlani.

Posebni oddelek pa bomo vzdrževali v lastnem risarskem ateljeju, v katerem bomo izdelovali vsakovrstne risbe t. j. vzorce za čipke, vezanine, mrežaste čipke v najrazličnejši in bo-ati izbiri, izdelovali bomo pa tudi vzorce po lastnih načrtih naših cenjenih naročnic. Prebadali bomo tudi risbe za predtiskanje vsaki dami skoroda brezplačno, t. j. za tako bagatelno ceno, da si ne bo nobena dama, ki ima veselje, da si izdeluje sama svoje perilo in krasi svoj dom, več pomišljala, da si ne otvori svoje lastne predtiskarije, katero ji nudimo mi za prav bagatelno ceno. Jako važno za šole, gospodične učiteljice, posebno pa učiteljice ročnih del.

Vzdržujemo stalno v zalogi veliko izbero mrežastih čipk in motivov v vseh možnih kombinacijah. **Oglejte si našo božično razstavo v naših izložbah: Selenburgova ul. 1. (veža)** Priporočamo se vsem za obilni poset ter želimo veselo božične praznike in srečno novo leto.

5194

Načelstvo

„leda“ domača tvornica damskega perila in vezenin, r. z. z. o. z.

LJUBLJANA, Selenburgova ulica šte. 1.

Na elitnih plesih so elegantne samo one dame, ki so za svoje toalete porabile

Les Tissus A.G.B

Prodaja samo trgovcem:

ZAGREB, JELAČIČEV TRG 20/III. TELEFON 6—99.

5029

Ako potrebujete sveže ali suhe vence, šopke in aranžmaje, pokličite telefonsko številko

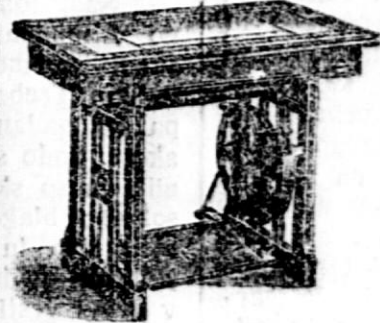
341

cvetličarna KORSIKA

Aleksandrova cesta

Naročila se pošiljajo na dom

187-L

SAMO

pri **JOSIP PETELINC**

znižane cene

(tudi na obroke). Najboljši šivalni stroji **Gräner, Phöbus, Adler** za ročno in in obit, šok v vezanju brezplačen. — Priprava darila za Miklavža, božič in novo leto; švicarski pletilni stroji. Dobled. —

LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika (ob vodi)

Za božične in novoletne praznike se priporoča

Kavarna LEON Gostilna

Kolodvorska ulica šte. 29

Vsak dan koncert. Odprto že od 4. ure zjutraj. Točijo se najboljša vina, posebno kapiteljska vina iz Trške gore, nadalje delikato in stari jeruzalemecc leta 1922.

5111

Velecenjenemu **g. RUDOLFU SCHULZU**,

vodju tovarne kanditov Schumi, in

njegovi soprogi **ANTONIJI SCHULZ**, rav-

nateljici v tovarni: **vesele božične**

praznike in srečno novo leto

želljo

čški nameštenci tovarne kanditov

5108

Potniki ozir. zastopniki

v Sloveniji dobro uvedeni pri krojaških odjemalcih ter konfekcijskih in trgovcih, si lahko mnogo izboljšajo dohodke, ako vzamejo seboj mo' prvo vrsto kolekcijo podlog. Zmožna turška. Ponudbe samo strokovnjakov pod „Wiener Haus“ na Bock & Herzfeld, Wien, I., Adlergasse 6. 5109

Predrznost

Je preveč se zanašati na srečo zdravja mišleč: «Meni se ne more ničesar zgoditi!» Nikomur se ni bilo ob zibelki sojeno, da ga ravno nikdar ne bodo zadelo bolečine. Najmanjši prepih čisto zadostuje, da se pojavijo občutne reumatične bolečine, trganje,

zbadnje, zobobol ali nadležen nahod. Pravi ljudje imajo vedno v hiši Fellerjev blagiščiči «Elsafluida», ki jih zavaruje zoper nemile slučaje. Tudi našim čitateljem priporočamo to preizkušeno, staro, dobro domače sredstvo in kosmetikum. Močnejše

in večje delovanje kot francosko žganje in je najboljšo sredstvo te vrste. 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici za 63 dinarjev, 12 dvojnatih ali 4 velike specialne steklenice za 99 Din, 36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic za 250 Din, že obenem z

zabojem in poštino razpošilja po povzetju ali proti vnaprejšnjemu denarju lekarnar Eugen Feller v Stubičici Donji, Elsatrg 238, Hrvaska. — Poštno steklenice «Elsafluida» po 10 Din v lekarnah in sorodnih trgovinah.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Delniška glavnica Din 50.000.000—
Skupne rezerve nad Din 10.000.000—

ustanovljena 1900
LJUBLJANA — DUNAJSKA CESTA (v lastni hiši)
PODRUZNICE:
Brezice, Celje, Crnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst, Agencija Logatec.

Poštni ček-račun Ljubljana 10509
Brzojav. naslov: Banka Ljubljana
Tel. šte. 261. 413. 502. 503. 504

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoča dela

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene obstojata vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Zenitve, dopisovanje ter oglašitve strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1.—
Najmanjši znesek Din 10.—

Znižane cene pri 'Tribuna' F. B. L.

Dvokolesa:
pajecanje in največja zaloga pri «Tribuna» F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Motorji:
«Prera» in druge angleške znamke v zalogi; velika izbira po konkurenčnih cenah. — Franc Batjcl, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Šivalni stroji
za domačo rabo, šivilje, krojače in čevljarje — po znižani ceni pri Batjcl, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Otroški vozički
Mamice, ne zamuditi prilike si ogledati velike izbire vsakovrstnih modelov po čudovito nizkih cenah — v tovarni «Tribuna», F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Igralni vozički in stolice
za otroke, zložljive kot stolček in mizico za učiti hoditi. Igralni vozički več rsi v poljubni velikosti — se dobijo po znižani ceni v tovarni «Tribuna», F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Pneumatika
za dvokolesa, motorje, otroške vozičke iz najboljših nemških, francoskih in angleških tovarnih, na veliko in malo — pri Batjcl, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Holenderji
za dečke in deklice od 4 do 8 let — se dobijo po prav nizki ceni pri «Tribuna» F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Triciklji in mala dvokolesa
za dečke in deklice na krogelnih ležajih, z verigo, izdelana kot nova, malna dvokolesa v manjši obliki — pri Francetu Batjcl, Ljubljana, Zvonarska ulica 1.

Mehanična delavnica.
Posebni oddelki za popravila dvokoles, motorjev, šivalnih strojev, otroških vozičkov itd. Emailiranje z ognjem. Stara dvokolesa se popopolnoma prenovijo in shranijo čez zimo. — «Tribuna» F. B. L. Ljubljana, Bleiweisova cesta 4.

Ceniki
dvokoles, motorjev, otroških in igralnih vozičkov, šivalnih strojev in delov franko. Prodaja na obroke. — «Tribuna» F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Radio-aparate
slovičnega sistema «Siti» (cujie se celo Amerika!) prodaja Ljubljanska komercialna družba, Ljubljana, Bleiweisova cesta št. 18.

Kupim
Kupi se zložljiva železna postelja v dobrem stanju. — Ponudbe pod «Postelja» na upravo «Slov. Naroda» pod «Postelja 511».

Prodajam
Proda se velik pisarniški pult, odprta omara za akte, velika pisarniška miza in mehkega esa, v čija stenska ura. — Vprašati: kliščeva cesta 6, desno, I. nadstropje (v pisarni). 5091

Smočing
za velikost 178 cm — ceno naprodaj. — Vprašati: Puhačeva ulica 14/1 (za Narodnim domom). 5090

Jedilna oprava
dobro ohranjena — ceno naprodaj. Istotam se prodaja tudi železna postelja. — Ponudbe pod «Ugoden kup/5095» na upravo «Slov. Naroda».

Več spalnih oprav
iz trdega lesa ceno prodajam. — Josip Andonov, mizarstvo, Komenskega cesta 22. 5107

Železna peč
dobro ohranjena — ceno naprodaj. — Ponudbe na upravo «Slov. Naroda» pod «Peč/5039».

Mesarski lokal
z vso opremo na zelo prometni cesti, — dobro ideo — se odda. — Naslov pove uprava «Slov. Naroda». 5059

Hiša z gostilno
na lepem in prometnem trgu v Ljubljani se prodaja. Naslov pove uprava «Slov. Naroda». 5108

Za Novo leto znižane cene
pri staroznani solidni trdki
Gričar & Mejač
konfekcija 4791
samo Selenburgova ulica 3

Prodajalka
za boljše špecijere, kjer se bo vplejala tudi delikatesa — se sprejme za Ljubljano. Le prvovrstna samška moč srednjih let, katera bi bila v oporo šefu. One, vajene pisarniških del, imajo prednost. — Event. se sprejme izobražena gospodinja, pridna, katera bi postala dobra prodajalka in kontoristinja, vendar mora biti vajena malo trgovine.

POMOČNIK
le dobra, zanesljiva moč, se sprejme ravnatelj. — Vajen delikatese ima prednost. Nastop v obeh slučajih kmalu ali vsaj do marca. — Ponudbe s sliko, navedbo starosti, dosedanjega službovanja itd. na upravo «Slovenskega Nar.» pod «Stalna 5102». — Znamka za odgovor.

Železninar
starejša moč, s la referencami večjih trdki, dober prodajalec, želi stalno mesto kot prva moč, skladiščnik, komisijonar ali potnik za Slovenijo z dobrim znanstvom. — Reflektira se samo na stalno službo. — Ceni. dopisi pod «Stalna služba 1925/5092» na upravo «Slov. Naroda».

Zaradi
pozne sezije pri vsakem klubiku 15% ropusta. — Stuchly-Maško, Židovska ulica št. 3

Prigoroča se gostilna «Pri Krotu»
Tamkaj se dobe pristna dolenska vina, ob sobotah, nedeljah in praznikih pečeni purani in kosci. 5093

V gostilni Mrak
na Rimski cesti se toči čez praznike vino čez ulico I Din ceneje. — Pravkar je poleg naravnih štajerskih in dolenskih vin došla fina štajerska portugalka. — S. priporoča A. Mrak. 5099

Modroce
vsakovrstne žične vložke, otomane, divane, klubske garniture — dobite in izvršite po naročilu priprazeno solidno in naice. — Rudolf Seve, Ljubljana, Gospodstvska cesta 6. 234/1

Modna šivilja
Marija KRMELJ, Ljubljana, Beethovnova ulica št. 9. II. nadstropje — izdeluje po meri večerne ter promeneadne obleke, kostume, plašče, bluze ter vsa popravila in moderniziranja. — Cene zmjerne. 229 L

RADIO
aparat in sestavne dele ima v zalogi
FRANC BAR, Ljubljana,
Conkarjevo nabrežje šte. 5

Stanovanja
Dve sobi
s posebnim vvhodom (ena premljena, druga prazna) z električno razsvetljavo, parketirani — se takoj ali s 1. januarjem oddata. — Naslov pove upravo «Slov. Naroda». 5088

Za pisarno
se iščeta v I. nadstropju ali pritličju dve sobi. — Ponudbe pod «Stalna najemina/230/L» na upravo «Slov. Naroda».

Stanovanje
(dve veliki sobi s kuhinjo), 30 minut od glavne pošte — se takoj odda. — Ponudbi pod «Solatna tega/5095».

Šamotno opeko
za vse svrhe, v najboljši kakovosti in po najnižjih cenah — nudi Ljubljanska komercialna družba Ljubljana, Bleiweisova cesta št. 18. 200 L

Slike za legitimacije
izdeluje najhitreje fotograf HUGON HIRSER Ljubljana, Valvazorjev trg. 167 L

Vsak dan sveže cvetje
ima cvetličarna P. Simenc, Sv. Petra cesta št. 33 — ter se priporoča za izdelavo šopkov, venccv, raznih košaric in aranžmajev. — Postrežba točna in rečna. 4832

Dopisovanja

Ženitna ponudba.
Posesniški sin, 32 let star, izobražen, neomaževane preteklosti, s 400.000 Din premoženja. Želi v svrhu ženitve znanjo s posteno posestnico s primernim premoženjem od 18 do 28 let staro. — Resne ponudbe poslati pod Pošten/5094 na upravo «Slov. Nar.».

Stavbno parcelo
al: vrt, primeren za zgraditev delavnice — na Poljski, Sv. Petra cesti ali za Gradom — kupim. — Ponudbe pod «Delav. n/5106» na upravo «Slov. Naroda».

10.000 Din
posojila iščem za dobo šestih mesecev proti dobrih obrestim. Ponudbe pod «Jamstvo/5041» na upravo «Slov. Naroda».

Moška suknja
za srednjo postavu, skoraj nova — naprodaj za 50.— Din. — Naslov pove uprava «Slovenskega Naroda». 5037

Hrana!
Buffet univerze «Dvorec» priporoča okusen obed in večerjo za 15 Din dnevno. 165 L

Dekorativne rastline
kakor: palme, lovorje i. t. d. v veliki izbiri ima vedno — cvetličarna P. Simenc, Ljubljana, Sv. Petra cesta 33. 4822

Špago, dreto
in vse vrste v vseh izdelkov ter v to stroko spadajoče blago dobite v skladišču «Konopljata» Ljubljana, Gospodstvska cesta 2. 103 L

Lekarna dr. G. Piccoli
Ljubljana, Dunajska cesta 6 — priporoča

Želodčno tinkturo
katera krepi želodec in učinkovito odvajalno. — Naročila se točno izvršujejo. 205 L

Gospodična
želi mesta kot blaginjska: ka v trgovini ali kavarni. Več slovenskega in nemškega jezika. Št. zbo lahko nastopi takoj. — Ponudbe pod «Blaginjska/5040» na upravo «Slov. Naroda».

Dvokolesa,
otroški vozički, šivalni stroji — se sprejmejo v popolno popravilo in prenovno za ponikljanje in emailiranje z ognjem ter shranjilo najceneje (poselne oddelke) «TRIBUNA» F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4. 227 L

Prodajem dve no-vozasidane zgrade
1. jednospratna s petmest odelenja in druga trospratna s dvadeset sedam odelenja, zidane za svojo uporabo in popolno moderne. — Za bližja obvestenja obratiti se pospevniku: Zička ulica br. 8 kod Crvenog Krsta Snoderevski Djeram.

Opreme za neveste
store, zastore, jedilne in spalne garniture namizna in postelna pregrinjala in vse vrste vezenin veče ročne najceneje M. Zoržek, Ljubljana, Stritarjeva ulica 7. Prevzame vse kombinacije iz motivov Predtiskanje Največja izbira načrtov

Velecenjenemu gospodu tovarnarju **DRAGOTINU HRIBARJU** in sinu gosp. **RADU HRIBARJU** in njegovi cenjeni družini: **vesele božične praznike in srečno novo leto**
želijo
češki nameščenci tovarne kanditov
firme J. Schumi — Ljubljana

2 vprašanji prosim!

Ali so Vam znane
velike ugodnosti naše božične reklamne prodaje?
Ali ste se iste že udeležili?

Ako še ne, storite to nemudoma. Uverjeni smo, da bodo naše pošiljke napravile Vam kakor Vašim dragim neizmerno veselje. Tudi Vi boste prijetno presenečeni kakor vsi oni, ki so naše parfume že naročili, o čemer nam priča nebroj priznalnih dopisov, od katerih nekatere spodaj navajamo. Da seznanimo širšo publiko z našo izborno specialiteto: parfumi, aranžirali smo božično reklamno prodajo, katera nudi udeležencem izvanredne ugodnosti. — Udeležba pri naši reklamni prodaji upravičuje vsakogar, kdor naroči

6 steklenic najfin. «ODEON» parfuma
lepo sortiran v kartonu za samo Din 65.— (namestio Din 90.—) za sledeče:

1.) Na udeležbi pri razdelitvi 60 velikih nagrad po nastopnem nastavku:
1 nagrada v skupni vrednosti Din 50.000
2 nagradi po Din 10.000
4 nagrade po Din 5.000
2 nagradi po Din 2.000
10 nagrad po Din 1.000
41 nagrad po Din 500

2.) Na razdelitvi 5000 posebnih nagrad v skupni vrednosti **Din 450.000** na ta način, da mora povprečno vsaki tretji naročnik dobiti posebno nagrado; razven tega pa v ugodnem slučaju lahko odpade nanj še ena izmed velikih nagrad do 50.000 Din.

Poljite tedaj takoj po nakaznici ali v denarnem pismu znesek Din 65 (naroči se lahko tudi več kartonov naskrat), nakar dobite obratno našo krasno zbirko 6 steklenic «ODEON» parfuma. Vsaki pošiljki je priložen kupon s tekočo številko ter razdelilni načrt za nagrade, s koim se smatra stinja očim se vsak naročnik. Vlaganje ozi. porazdelitev kuponov za velike nagrade se vrši pod nadzorstvom kr. notarja.

Kako pišejo naši naročniki:
V časopisu sem bra Vaš oglas za nagrade. Ker sem se pri svojih znancih prepričala, da so Vaši parfumi, kljub nizki ceni res fini, naročam en karton. 65 d.narjev Vam pošiljam posebej...
Z. S. Hrušica

Vaša pošiljka mi je napravila v resnici veliko veselje. — Tako lepe izbire 6 steklenic za samo 65 d.narjev nisem pričakovala. V enem ovitku sem našla priznanico za posebno nagrado. Pošljite mi, prosim še dva kartona po 6 steklenic. Znesek Din 130 — prilagam...
M. P. Ljubljana.

Zelo veliko srečo sem imela. Pri prvi pošiljki sem dobila priznanico za posebno nagrado. Ko sem vnovič naročila 2 kartona ra sem našla v enem zopet 1 priznanico. Pošljite mi, prosim, takoj še dva kartona. Tudi več mojih prijateljev se je odločilo za naročilo...
B. L. Beograd.

Naročite torej nemudoma, kajti naša reklamna prodaja traja samo do **27. decembra**. Tudi Vi boste z našo pošiljko zadovoljni!

«ODEON», tovarna kosmetičnih izdelkov in parfumov
Ljubljana, Vegova ulica šte. 8/a.

SLAVENSKA BANKA d. d. podružnica Ljubljana,

Obrestuje vloge na knjižice in v tekočem računu najpovoljnejše. — Obavlja vse bančne posle najkulantnejše.

ZLATOROG

== terpentinovo milo ==

da imate
ravno Vi
srečo in
naidete
cehla!

STROJNE TOVARNE IN LIVARNE D. D., LJUBLJANA

ŽELEZOLIVARNA

Stroji za obdelovanje lesa
Turbine * Transmisije * Železne konstrukcije
Sesalke * Brizgalne * Zvonovi

KOVINOLIVARNA